

Handläggare: Emily Tjäder
Telefon: 08-508 28 741Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2022-02-22, p. 7

Verksamhetsberättelse VB 2021 för Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande;

1. Godkänna verksamhetsberättelse och bokslut 2021 för miljö- och hälsoskyddsnämnden och överlämna den till kommunfullmäktige
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
FörvaltningschefMikael Nyberg
Avdelningschef

Nämndens ekonomi och verksamhet

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Kommunfullmäktiges nettobudget för nämnden uppgick till 130,3 mnkr för år 2021, kostnaderna uppgick till 226,4 mnkr och intäkterna till 96,1 mnkr. I samband med avstämningsärendet tilldelades nämnden ytterligare 4,6 mnkr för fortsatt arbete med lokala åtgärdsprogram för vatten. I samband med Kommunstyrelsens godkännande av årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad erhöll nämnden ytterligare 7,5 mnkr i godkänd ombudgetering för att utföra överförda livsmedelskontroller från 2020.

Förvaltningen har således styrt mot ett netto på 142,4 mnkr.

Tabellen nedan visar utvecklingen av budgeten för 2021.

	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2021	226,4	-96,1	130,3
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram	4,6		
Omslutningsförändringar	34,1	-34,1	
Budget avstämningsärendet	265,1	-130,2	134,9
Budgetjustering/ombudgetering fr 2020	7,5		
Budget T1	272,6	-130,2	142,4

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar totalt sett ett överskott om 22,3 mnkr. Det extraordinära resultatet förklaras av:

- statlig ersättning för trängseltillsyn (48,4 mnkr)
- lägre ordinarie tillsynsintäkter pga. uppskjutna inspektioner, tillsynsomprioriteringar, införande av efterhandsdebitering för livsmedelskontroll samt arbete med uppgradering av förvaltningens ärendehanteringssystem
- lägre personalkostnader till följd av vakanser, föräldraledigheter, personalavgångar och VAB
- högre personalkostnader kopplade till trängseltillsyn
- lägre kostnader för resor och konferenser
- lägre kundförluster
- högre kostnader för digitalisering och uppgradering av förvaltningens ärendehanteringssystem

I avsnittet *Sammanfattande analys* nedan framgår ett utförligt sammandrag av det viktigaste arbetet och resultaten under 2021. I avsnittet 3.1 *Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser* samt under avsnittet *Uppföljning av ekonomi* framgår en mer utförlig analys av nämndens ekonomi.

När det gäller prognossäkerheten ska noteras att den har blivit bättre genom åren, dock uppfyller nämnden inte stadens mål för prognossäkerhet om 1 procent för år 2021. Avvikelsen mellan tertialrapport 2 och utfallet beror främst på högre intäkter eftersom förvaltningen erhöll ytterligare 13,9 mnkr i statligt bidrag för trängseltillsyn samt lägre konsultkostnader och lägre kundförluster än prognostiserats. Den rådande

pandemin medförde också svårigheter i att prognostisera för vissa verksamhetsområden.

Av kommunfullmäktige beslutade satsningar

Nedan redogörs för de områden som nämnden erhållit extra medel för i budget.

- *Giffröia förskolor och skolor.*
Den befintliga vägledningen för kemikaliesmart förskola och den tillhörande webutbildningen har uppdaterats och lanserats. Arbetets inriktning har också breddats och en vägledning för skolor och fritidshem har producerats i dialog med utbildningsförvaltningen. Vägledningen har utformats som en e-utbildning och är tillgänglig för såväl kommunala som fristående skolor.
- *Samordning biologisk mångfald, stärkt naturskötsel.*
En samordnare för arbetet med handlingsplanen för biologisk mångfald har anställts. Arbetet med att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald pågår. Åtgärdsprogrammen kommer att innehålla förslag på åtgärder för att förstärka den biologiska mångfalden och de ekologiska funktionerna. Förvaltningen har även tagit fram en webbutbildning för skötsel av naturmark samt en kravspecifikation som kan användas vid upphandling av skötselentreprenader. En guide för åtgärder som kan vidtas på privat mark, i den bostadsnära naturen, har påbörjats. Utbildningen, kravspecifikationen och guiden kommer att lanseras i början av 2022.
- *Transportcentrum, ökad elektrifiering av fordonsflottan och övergång från fossila drivmedel.*
Förvaltningen hjälper löpande till med fordonskrav vid olika typer av transportupphandlingar som genomförs av andra förvaltningar och bolag vid förfrågan. Ytterligare en person har anställts för att jobba uteslutande som upphandlingsstöd och en plan för hur arbetet med upphandlingsstöd ska bedrivas de kommande åren har tagits fram. Ett webinarium för upphandlare och miljöansvariga hos stadens förvaltningar och bolag har genomförts. Ett webinarium för kommuner och privata hemtjänstentreprenörer om elbilar i hemtjänsten har

genomförts. Förvaltningen har även engagerat sig i Elektrifieringspakten och påbörjat arbetet med att ta fram en laddplan. En informationskampanj om biodrivmedel ”Byt bränsle!” lanserades under april.

- *Digitalisering, kommunikation, information och klimtpakten.*

Förvaltningen har genomfört aktiviteter utifrån förvaltningens färdplan för digitalisering. Inom tre pilotprojekt (digitala inspektioner, dataportal för köldmedierapportering samt texttolkning av klagomål) har de digitala förutsättningarna analyserats och test av valda tekniska lösningar har påbörjats. Parallellt med pilotprojekten har även flera projekt genomförts för att säkerställa att digitaliseringsarbetet blir effektivt, ändamålsenligt och långsiktigt hållbart. Under året har även arbetet med e-utbildningar intensifierats. Ett antal olika områden har identifierats och prioriterats. Två e-utbildningar har lanserats; naturskötsel riktad till stadens verksamheter och entreprenörer samt kemikalismart skola och fritidshem. Ytterligare en e-utbildning, med syfte att underlätta genomförandet av Miljöprogrammet, har påbörjats i samarbete med stadsledningskontoret och Stockholm vatten och avfall AB. Klimtpakten växer och 20 nya företag har anslutit sig. Mer personalresurser har avsatts för verksamheten. Kopplat till Klimtpakten har C40-initiativet CBCA (City Business Climate Alliance) tillkommit med särskilda satsningar kring klimatpåverkan från företags-transporter, främst godstransporter. Tio företag har skrivit under avsiktsförklaring att delta i initiativet.

- *Målpunkter i naturreservat och handlingsplan för bad.*

Förvaltningen har kommunicerat utflyktsmål inom alla reservaten under maj månad, under flaggen Friluftslivets år, tema Skyddade områden. Förvaltningen har under året aktivt arbetat tillsammans med berörda förvaltningar för en förbättrad skyltning i reservaten. Förvaltningen fortsätter arbetet med att ta fram en handlingsplan för nya badplatser i nära samarbete med berörda förvaltningar och bolag i staden. Handlingsplanen förväntas vara klar och avrapporteras till nämnden före sommaren 2022.

- *Handlingsplaner mot mikroplast och för minskad plastanvändning.*
Handlingsplanen för hållbar plastanvändning har godkänts av nämnden. Förvaltningen har planerat för lansering och implementering av planen då den är beslutad av kommunfullmäktige. Genomförandet av handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast har fortgått och information om genomförda åtgärder har presenteras på miljöbarometern.
- *EU-projekt och innovation.*
Förvaltningen har utvecklat en modell för omhändertagande av innovation. Förvaltningen vill löpande och effektivt kunna prioritera, analysera och balansera resurser för att än mer öka förvaltningens förmåga att nå mål och realisera projekt där stora nyttor identifierats. Innovationskraften har även stärkts genom utbildning av alla chefer. Förvaltningen har kunskap om digital transformation, d.v.s. att verksamhetsutveckling måste ske för att kunna tillämpa digitaliseringens möjligheter, användningen av IoT och AI. Förvaltningen har under året drivit flera innovativa projekt som bl.a. inkluderat AI, tillsammans med bl.a. KTH, Ellevio, Vattenfall, Fastighetsägarna, Stockholm Resilience center, RISE och Viable Cities. Dessa har huvudsakligen varit externfinansierade från bl.a. EU, Energimyndigheten och Vinnova. Förvaltningen har under året också lett det innovativa Vinnovafinansierade projektet iWater. I projektet har realtidsmätning av vattenkvalitet testas via sensorer. Projektet avslutades i november. Förvaltningen deltar också i Drizzle, ett av Vinnovas åtta kompetenscentrum för forskning. Syftet är att utveckla banbrytande, forskningsbaserade dagvattenlösningar som minskar risken för översvämningar i städer och som minimerar föroreningsbelastningen på sjöar och vattendrag.
- *Utredningsgrupp för riktad tillsyn av fastighetsägare.*
Uppdraget är genomfört och slutrapport kommer att redovisas för nämnden i februari 2022. Slutsatserna från uppdraget kommer att ligga till grund för metod och urval av tillsynsobjekt inom den riktade bostadstillsynen från och med 2021.

- *Samordningsansvar för att motverka nedskräpning av sjöbottnar.*
Förvaltningen fortsätter samordningsarbetet för att motverka nedskräpning av sjöar, vattendrag och kustvatten och har format styrgrupp och arbetsgrupp med berörda aktörer i staden. Arbetet kommer att summeras i en rapport som presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden innan sommaren 2022.
- *Miljö- och klimatismärkning för inköpssystem och uppföljning av kranmärkning.*
Förvaltningen har haft i uppdrag att stödja serviceförvaltningen i att utreda förutsättningar och kostnader för att upprätthålla en miljö- och klimatismärkning för stadens inköpssystem. Serviceförvaltningen har under hösten presenterat en projektplan som miljöförvaltningen har kommenterat. Miljöförvaltningen har även bidragit med en utredning om hur kemikaliesmarta val kan definieras och märkas. Arbetet kommer att fortsätta under 2022.
Förvaltningen har också följt upp kranmärkning i staden och identifierat omfattningen av inköpt flaskvatten.
- *Klimatomställning, ökat stöd till förvaltningar och bolag – fossilfria byggarbetsplatser och minskat byggavfall.*
Förvaltningen har bistått stadens byggande bolag och förvaltningar med att utveckla metodik för klimatberäkningar för byggprocessen (transporter, arbetsmaskiner och byggmaterial) inför kommande lagkrav på klimatdeklarationer för byggnader den 1 januari 2022. Metodiken testas i kommande markanvisningsavtal i Norra Djurgårdsstaden. I Söderstaden (Slakthusområdet) testas en upphandling av anläggningsentreprenad med kravställning på helt fossilfria arbetsmaskiner och transportfordon, upphandlingen omfattar även spjutspetskrav för elmaskiner. En handlingsplan för cirkulärt byggande har tagits fram under förvaltningens ledning och beslutats i berörda nämnder och bolagsstyrelser.

Aktiviteter beslutade av kommunfullmäktige

Nedanstående aktiviteter har beslutats av kommunfullmäktige för miljö- och hälsoskyddsnämnden och ska leda till att kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdet uppnås. Aktiviteterna nedan är indelade i aktiviteter som miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar för samt aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar.

Aktiviteter där miljö- och hälsoskyddsnämnden har huvudansvar;

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska, med stöd av trafiknämnden och i samarbete med de nämnder och bolagsstyrelser som äger parkeringsplatser, ta fram riktlinjer för anläggande av el-laddplatser i befintlig bebyggelse med krav på minst 20 % laddplatser.*
Ett utkast till riktlinjer har tagits fram i samarbete med förvaltningar och bolag som har parkeringsplatser. Utkastet håller på att omarbetas utifrån det nya uppdraget i budget 2022 som är en vidareutveckling av denna aktivitet. Riktlinjerna avses presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden under våren 2022.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska genomföra en uppföljning av kranmärkningen av stadens verksamheter.*
Förvaltningen har följt upp kranmärkning i staden och identifierat omfattningen av inköpt flaskvatten.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en kravspecifikation för upphandling av naturskötsel.*
Arbetet med att ta fram en kravspecifikation för naturskötsel har pågått under året. Kravspecifikationen har tagits fram i samverkan med trafikkontoret, fastighetskontoret och två stadsdelsförvaltningar (Hägersten-Älvsjö och Skärholmen) samt med stöd av serviceförvaltningen. Specifikationen beräknas vara färdigställd i början av 2022.
- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden ta fram en handlingsplan för hur långsiktiga investeringar i solpaneler på stadens fastigheter skulle kunna användas för att såväl minska stadens energikostnader och reducera stadens fossila*

avtryck.

Ett förslag till handlingsplan har tagits fram för förankring hos berörda förvaltningar. Beslut om handlingsplanen kommer troligen att kunna tas i början av 2022.

- *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska implementera handlingsplan för minskad plastanvändning.*
Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkände förslaget till handlingsplan i augusti och hemställde om att kommunfullmäktige fastställer planen. Planering pågår för lansering och implementering av planen under 2022. Förberedande kunskaps- och erfarenhetsutbyte har också skett genom det plastforum som initierats av förvaltningen.

Aktiviteter där andra nämnder eller bolagsstyrelser har huvudansvar;

- *Trafiknämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stads Parkerings AB ta fram nya mål och handlingsplaner för publik laddinfrastruktur efter 2022.*
Arbete pågår. Elektrifieringspakten inkluderas i arbetet.
- *Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd ska leda, samordna och under 2021 påbörja etableringen av en ny kulturplats i Snösätra industriområde i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden och i dialog med aktörerna i Snösätra.*
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har tagit fram en organisation för uppdragets genomförande. Miljöförvaltningen deltar i styrgrupp, projektgrupp och olika arbetsgrupper. Projektplan är fastställd och det operativa arbetet har påbörjats.
- *Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden kartlägga utbildningsbehov kopplade till stadens mål om att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad 2040 och en fossilbränslefri organisation 2030.*
Arbetsmarknadsförvaltningen har lett och

slutredovisat uppdraget. Förvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret, utbildningsförvaltningen och Stockholm Business Region bistått i uppdraget genom deltagande i referensgrupp.

- *Exploateringsnämnden ska, tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden, upprätta en prioriteringslista över förorenade områden som inte är föremål för exploatering, men som är i behov av sanering.*
Förvaltningen har medverkat i arbetet med att uppdatera listan med markföroreningar (EBH-stödet) som årligen behöver uppdateras med bl.a. uppgifter om genomförda saneringar. Listan omfattar fler än 3000 objekt, och fokus för uppdateringen har varit objekt med riskklass 1 och 2 (d.v.s. de med potentiellt högst risk). Arbetet är förlängt och kommer att pågå även nästa år. Ett PM kommer att färdigställas under våren.
- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, trafiknämnden, äldre- och socialnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB implementera handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor.*
Förvaltningen har deltagit i framtagandet av handlingsplanen genom deltagande i arbetsgrupper och i styrgruppen för arbetet. Handlingsplanen godkändes av miljö- och hälsoskyddsnämnden i oktober för att sedan fastställas av kommunfullmäktige i december 2021. Förvaltningen har också initierat en uppdatering av stadens värmekartering och fördjupande analys av stadens värmeöar, med avseende på sårbara verksamheter och grupper, samt grönstruktur.
- *Servicenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden, utreda förutsättningar och kostnader för att upprätthålla en miljö- och klimatområde för inköpssystem med tillhörande arbetssätt.*

Serviceförvaltningen har presenterat en projektplan som miljöförvaltningen har lämnat synpunkter på. Miljöförvaltningen har även bidragit med en utredning om hur kemikaliesmarta val kan definieras och märkas. Arbetet kommer att fortsätta under 2022.

- *Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser initiera ett projekt med EU-finansiering som ska möta behoven i klimatomställningen.*

Förvaltningen har koordinerat en ansökan för projektet EPICS. Förutom miljöförvaltningen deltog från staden Svenska Bostäder, SISAB, exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret i ansökan. Ansökan beviljades inte finansiering. Förvaltningen bevakar nya utlysningar i dialog med andra verksamheter i staden.

- *Servicenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda upphandlingskrav gällande måltidstjänster i syfte att minska miljö- och klimatpåverkan.*

Under 2021 har ett förslag till generell kravställning för stadens måltidsupphandlingar som inkluderar klimatkrav tagits fram av kategoriteam måltider och livsmedel där förvaltningen ingår. Arbetet ska slutföras under 2022.

- *SISAB ska med stöd av Stockholms Stadshus AB och miljö- och hälsoskyddsnämnden jämföra miljöprogrammet med standarden i Miljöbyggnad Silver och bolagets projekteringsanvisningar, och utifrån stadens miljöprogram tillsammans med krav på god och hälsosam inomhusmiljö identifiera och ta fram en kravnivå för nyproduktion inom staden.*

Uppdraget omfattar nyproduktion av skolor och förskolor. Miljöförvaltningen har bistått SISAB i arbetet.

- *Utbildningsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden genomföra en kampanj om kemikalier med ungdomar som målgrupp.*

Kommunikationsinsatsen har planerats och merparten av materialet är producerat. Lansering sker första kvartalet 2022.

- *Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta en kostsamordnande funktion med ansvar för samordning och styrning av livsmedel.*
Stadsledningskontoret har tillsatt en tjänst för den kostsamordnande funktionen.
- *Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden förslå organisationsförbättringar i tillstånd- och tillsynsprocesser i syfte att erbjuda en sammanhållen och förenklad myndighetsutövning. I detta ska särskilt beaktas samverkan mellan tillståndsverksamheten och stadens alkohol, narkotika, doping och tobaksförebyggande (ANDT) arbete.*
Förvaltningen har under året arbetat aktivt med ”rätt väg in”, dels genom fortsatt utveckling av samarbetet med kontaktcenter, men framför allt med digitaliseringen i syfte att förenkla för företagen. Samarbetet med andra myndigheter, bl.a. tillståndsenheten har fortsatt under året, inte minst i samband med de inspektioner som genomförs tillsammans med tillståndsenheten och polis.

Extra medel:

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 130,3 mnkr men i avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,6 mnkr för vattenförbättrande åtgärder (från central medelsreserv 2). Den sammanlagda nettobudgeten efter avstämningsärendet uppgår till 134,9 mnkr.

Av de erhållna medlen ur central medelsreserv så används 2 mnkr av dessa av Stockholm Vatten AB för vidare utredning av lokala åtgärdsprogram (LÅP-åtgärder). Övriga medel används av förvaltningen för

- Framtagande av lokala åtgärdsprogram för Strömmen och Lilla Värtan: 0,8 mnkr
- Färdigställande av 13 lokala åtgärdsprogram: 1,5 mnkr.
- Genomföra uppföljande utredning av fällningen i Brunnsviken, Djurgårdsbrunnsviken och Sicklasjön: 0,3 mnkr.

I samband med Kommunstyrelsens godkännande av årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad erhöll nämnden ytterligare 7,5 mnkr i godkänd ombudgetering för att utföra överförda livsmedelskontroller från 2020.

Samverkan

Verksamhetsberättelse 2021 för miljö- och hälsoskydds-nämnden har samverkats med arbetstagarorganisationerna den 21 januari 2022. Med de synpunkter som framförts förklarar arbetstagarorganisationerna att de inte har något att erinra mot föreslagen verksamhetsberättelse inklusive bilagor.

Bilagor

1. MHN:s kostnadsanalysblankett 2021
2. Bokslut per 2021-12-31
3. Uppföljning av tillsynsplan, miljöbalken 2021
4. Uppföljning av kontrollplan, Livsmedelskontroll 2021
5. Personalberättelse för 2021
6. Uppföljning av internkontrollplan för 2021
7. GDPR årsrapport
8. Kommunfullmäktiges nyckeltal
9. Särskilt yttrande från SACO

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	15
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	20
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	20
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	22
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	25
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	27
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	28
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	29
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	32
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	35
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	39
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	40
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	63
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	64
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna	66
Uppföljning av ekonomi.....	73
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	73
Investeringar.....	78
Försäljningar av anläggningstillgångar	78
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	78

Analys av balansräkning	78
Särskilda redovisningar	81
Agenda 2030	81
Konsekvenser av covid-19-pandemin	84
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	85
Systematiskt kvalitetsarbete.....	85
Övrigt.....	87

Sammanfattande analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar totalt sett ett överskott om 22,3 mnkr. Nettoutfallet uppgick till 120,1 mnkr jämfört med budget på 142,4 mnkr. Det extraordinära resultatet förklaras av den erhållna statliga ersättningen för trängseltillsyn, lägre kundförluster än väntat och lägre kostnader för resor, konferenser och utbildningar.

Avseende nämndens verksamhetsmässiga resultat så når nämnden i stort uppsatta mål, även om effekter av den pågående pandemin fortsatt påverkar förvaltningens verksamhet inom vissa områden. Tillsynen har till övervägande del genomförts enligt plan även om vissa avvikelser förekommer, dels på grund av uppgraderingen av förvaltningens ärendehanteringssystem som har medfört vissa driftstörningar samt behov av personella resurser för anpassning, dels på grund av att viss tillsyn inte kan utföras med hänsyn till pågående pandemi. Vid årets inledning avvaktade förvaltningen också med viss tillsyn utifrån det lättnadspaket för stadens verksamheter som presenterades under 2020. Omprioriteringar av resurser mellan olika tillsynsområden har gjorts för att kunna genomföra tillsynen inom de områden som bedöms mest angelägna att genomföra enligt plan.

Förvaltningen fortsatte fram till den sista september med tillsynen avseende trängsel på serveringsställen utifrån lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Restriktionerna upphörde den 1 oktober. Under våren bildade förvaltningen en tillfällig enhet, med extra personella resurser, för att samla trängseltillsynen som tidigare delades mellan tillsynsavdelningarna. Denna hantering förenklade styrningen och uppföljningen av trängseltillsynsarbetet och gav också bättre planeringsförutsättningar för ordinarie tillsyn vilket minskade risken för undanträngningseffekter. Enheten avvecklades i början av oktober när tillämpliga restriktioner upphörde, men förvaltningen har haft beredskap för att återstarta arbetet om så krävs. I och med att smittspridningen i samhället på nytt ökade i december återstartades trängseltillsynen, om än i mer begränsad omfattning. Vid årsskiftet skalades tillsynen upp ytterligare och trängselenheten återinrättades under januari månad.

Utvecklingen av miljötillsynen har också fortsatt under året, med revidering av förvaltningens tillsynsbehovsutredning samt anpassningar till den nationella tillsynsstrategin. Prioriterade områden för fortsatt utveckling har identifierats, och arbetet kommer fortsätta kommande år med fokus på att skapa än mer miljönytta och effektivare processer.

Förvaltningen har under året även förberett, i enlighet med beslut i miljö- och hälsoskyddsnämnden i april, för införandet av efterhandsdebitering av livsmedelskontrollens avgifter. Vid sidan av genomgång av rutiner så har informationsinsatser riktade mot berörda verksamhetsutövare genomförts under hösten. Förvaltningen har under året också arbetat med att säkerställa att kontrollskulden (det vill säga kontroll som behöver överföras från ett år till ett annat) är så liten som möjligt inför övergången vid årsskiftet.

Miljöförvaltningen har under året också ökat genomförandetakten i det digitaliseringsarbete som bedrivs. I två pilotprojekt, digitala inspektioner samt köldmedierapportering, har de digitala förutsättningarna analyserats och projekten har gått vidare mot test av valda tekniska lösningar. En pilot för texttolkning, kategorisering och bearbetning av inkomna klagomål med stöd av AI har även påbörjats. Ambitionen är att kontinuerligt utveckla och sprida insikter och lösningar till andra verksamhetsprocesser. En modell för portföljstyrning av pågående projekt

är likaså under införande. För att skapa en samsyn samt bygga en genomförandekraft i digitaliseringsresan har det även genomförts omfattande kommunikationsinsatser till alla på förvaltningen. Likaså har det digitala ledarskapet stärkts genom kompetenshöjande workshops.

Förvaltningen har en fortsatt viktig roll i stadsplaneringen, och bidrar med expertkunskap inom både miljö- och hälsoområdet. Förvaltningen har också fortsatt en roll som specialiststöd inom upphandlingsfrågor.

Energi- och klimatarbetet har under året fortgått med oförminskad intensitet. Bland annat har förvaltningen stöttat stadsledningskontoret med att utveckla en process för uppföljning av stadens klimatbudget. Förvaltningen har också bistått övriga förvaltningar och bolag med förtydliganden av miljöprogrammets mål och indikatorer samt åtaganden i klimathandlingsplanen. Även vattenarbetet och arbetet med biologisk mångfald har fortlöppt enligt plan under året. Sju lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster har antagits av berörda nämnder och Stockholm vatten och avfall AB:a styrelse och framtagandet av stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald har inletts, vilket är en del i implementeringen av stadens handlingsplan för biologisk mångfald.

Avdelningen Plan och miljö

Under året har ett intensivt arbete pågått med att utveckla miljötillsynen. Behovsutredningen har uppdaterats och tillsynen har anpassats till den nationella miljötillsynsstrategin. Ett proaktivt arbete har påbörjats med att ta tag i de förorenade områden där inget exploateringsintresse föreligger. Resultatet kommer i början av år 2022 i form av prioriteringslistor. Därtill har förvaltningen följt upp trafikkontorets åtgärder enligt åtgärdsprogrammen för luft och buller. Tillsynen av stadens skyddade naturområden har fokuserat mycket på att lösa problem med bl.a. cykling i reservaten och resulterat i förslag till cykelvägar. Inom kemikalietillsynen har ett projekt om växtskyddsmedel genomförts, och där visade tillsynen att en stor del av verksamheterna saknade överlåtelsestillstånd för vissa kemiska produkter.

Förvaltningen har en viktig roll i stadsplaneringen och har bidragit med expertkunskap inom miljö och hälsa i ett stort antal projekt. Exempel på dessa är detaljplaneringen för Lövstaverket och ett antal program i söderort bland annat för Södertäljevägen, Fruängen och Gullmarsplan. Vidare har förvaltningen medverkat i framtagandet av handlingsplanen för klimatanpassning samt medverkat till beslut om utvidgning av Årtaskogen-Årsta holmar naturreservat och beslut att inrätta Hagsätraskogens naturreservat. I projektet Hållbarhet blir standard har en första skiss på analysmetod tagits fram och de medverkande städerna Stockholm, Malmö och Göteborg har identifierat hållbara lösningar från pilotprojekt som både har blivit standard och som borde bli standard.

Energi och klimatarbetet har fokuserat mycket på att stödja stadsledningskontoret med samordning av stadsdelarnas energi och klimatarbete samt uppföljning av klimathandlingsplanen. Förvaltningen har också medverkat i förberedelserna för en intresseanmälan om att Stockholm ska bli utvald som en av 100 städer i Europa som skriver ett Climate City Contract med EU om att bli klimatneutrala till 2030. Därtill har förvaltningen stöttat KTH, inom ramen för det strategiska samarbetsavtalet som staden

tecknat med dem, i att ansöka om National Urban Energy Data Lab d.v.s. ett nationellt center för analys av energidata i byggnader och transporter. Förvaltningen har därutöver, tillsammans med bl.a. Sweden Green Building Council, anordnat konferensen Building Sustainability för att sprida goda exempel om hållbart byggande.

Miljöbilsarbetet har bl.a. tagit fram tjänsten bytblans.se för att hjälpa bilägare förstå hur de kan minska sina utsläpp av växthusgaser. Arbetet med att skapa nya laddplatser har varit intensivt under året med laddgator, laddplatser på stadens parkeringsplatser samt "Fixa laddplats" med råd till privata fastighetsägare.

Transport av anläggningsmassor utgör också en stor del av transporterna inom staden. Här medverkar förvaltningen i att ta fram en Regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor.

Avdelningen Hälsoskydd

Under året har två pilotprojekt avseende verksamhetsutveckling med stöd av digitalisering påbörjats; ett avseende köldmedierapportering och ett avseende klagomålshantering med stöd av AI.

Tillsynen har i huvudsak bedrivits enligt plan. Vissa omprioriteringar har behövt göras till följd av deltagande i förvaltningens trängseltillsyn, andra konsekvenser av pandemin (smittorisk respektive stadens lättnadspaket för företag), personalbortfall (sjukskrivningar och personalomsättning) samt arbetet med pilotprojekten och införandet av uppdaterat ärendehanteringssystem.

Budgetuppdraget "Utredningsgrupp för riktad tillsyn av fastighetsägare" har slutförts under året och rapporteras till nämnden i början av 2022.

Under sommaren har totalt 232 prover tagits på stadens officiella strandbad och 16 av proverna har visat otjänligt resultat.

Inflödet av klagomål på störningar i inomhusmiljön i bostäder har fortsatt att öka under året. Sannolikt är pandemin en del av förklaringen till detta, eftersom människor vistats hemma i större utsträckning.

Matavfallsobligatoriet trädde i kraft inom Stockholms stad den 1 januari 2021. Förvaltningen har handlagt ansökningar om dispens från att samla in matavfall.

Under året har tillsyns- och rådgivningsinsatser bedrivits i syfte att uppnå Stockholms stads mål om att eldning med fossil olja ska ha upphört senast 2025.

Inspektioner avseende försäljning av kosmetiska produkter har genomförts. Alla butiker utom en hade anmärkningar. Nästan hälften sålde produkter med allvarliga anmärkningar vilket till exempel innebär att de innehöll förbjudna ämnen eller att innehållsförteckning saknades i märkningen.

Avdelningen Livsmedelskontrollen

Livsmedelskontrollen har under året fokuserat på att hantera kontrollskulden från 2020 som uppstått med anledning av den prioriterade trängseltillsynen. De kontroller som fördes över

har under året genomförts, men undantag för cirka 50 stycken som inte kunnat genomföras, bland annat p.g.a. att de varit stängda eller hunnit upphöra.

Under året har nämnden beslutat att övergå till efterhandsdebitering vid årsskiftet 2021/2022. För att genomföra detta så smidigt som möjligt har förvaltningen påbörjat ett omfattande förberedande arbete, bl.a. genom informationsinsatser som genomförts under hösten samt genomgång av rutiner för debitering.

Med anledning av det omfattande arbete som trängseltillsynen har inneburit, inrättades en ny tillfällig enhet under våren på förvaltningen, organiserad under livsmedelskontrollen. Enheten tog över all trängseltillsyn som förvaltningen bedriver, och den fanns kvar fram till oktober då restriktionerna upphörde. Fram till oktober genomfördes cirka 2600 inspektioner och antalet med brister låg runt 40 procent. Efter oktober har beredskap funnits att återuppta trängseltillsynen om så behövs, och med anledning av att smittspridningen åter ökade i december återstartades trängseltillsynen, om än i mer begränsad omfattning. Vid årsskiftet skalades tillsynen upp ytterligare och trängselenheten återinrättades under januari månad.

Avdelningen Miljöanalys

Implementeringen av handlingsplanen för biologisk mångfald har påbörjats främst genom framtagande av åtgärdsprogram för biologisk mångfald i vilka behoven av fysiska åtgärder konkretiseras. En samordnare för arbetet med handlingsplanen har anställts. Den utbildning som förvaltningen har tagit fram gällande ekologisk skötsel av naturmark har gjorts om till en webbaserad utbildning för att kunna nå ut till fler målgrupper. Förvaltningen har även tagit fram en kravspecifikation för ekologisk skötsel som kan användas vid upphandling av entreprenader samt en guide för åtgärder som kan vidtas i den bostadsnära naturen.

Arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster (LÅP) fortskrider och hittills har sju åtgärdsprogram antagits av berörda nämnder. Förvaltningen samarbetar med genomförandeorganisationerna för att bereda väg för ett fysiskt åtgärdsgenomförande genom styrgruppen och samordningsgruppen för god vattenstatus. Miljöövervakningen av miljögifter och ekologisk status fortskrider som planerat och står som grund för arbetet med åtgärdsprogram, det fysiska åtgärdsgenomförandet samt stadsbyggnadsprocessen.

Arbetet för kemikaliesmarta skolor och förskolor har gått in i en ny fas. Den befintliga vägledningen för kemikaliesmart förskola och tillhörande webbutbildning har uppdaterats. Arbetets inriktning har också breddats och en vägledning för skolor och fritidshem har tagits fram i dialog med utbildningsförvaltningen. Utredningar och analyser av material genomförs för att identifiera effektiva arbetssätt, relevanta krav på produkter och kemikaliesmarta val. Förvaltningen bedriver även övervakning av miljögifter i inomhusmiljön, särskilt där barn vistas, för att identifiera och följa upp effektiva åtgärder. Användningen av Byggvaru-bedömningen utvecklas genom att den används alltmer i anläggningsprojekt och i driftsfasen samt att de krav som ställs i samband med markanvisning ska följas upp mer systematiskt. Åtgärderna i handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast håller på att genomföras och ett förslag till handlingsplan för hållbar plastanvändning godkändes i augusti av miljö- och hälsoskyddsnämnden som också skickade den vidare för beslut i kommunfullmäktige.

Avdelningen SLB-analys

Förvaltningen ansvarar för övervakning av luftkvalitet, genomför utredningar på uppdrag av såväl företag som statliga och kommunala myndigheter samt bedriver forskning inom luftföroreningsområdet. Förvaltningen har haft cirka 35 mätstationer i kontinuerlig drift under 2021. Mätningarna syftar till att utvärdera halterna mot miljökvalitetsnormer och miljömål. Det har även genomförts mätningar i samband med olika projekt såsom vid branden i Kagghamra i Botkyrka kommun. Utöver mätningar har det utförts uppdrag med stöd av beräkningsmodeller. I huvudsak har det handlat om att utreda hur planerad bostadsexploatering påverkar luftkvaliteten. Ett 50-tal utredningar av den karaktären har genomförts. Genomförda forskningsprojekt omfattade främst modellberäkningar av människors exponering av olika luftföroreningar vilket utgjort ett underlag för de miljömedicinska forskarna som bedömer hälsoeffekter. Utvärdering av olika åtgärder för att minska luftföroreningshalterna längs statligt vägnät har även skett med stöd av Trafikverkets forskningsfond. Förvaltningen har påbörjat utredningar om bullerskärmaras effekt på luftföroreningshalterna. Likaså har det pågått ett försök med miljöstyrd hastighet för att förbättra luftkvaliteten längs statligt vägnät. Båda projekten fortsätter under 2022.

Avdelningen Kommunikation

Former för framtagande av e-utbildningar har utvecklats under året. Utbildningarna vänder sig till stadens verksamheter och entreprenörer och är en viktig del i att implementera handlingsplaner och andra styrande dokument. Två större e-utbildningar har producerats och lanserats: naturskötsel respektive kemikaliesmart skola och fritids.

Flera insatser riktade till stadens invånare har genomförts eller planerats. Merparten av insatserna syftar till att främja ett förändrat beteende och är därmed långsiktiga. Koncept som *Minimeringsmästarna* (medveten konsumtion), *Byt bränsle* (e-tjänst för bilägare) och *Vad är det i dina grejer* (kemikalier och ungdomar) är exempel på sådana insatser.

Miljöförvaltningens webbsidor har utvecklats. Som exempel har ”Leva hållbart” under stadens webbsida fått nya avdelningar. Utvecklingen av Miljöbarometern med innehåll kopplat till relevanta styrande dokument är ett annat exempel.

Miljöförvaltningens kommunikationsavdelning bildades sista kvartalet 2020. Under 2021 har avdelningen arbetat intensivt för att utveckla en fungerande organisation och effektiva arbetsformer.

Avdelningen Verksamhetsstöd

Planeringen inför förvaltningens återflytt till nyrenoverade lokaler i Tekniska nämndhuset har pågått under hela året. Fokus har, liksom tidigare, legat på att säkerställa att det blir en så bra och ändamålsenlig arbetsmiljö som möjligt, inom ramen för det gemensamma konceptet för nya Tekniska nämndhuset. Enligt tidplanen kommer miljöförvaltningen att flytta in efter påsk 2022.

Övergången till en ny version av ärendehanteringssystemet Ecos skedde enligt plan under jul- och nyårshelgen 2020/2021. Arbetet har varit resurskrävande, och ett stort anpassningsarbete har också utförts av berörda avdelningar. Under året har arbetet fortsatt med fokus på bl.a.

färdigställande av viss funktionalitet i systemet, utbildning av medarbetare, förändring av processer och arbetssätt samt utveckling och anpassning av befintliga e-tjänster.

Under året har ett nytt system för redovisning av flextid upphandlats och implementerats på förvaltningen. Det nya systemet är baserat på en app i telefonen (till skillnad från det gamla där man stämplade in/ut i automater på kontoret), vilket avsevärt underlättar för medarbetarna när de t.ex. arbetar hemifrån eller är ute på tillsyn.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Analys

Alla kommunala verksamheter har en viktig uppgift i att säkerställa likabehandling och tillgänglighet för kommunens invånare. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser för att främja ett gott bemötande både internt och externt, samt för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande särbehandling. Klarspråk är en viktig del i förvaltningens verksamhet - för att underlätta för alla, oavsett bakgrund, att på ett enkelt sätt ta del av nämndens beslut och information. Förvaltningen samverkar också med akademien för att enklare kunna ta del av nya forskningsrön samt som ett led i den framtida kompetensförsörjningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen arbetar med att i största möjliga mån erbjuda platser för feriearbeten, examensarbeten, praktikplatser och Stockholmsjobb men nämndens högt specialiserad verksamhet tillsammans med begränsad tillgång till handledningstid påverkar möjligheterna att bereda platser. Under sommaren tog förvaltningen emot feriearbetande ungdomar som bland annat arbetade i stadens naturreservat där de räknade besökare, erbjöd besökare tips och information samt genomförde en enkätundersökning om besökarnas upplevelse av reservaten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	16 st			0	14 st	Tas fram av nämnd	VB 2021

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	2 st			2	2 st	Tas fram av nämnd	VB 2021
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	7 st			3	6	Tas fram av nämnd	VB 2021
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st			0 st	0 st	9 000 st	VB 2021
Analys De feriearbetande ungdomar som förvaltningen bereder plats för avlönas genom berörd stadsdelsförvaltning och eftersom indikatorn "Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi" enbart ska rapporteras om förvaltningen själv avlönar ungdomarna är årsmålet för denna indikator satt till noll.							

Nämndmål: 1.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens samverkan med universitet och högskolor är god

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen eftersträvar en god samverkan med universitet och högskolor dels som ett led i att säkra kompetensförsörjningen på kort och lång sikt och dels i kunskapshöjande syften för att kunna ta del av relevanta forskningsresultat och ha en möjlighet att påverka fokus för verksamhetsnära forskningsområden. Bland annat medverkar förvaltningen i det kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet och förvaltningen har också varit projektledare för projektet iWater som rör realtidsmätning av vattenkvalitet där förvaltningen samarbetar med bland annat Kungliga Tekniska Högskolan. Projektet avslutades i november. Inom det strategiska partnerskapet mellan staden och Stockholms universitet har ett antal områden identifierats avseende gemensamma utvecklingsinsatser kring miljö och klimat. Förvaltningen har också deltagit på Stockholms universitets digitala arbetsmarknadsdag för naturvetare som anordnades i december.

Aktiviteter:

- Förvaltningen samverkar som partner med lärosäten och branschforskningsinstitut i nationella och internationella projekt och deltar i referensgrupper till forskningen som en viktig del i omvärldsbevakning. Utförd.
- Medverka på relevanta arbetsmarknadsdagar som eventuellt organiseras av universitet och högskolor. Utförd.
- Leda projektet "Hållbarhet blir standard", där miljöförvaltningen tillsammans med KTH och IVL tar fram process och medför att ta vara på resultat från pilotprojekt exempelvis GrowSmarter. Utförd.

- Genomföra projektet iWater (realtidsmätning av vattenkvalitet) som projektledare. Utförd.
- Medverka i kompetenscentrum för dagvatten (Drizzle) som leds av Luleå Tekniska universitet. Utförd.
- Fortsätta upprätthålla kontakt med ledande forskare i ett vetenskapligt råd för kemikaliearbetet. Utförd.
- Genom inventeringar, analyser och beräkningar kartlägga förekomsten av farliga ämnen i bland annat förskolemiljön. Utförd.
- Samarbeta med ledande forskare inom biologisk mångfald bl.a. för att ta fram nya planeringsunderlag så som biotopkartan. Utförd.
- Dela en kommundoktorandtjänst med Luleå Tekniska universitet. Utförd.
- Medverka i FoU-projekt om hur staden kan hantera klimatrelaterade risker som översvämningar och värmeböljor. Utförd.
- Fortsatt samverkan med Umeå universitet inom för livsmedelskontrollen relevanta områden. Ej utförd. Arbetet har pausats då fokus har behövt läggas på trängseltillsynen. Samarbetet återupptas 2022.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsarbete i stort syftar till att säkerställa att boende och besökare i Stockholm kan vistas i trygga och säkra miljöer. Mot bakgrund av spridningen av covid-19 har miljöförvaltningen från våren 2020 fram till och med september 2021 haft en viktig roll i att kontrollera att serveringsställen följer gällande regler om att hålla distans för att minska risken för smittspridning utifrån lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. En tillfällig enhet inrättades på förvaltningen under våren 2021 för att samla arbetet med trängseltillsynen. Enheten avvecklades efter att restriktionerna lyftes i oktober, men förvaltningen har haft beredskap för att återstarta arbetet om så krävs. I och med att smittspridningen i samhället på nytt ökade i december återstartades trängseltillsynen, om än i mer begränsad omfattning. Vid årsskiftet skalades tillsynen upp ytterligare och trängselenheten återinrättades under januari månad.

Nämndmål: 1.2.1 Konsumenterna i Stockholm har säkra livsmedel och blir inte vilseledda av felaktig märkning

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen utför kontinuerligt kontroll av stadens livsmedelsverksamheter för att upptäcka avvikelser och följa upp dessa med syfte att säkra livsmedel saluhålls och serveras i staden. De överförda kontrollerna från 2020 har prioriterats och 97 procent av de överförda kontrollerna har kunnat genomföras. De som inte har utförts har bl.a. varit stängda och har därför inte kunnat utföras.

Av de totalt 5200 kontroller som planerats har 5000 utförts och förvaltningen räknar därför inte med någon kontrollskuld till 2022. Vissa kontroller har av praktiska skäl inte kunnat genomföras, t.ex. för att verksamheten inte har öppet eller bedriver någon verksamhet.

Förvaltningen har under året förberett, i enlighet med beslut i miljö- och hälsoskyddsnämnden i april 2021, för införandet av efterhandsdebitering av livsmedelskontrollens avgifter. Den stora skillnaden är att dagens system med förskottsdebiterade årliga avgifter ersätts med ett system med obligatorisk efterhandsdebitering. Förvaltningen har utvärderat möjliga alternativ och kommit till slutsatsen att den bästa lösningen är att efterhandsdebitering tillämpas fullt ut från och med 2022, men att åtgärder vidtas redan under 2021 för att förebygga att avgifter tas ut av verksamheterna under innevarande år för kontroll som inte kommer att kunna utföras. Bortfall av intäkter blir 5,4 mnkr år 2021. Återgång till full finansiering av kontrollen från år 2022. Bortfallet av intäkter beror på att de verksamheter som flyttas till efterhandsdebitering år 2021 inte bidrar till finansieringen av den kontroll som utförs på de verksamheter som kvarstår med årliga avgifter 2021. Storleken på intäktsbortfallet 2021 beror på att majoriteten av alla verksamheter flyttas till efterhandsdebitering under året.

Arbetet med matfusk har fortsatt under året, och under våren granskades livsmedelskontrollen av EU-kommissionen som en del av revisionen av hur Sverige hanterar kontrollen av matfusk. Vidare har bl.a. provtagning utförts för att göra DNA-analyser i syfte att undersöka om innehållet stämmer med vad som utlovas.

Förvaltningen har under året fått ett nytt kontrollområde, kontaktmaterial, som innebär att verksamheter som producerar eller importerar material som kommer i kontakt med livsmedel ska registreras och kontrolleras. För att bygga upp kontrollen deltar förvaltningen i ett projekt som Livsmedelsverket driver som syftar till att bygga upp kompetens och rutiner för kontrollen.

Klagomål och misstänkta matförgiftningar hanteras skyndsamt. Klagomål som kommer in är ett viktigt sätt för kontrollmyndigheten att få kännedom om brister som kan vara svåra att hitta i den planerade kontrollen. Detta gäller framförallt livsmedelsfusk.

För att mäta kontrollens effekt har nämnden fastställt ett antal effektindikatorer för att säkerställa att avvikelser följs upp och att kontrollen har effekt. Livsmedelsverket utvecklar samtidigt sitt system för planering och uppföljning och möjligheten att följa kontrollens effekt förväntas bli avsevärt bättre i hela landet. Förvaltningen avvaktar därför den nationella

uppföljningen istället för att i detta läge använda parallella system för uppföljning.

Aktiviteter:

- Under 2021 kontrollera de anläggningar som enligt kontrollplanen ska kontrolleras under året, samt särskilt prioritera de kontroller som förts över från 2020. Utförd.
- Utföra cirka 6500 kontroller, inklusive planerade kontroller, första årliga kontroller, uppföljande extra offentliga kontroller vid konstaterade allvarliga avvikelser samt överförda kontroller. Utförd. Enligt VP 2021 ska 9000 kontroller utföras. Detta är ett skrivfel, och det korrekta antalet, 6500 kontroller, framgår också av kontrollplanen.
- Klagomål från allmänheten och information om avvikelser från myndigheter och organisationer ska handläggas inom 14 dagar. Utförd.
- Anmälan om misstänkt matförgiftning ska handläggas senast arbetsdagen efter att de inkom. Utförd.
- Fortsätta arbetet i den särskilda grupp som arbetar med livsmedelsfusk. Gruppen fokuserar på inkomna tips om livsmedelsfusk och uppsökande verksamhet för att komma åt de som inte står under förvaltningens vanliga kontroll. Utförd.
- Fortsätta och utveckla samarbetet med Polisen och Skatteverket, bl.a. genom fortsatta krogkontroller samt andra gemensamma tillsynsinsatser. Utförd.

Nämndmål: 1.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämndens information ska vara korrekt och lättillgänglig

◆ Uppfylls delvis

Analys

Under 2021 har flera steg tagits för att underlätta för intressenter att ta till sig förvaltningens information. Bland annat har en ny metod i form av e-utbildningar, för främst stadens verksamheter, prövats och genomförts. Arbetet fortsätter under 2022. Den grundläggande informationen har blivit mer tillgänglig genom såväl klarspråk som omgörning av merparten av alla dokument i pdf-format på webbsidor. På grund av pandemin har dock inte insatser riktade till invånare utförts i planerad utsträckning. Exempel på insatser som har fått ställas in är olika prova-på-aktiviteter vid mässor och evenemang.

Aktiviteter:

- Digitalisera ett urval av utbildningar och på ett pedagogiskt sätt presentera dessa på stadens plattform. Exempel är utbildning inom parkskötsel och utbildning för kemikaliesmart skola, fritids och förskola. Utförd.
- Satsning på ökad kunskap hos verksamheter för mer omfattande och korrekt inrapportering till e-tjänster inom exempelvis radon och värmepumpar. Utförd.

- Genomföra kommunikationsinsatser och konkreta prova-på aktiviteter i syfte att öka kunskaper, skapa engagemang, påverka attityder och beteenden hos stockholmare för att utveckla en hållbar konsumtion, hållbara livsstilar och minska klimatpåverkan. Delvis utförd. Planerade kommunikationsinsatser har genomförts, men merparten av prova-på-aktiviteter har ställts in på grund av pandemin.
- Utveckla metoder för användartester och utvärderingar och applicera dessa i samband med ett urval av insatser. Ej utförd. Arbetet har ej prioriterats.
- Fortsätta utbilda alla nyanställa i Klarspråksarbete. Utförd.
- Tillsammans med andra förvaltningar och bolag genomföra kampanjer och hitta metoder för att utvärdera och fortsatt effektivt kommunicera efter kampanjernas avslutning. Exempel på sådana insatser är kemikaliekampanj riktad till ungdomar tillsammans med utbildningsförvaltningen och kampanj för minskat matsvinn inom staden tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB. Delvis utförd. Planerade kampanjer pågår och metoder för utvärdering har börjat utvecklas, dock ännu inte på ett tillräckligt systematiskt sätt.
- Förvaltningen ser kontinuerligt över digitala kanaler för att anpassa dessa utifrån tillgänglighetsdirektiv och klarspråk. Utförd.
- I samarbete med arbetsmarknadsnämnden genomföra en insats för att studerande inom vuxenutbildningen, framför allt SFI, ska kunna göra miljö- och klimatmedvetna val. Detta bidrar till målen i Agenda 2030. Utförd.
- I samarbete med utbildningsnämnden öka kompetensen i arbetet inom områden relevanta för lärande för hållbar utveckling. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

◆ Uppfylls delvis

Analys

Tillsynen som bedrivs på skolor och förskolor visar på brister avseende buller och ventilation och är ett återkommande problem.

Genom tillsynen bidrar miljöförvaltningen till att dessa brister successivt åtgärdas så att inomhusmiljön för stadens barn i alla skolor och förskolor ständigt förbättras. Tillsynen bedrivs systematiskt i alla delar av staden, inom såväl privata som kommunala verksamheter. I tillsynen beaktas barnens behov mot bakgrund av forskning och beprövad erfarenhet, som är könsneutral. Någon åtskillnad mellan pojkars och flickors behov görs inte i tillsynen. Då det i vissa situationer accepteras ringa överskridande eller att det inte bedöms rimligt att vidta ytterligare åtgärder genomförs en barnkonsekvensanalys i det enskilda ärendet.

Nämndmål: 1.3.1 Stockholms skolor och förskolor har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel

◆ Uppfylls delvis

Analys

Miljöförvaltningen har genomfört 95 procent av årets planerade hälsoskyddsinspektioner på förskolor och skolor. Såsom tidigare är det höga bullernivåer och bristande ventilation som dominerar anmärkningarna i tillsynen. Miljöförvaltningen arbetar fortlöpande med uppföljningsärenden, framför allt avseende dessa brister. Samverkan kommer att fortsätta ske med viktiga verksamhetsutövare såsom SISAB, utbildningsförvaltningen och stadsdelarna för att öka kunskapsutbytet och i förlängningen förbättra inomhusmiljön.

Tidigare genomförd kartläggning av UV-skydd vid förskole och skolgårdar har följts upp under året. 13 procent av de verksamheter som följdes upp fick anmärkning.

Vid anmälan av ny skol- eller förskoleverksamhet granskas alltid lokaliseringen utifrån trafikbullernivåer, luftkvalitet och om det föreligger risk för markföroreningar på verksamhetsområdet. Under året har det inkommit 27 anmälningar om nya verksamheter, 16 anmälningar om ändring av befintlig verksamhet och 11 anmälningar om byte av huvudman.

Statistik rörande radonmätning på skolor och förskolor går för närvarande inte att ta fram ur förvaltningens ärendehanteringssystem. Bedömningen är dock att målet för indikatorn för radon inte kommer att kunna nå eftersom nya skolor och förskolor tillkommit och den procentuella andelen radonmätta verksamheter därmed blir lägre.

Miljöförvaltningen har under året även kontrollerat att hantering av livsmedel på förskolor utförs säkert.

Aktiviteter:

- Följa upp de brister som konstaterades i samband med genomfört bullerprojekt på förskolor. Utförd.
- Fortsatt fokus på kemikaliarbete på förskolor och utökat arbete på skolor. Utförd.
- Tillsyn av förskolornas UV-skydd. Utförd.
- Öka fokus i tillsynen på förorenad mark och trafikbuller, bl.a. genom ökad samverkan med SISAB och exploateringskontoret. Ej utförd. Andra frågor har prioriterats i samverkan med SISAB. Däremot har internt arbete genomförts kring hur trafikbullerfrågor ska hanteras internt vid skolor och förskolor. Remisser från stadsbyggnadskontoret om bygglov har också hanterats, där förvaltningen bedömt frågor kopplade till bl.a. förorenad mark och trafikbuller.
- Fortsätta bedriva tillsyn avseende att skolor och förskolor mäter radon. Utförd.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Andel förskolor och skolor som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under 200 Bq/m ³ luft.				91	94 %		2021
Analys Statistik för att följa upp indikatorn går i nuläget inte att få ut ur förvaltningens verksamhetssystem. Radonmätningar pågår men bedömningen är ändå att målet inte har nåtts då nya skolor och förskolor tillkommit och den procentuella andelen radonmätta verksamheter därmed blir lägre.							

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden arbetar systematiskt med utbildning och ständigt förbättrade rutiner för att säkerställa en rättssäker och effektiv handläggning av tillsynsärenden. Härvid beaktar miljö- och hälsoskyddsnämnden principerna om likabehandling och opartiskhet. Stockholms stads *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023* är vägledande i nämndens arbete med tillgänglighetsfrågor. Under 2021 har ett också ett omfattande arbete avseende tillgänglighetsanpassning av webbsidor och publika dokument genomförts utifrån webbtillgänglighetsdirektivet.

Fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor får ta del av och involveras i relevanta ärenden där det är möjligt. Inför remisser av för rådet relevanta program har förvaltningen för avsikt att inför remissrunda ge rådet en föredragning om det föreslagna programmet, för att skapa möjlighet att inhämta rådets synpunkter. I slutet av maj besökte förvaltningens handläggare det gemensamma rådsmötet mellan fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens råd för funktionshinderfrågor samt idrottsnämndens råd för funktionshinderfrågor för att informera om förvaltningens pågående arbete med tillgängliggörande av stadens naturreservat. Där presenterades åtgärdsinriktningen utifrån stadens Friluftsstrategi samt de tillgänglighetsfrågor som prioriteras den närmaste tiden. I december fick rådet också en föredragning av miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan för 2022.

Nämndmål: 1.4.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet bedrivs så att mänskliga rättigheter respekteras och att ingen utsätts för diskriminering Uppfylls helt**Analys**

Ingen ska uppleva sig diskriminerad i kontakterna med miljöförvaltningen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett ålder, etnicitet, funktionsvariation, trosuppfattning, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet. Förvaltningen följer även en arbetsåtgång med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter, där aktiva åtgärder för 2021 formulerades vid årets början.

Aktiviteter:

- Kompetensutveckling kring bl.a. diskriminering, jämställdhet, normkritik och HBTQ-frågor. Utförd.
- Säkerställa icke-diskriminering i rekryteringsrutinerna. Utförd.
- Utveckling av skyddsronsmall ur ett tillgänglighetsperspektiv. Utförd.
- Involvera fastighetsnämndens och miljö- och hälsoskyddsnämndens råd för funktionshinderfrågor i relevanta ärenden där det är möjligt. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls delvis**Analys**

Miljöförvaltningens arbete bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att i tillsynen identifiera brister i inomhusmiljön på äldreboenden och säkerställa att bristerna åtgärdas. Förvaltningen kontrollerar även att livsmedel hanteras säkert på äldreboenden. Under 2021 har hittills ingen hälsoskyddstillsyn genomförts på äldreboenden med hänsyn till risk för spridning av covid-19 till känsliga grupper.

Nämndmål: 1.5.1 Stockholms äldreboenden har en sund inomhusmiljö och trygga livsmedel Uppfylls delvis**Analys**

För att säkerställa en sund inomhusmiljö för stadens äldre genomför miljöförvaltningen tillsyn på äldreboenden avseende inomhusmiljö och hygienrutiner. Under året har ingen hälso-skyddstillsyn utförts på grund av covid-19 och risken för smittspridning på äldreboenden. Tillsynen kommer förhoppningsvis kunna återupptas under 2022 under förutsättning att tillsyn kan utföras på ett ur smittspridningssynpunkt säkert sätt.

Miljöförvaltningen har under året kontrollerat att hantering av livsmedel på äldreboenden utförs säkert. När besök inte har kunnat utföras på plats har kontrollen genomförts digitalt på distans.

Aktiviteter:

- Riktad tillsyn av inomhusmiljön mot äldreboenden. Ej utförd. Tillsyn har ej genomförts med hänsyn till risk för smittspridning.
- Information till verksamhetsutövare och fastighetsägare. Utförd.
- Fokusera på allergikost i livsmedelskontrollen. Utförd.

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt**Analys**

Förvaltningen bidrar genom sitt arbete i stadsplaneringen, i tillsynen, i samordningsgrupper och i olika projekt till att säkerställa en långsiktig hållbarhet, en robust grönstruktur, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning, god ljudmiljö, efterlevnad av miljö kvalitetsnormer för luft och vatten, minskad kemikaliepåverkan samt bibehålla ekosystemtjänster. Miljöprogram med tillhörande handlingsplaner samt stadens Agenda 2030-arbete är vägledande för åtgärdsarbetet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar till ett gott företagsklimat framför allt genom att fungera bra som myndighet. En väl fungerande tillsyn med tydliga regler som gäller lika för alla, hög kompetens samt gott bemötande och god service underlättar för företagen. Förvaltningen arbetar med implementeringen av näringslivspolicyn genom ett antal aktiviteter kopplade till fokusområdena.

Fokusområde 1, Stimulera tillväxt och företagsamhet

Under våren 2020 genomfördes projektet ”rätt väg in” i staden, och bland annat konstaterades att Kontaktcenter (KC) behöver användas i större utsträckning. Förvaltningen har därför påbörjat arbetet med att nyttja dessa tjänster ytterligare och arbetet med att implementera ”rätt väg” in fortsätter under 2022. Vidare utvecklas samarbetet med KC för att säkerställa att rätt information alltid når verksamhetsutövare som kontaktar förvaltningen.

För att verksamhetsutövare ska ha tillgång till rätt information säkerställs att information på webben är uppdaterad och lätt att hitta.

Fokusområde 2, Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning

Förvaltningen har under året arbetat med att utveckla sina e-tjänster i syfte att förenkla för företagen, bl.a. genom ett projekt som syftar till att underlätta inrapportering av köldmedierapporter.

Livsmedelskontrollen har under året arbetat med att förbereda inför övergången till efterhandsdebitering. I enlighet med beslut i miljö- och hälsoskyddsnämnden i april har därför miljöförvaltningen förberett för en övergång vid årsskiftet 2021/2022. Även näringslivet har uttryckt önskemål om en så tidig övergång som möjligt.

Fokusområde 3, Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet

För att säkerställa goda förutsättningar och rättvisa villkor för företag i staden utvecklar förvaltningen ständigt sitt arbete mot brottslig verksamhet, bl.a. genom arbetet med matfusk.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	81			83	79	73	2021

Nämndmål: 2.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är effektiv med hög professionalitet och god service

● Uppfylls helt

Analys

Nämndens båda myndighetsområden har under de senaste åren visat mycket goda resultat i de årliga NKI-mätningarna (Nöjd Kund Index). Resultatet för miljö- och hälsoskydd uppgår under 2021 till 74 (där motsvarande resultat för 2020 var 84) och livsmedelskontroll når ett resultat om 78 (79).

NKI har 2021 sjunkit något, men ligger fortfarande på en hög nivå och följer index i Sverige. En anledning till minskningen kan vara det ansträngda läget med anledning av pandemin.

Aktiviteter:

- Följa och analysera utvecklingen av NKI för miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsområden. Utförd.
- Samverka inom Miljösamverkan Stockholms län (MSL) för ökad samsyn, effektivisering och likabehandling inom tillsynen. Utförd.
- Följa upp inspektionsbesök inom livsmedelskontrollen genom supervision, d.v.s. säkerställa att kontrollen har avsedd effekt. Utförd.
- Informationsträffar för verksamhetsutövare. Ej utförd. Har ej prioriterats med anledning av pandemin.
- Årliga tillsynsrapporter som underlag för uppföljning och planering. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
■ Anmälan om misstänkt matförgiftning handläggs senast arbetsdagen efter inkommen anmälan				93,6 %	90 %		VB 2021
Analys Statistik för hantering av inkomna matförgiftningar kan på grund av förändrade rutiner för registrering inte plockas ut för 2021. Bedömningen är dock, med stöd av de uppgifter som finns, att måloppfyllelsen ligger runt 85-90 %.							
◆ Behandla anmälningar enligt miljöbalken inom sex veckor	81,5 %			91,1 %	90 %		VB 2021
Analys Skälet till att målet enbart delvis nås är att 80 hygienanmälningar som inte handlagts inom sex veckor gäller verksamheter som blev anmälningspliktiga genom förändringar i lagstiftningen under 2021. Hur dessa verksamheter ska bedömas har utretts under året tillsammans med Socialstyrelsen och handläggning kommer att ske år 2022.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Företagen uppfattar inspektörerna som professionella	84			84	80		2021
 Handläggning av värmepumpansökningar ska påbörjas senast efter 5 arbetsdagar.	100 %			100 %	95 %		VB 2021
 Miljörapporter besvaras senast 30 juni.	98,2 %			88,7 %	95 %		VB 2021

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har fortsatt sitt aktiva arbete för att staden ska uppnå målen för bostadsförsörjningen, där en hållbar och hög genomförandetakt är särskilt prioriterat. Förvaltningen bidrar till att säkerställa en långsiktig hållbarhet och hälsosam miljö, en robust grönstruktur, förbättrad vattenkvalitet, minskad klimatpåverkan, klimatanpassning och god ljudmiljö. Förvaltningen arbetar, genom den förvaltningsövergripande modellen Ledstången, för att miljöfrågorna ska beaktas i ett tidigt skede av planeringen och att staden kan skapa en attraktiv, miljö- och klimatsmart stad.

Nämndmål: 2.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i en stadsplanering som värnar miljön och människors hälsa samt säkerställer den växande stadens behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har en fortsatt aktiv roll i stadsplaneringen, i tidiga skeden samt under detaljplaneringen, genom att bistå med expertkunskap inom miljö och hälsa samt hjälpa till med avvägningar för en hållbar stadsutveckling. Förvaltningen arbetar också för att utveckla samverkan med stadsbyggnadskontoret i bygglovsskedet, exempelvis vad gäller tillfälliga förskolor/skolor och strandskydd.

Förvaltningen ser att stadsplaneringen fortsätter i en hög takt trots den pågående pandemin. Några av de större projekt som har påbörjats eller utvecklats under året och där förvaltningen

haft en bidragande roll är detaljplanen för Lövstaverket samt ett antal program i söderort bland annat för Södertäljevägen, Fruängen och Gullmarsplan.

Förvaltningen ansvarar för att ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster i samverkan med berörda förvaltningar och bolag. De lokala åtgärdsprogrammen utgör, tillsammans med stadens dagvattenstrategi, åtgärdsnivå och riktlinjer för hållbar dagvattenhantering, viktiga planeringsunderlag i stadsbyggnadsprocessen för att visa hur staden avser följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Under året har ytterligare sex lokala åtgärdsprogram (LÅP) antagits av berörda nämnder och Stockholm vatten av avfall AB:s styrelse. Vidare har förvaltningen förberett antagande av LÅP Brunnsviken, Flaten samt Judarn till början av 2022.

Under ledning av stadsledningskontoret har en handlingsplan för klimatanpassning tagits fram, där förvaltningen har medverkat i arbetet. Handlingsplanen antogs av kommunfullmäktige i december. Förvaltningen utgör även expertstöd i det fortsatta arbetet med lokala åtgärdsplaner för skyfallshantering som leds av trafikkontoret, liksom i arbetet med hantering av värmeböljor. En proaktiv insats för att förnya värmekarteringen av staden samt genomföra dynamiska analyser med avseende på risker för sårbara verksamheter och grupper samt närhet till grönstruktur har initierats. Genom det av Vinnova externfinansierade projektet Multifunktionell Urban Klimatanpassning i Samverkan (MUKIS), kommer samarbetet avseende klimatanpassning vidareutvecklas med bland andra trafikkontoret, SISAB och stadens bostadsbolag. På Miljöbarometern har samtliga klimatindikatorer uppdaterats med data för 2020.

Förvaltningen samordnar också stadens arbete med att implementera stadens handlingsplan för biologisk mångfald. I handlingsplanen ingår att uppmärksamma frågan i stadens olika processer, bl.a. i stadsplaneringen. Arbetet pågår även med att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram (SÅP). Dessa syftar till att förstärka Stockholms biologiska mångfald och blågröna infrastruktur genom konkreta förslag på åtgärder i både bostadsnära natur och i friluftsområden. Åtgärdsprogrammen kan även bli viktiga planeringsunderlag för t.ex. ekologiska kompensationsåtgärder i stadsbyggnadsprocessen.

Projektet Hållbarhet blir standard har pågått i två år och en första skiss på analysmetod är framtagen, principer för samverkan är klarlagda och de medverkande städerna Stockholm, Malmö och Göteborg har identifierat hållbara lösningar från pilotprojekt som både har blivit standard och som borde bli standard. Med hjälp av dessa har projektet tagit nästa steg och genomfört en test av analysverktyget som utvecklas för att effektivisera implementering av goda resultat från pilotprojekt som staden medverkar i och som bidrar till hållbar utveckling och klimatsmarta städer.

Miljöprogrammets etappmål 3.1 "Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall"

Förvaltningen har under året medverkat i framtagandet av handlingsplanen för klimatanpassning, genom deltagande i arbetsgrupper och i styrgruppen för arbetet. Handlingsplanen utgör en konkretisering av miljöprogrammets mål, och innehåller principer för stadens skyfallshantering, samt aktiviteter som ska genomföras av berörda förvaltningar och bolag. Förvaltningen har ingått i trafikkontorets Skyfallsgrupp, och utvecklat informationen om skyfall och översvämningar på webbplatsen Miljöbarometern. Förvaltningen har utgjort

expertstöd för olika förvaltningar i skyfallsfrågor, främst i olika detaljplaneprojekt. Förvaltningen ingick också i den arbetsgrupp som stadsledningskontoret tillsatte för att utvärdera försommarens extrema nederbördstillfällen, och vilka konsekvenser de fick för stadens verksamheter. Under året slutfördes projektet ”Regnpark- och skyfallsdamm i Rålambshovsparken” av Kungsholmens stadsdelsförvaltning, där förvaltningen medverkat i planeringen. Sammantaget bidrar detta till att etappmål 3.1 bör uppnås under programperioden.

Miljöprogrammets etappmål 3.2 ”Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja”

Förvaltningen har bistått kommunstyrelsen och andra förvaltningar och bolag i stadens arbete med klimatanpassning, och utgör expertstöd i konkreta klimatanpassningsprojekt. Därtill har förvaltningen medverkat i FoU-projekt om hur staden kan hantera klimatrelaterade risker som värmeböljor. Förvaltningen har initierat en uppdatering av stadens värmekartering och fördjupande analys av stadens värmeöar, med avseende på sårbara verksamheter och grupper, samt grönstruktur.

Aktiviteter:

- Tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser arbeta för en stad i tillväxt och ta tillvara på stadsbyggandet som verktyg för att uppnå hållbara och trivsamma livsmiljöer. Utförd.
- Arbeta för att uppnå målen för bostadsförsörjningen, där en hållbar och hög genomförandetakt är särskilt prioriterat. Utförd.
- Bistå berörda nämnder med underlag och bedömningar gällande miljö- och hållbarhetsfrågor som t.ex. buller, luftkvalitet, markföroreningar, vattenfrågor, naturvärden, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, klimatförändringar och klimatanpassning. Utförd.
- Bidra med smarta lösningar och söka externa medel för befintliga bostäder och utemiljö gällande energi, transporter och ekosystemtjänster i samband till utvecklingen av stadens fokusområden Farsta, Skärholmen, Hagsved (Hagsätra/Rågsved) och Kista, bl.a. genom projektet Hållbarhet blir standard. Utförd.
- Underlätta stadsutvecklingen genom att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram som visar hur biologisk mångfald kan gynnas samtidigt som staden utvecklas. Utförd.
- Fortsätta att utveckla analyser och underlag kring särskilt folkhälsobefrämjande grönytor och medborgarnas nåbarhet till dessa. Resultaten kopplas till det stadsövergripande arbetet med social hållbarhet. Utförd.
- Underlätta stadsutvecklingen genom att ta fram lokala åtgärdsprogram i syfte att visa hur miljökvalitetsnormerna för kemisk och ekologisk status i vatten kan nås samtidigt som staden utvecklas. Utförd.
- Bistå i arbetet med att uppdatera dagvattenvägläggningen tillsammans med berörda förvaltningar och bolag. Utförd.

- Bistå kommunstyrelsen och andra förvaltningar och bolag i stadens arbete med klimatanpassning, och utgöra expertstöd i konkreta klimatanpassningsprojekt. Utförd.
- Medverka vid implementeringen av Handlingsplan för klimatanpassning, med fokus på skyfall och värmeböljor. Utförd.
- Miljöövervakning av klimatförändringar och dess effekter, med fokus på extrema väderhändelser. Utförd.
- Medverka i FoU-projekt om hur staden kan hantera klimatrelaterade risker som översvämningar och värmeböljor. Utförd.
- Bistå med stöd och vägledning vid användning av den vägledning för buller från kulturscener i staden som togs fram under 2020 och syftar till att ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska risker för störningar i omgivningen och ge verksamheten en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

● Uppfylls helt

Analys

Andelen laddbara fordon i Stockholm har ökat kraftigt och är nu den högsta i Sverige. Från september 2021 har laddbara fordon stått för hälften av nybilsförsäljningen. En fördubbling av antalet elbilar och laddhybrider i fordonsskottan i Stockholm har skett de senaste två åren, medan övriga miljöbils kategorier har gått tillbaka eller legat stilla på samma nivåer som tidigare. Hemsidan www.miljofordon.se erbjuder information om miljöfordon och förnybara drivmedel och används mycket. Det pågår ett intensivt arbete med att öka både den publika och privata laddinfrastrukturen inom staden. Det har även gjorts en sammanställning om hur de publika laddstationerna i Stockholm nyttjas. En laddplan är under framtagande och kommer att presenteras under våren 2022.

Kampanjen "Utan egen bil" erbjuder stockholmarna information och tips om mobilitetslösningar i Stockholm. CNCA Mobility Hub Project har sammanställt information om befintliga mobilitetserbjudanden i Stockholm Parkerings anläggningar. Ett projekt med insamling och sammanställning av data från elsparkcyklarna i Stockholm har genomförts i samarbete med trafikkontoret i syfte att få information och hur cyklarna används och hur de frivilliga avtalen följs. Genom projektet stärks möjligheten att kommunicera regler och zoner för parkering och hastigheter till användarna. En plan för samverkan kring mobilitetslösningar är under framtagande och kommer att presenteras under våren 2022.

Regionalt har förvaltningen samarbetat genom Miljö- och samhällsbyggnadsrådet med länsstyrelsen, Stockholms läns landsting, Trafikverket, Region Stockholm och länets alla kommuner för att ta fram gemensamma åtgärder och arbetssätt för att minska klimatpåverkan

från transporter inom områdena upphandling, styrmedel och regelverk samt elektrifiering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	0,86 Ton CO ₂ / inv			0,96 Ton CO ₂ / inv	0,96 Ton CO ₂ / inv	0,96 ton CO ₂ e/in v	2021
Analys Periodens utfall avser år 2020. Utsläpp per invånare för år 2021 beräknas under första halvåret 2022.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska, med stöd av trafiknämnden och i samarbete med de nämnder och bolagsstyrelser som äger parkeringsplatser, ta fram riktlinjer för anläggande av el-laddplatser i befintlig bebyggelse med krav på minst 20 % laddplatser	2021-01-01	2021-12-31	
 Trafiknämnden ska tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stads Parkerings AB ta fram nya mål och handlingsplaner för publik laddinfrastruktur efter 2022	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: 2.3.1 Användningen av miljöfordon, förnybara drivmedel och effektiva mobilitetslösningar ska öka

 Uppfylls helt

Analys

Andelen elbilar och laddhybrider i nybilsförsäljningen har ökat under år 2020 och har legat över 50 procent sedan september 2021. Laddhybriderna har ökat mer i nybilsförsäljningen än elbilarna och biogasbilarnas andel är i nivå med 2019. Eftersom reduktionsplikten kräver ytterligare biodrivmedelsinblandning i fossila drivmedel mot vad som krävdes året innan bör även biodrivmedelsanvändningen ha ökat (här finns en eftersläpning i tillgänglig statistik så detta har inte kunnat verifieras). Trafiken minskade initialt under pandemin (år 2020), både under rusningstid och fördelat över dygnet men är på tillbakagång mot tidigare nivåer.

Fleet-managerfunktionen har genomfört en upphandling om hyrbilar och förnyade konkurrensutsättningar gällande fordon resp. leasing. Underlag angående möjlig utrustning för geofencing i stadens bilar har inhämtats från fordonsleverantörer och kunskapsutbyte sker löpande med olika aktörer.

Arbetet inom de externfinansierade projekten fortlöper enligt plan. Revision av EU-projektet Eccentric har genomförts och revisorerna fann att projektet hade god ordning och inga större anmärkningar eller felaktigheter. Inom projektet Meister har effektstyrning testats på tre laddgator i Stockholm i samarbete med Ellevio och Vattenfall. Ett webinarium om elbilar i hemtjänsten har också genomförts.

Förvaltningen hjälper vid förfrågan löpande till med fordonskrav vid olika typer av transportupphandlingar som genomförs av andra förvaltningar och bolag.

Några nya laddgator har tillkommit under året. Nu finns totalt 48 laddgator med sammanlagt över 250 laddplatser. En sammanställning av hur de publika laddplatserna används redovisades för miljö- och hälsoskyddsnämnden i december.

Förvaltningen hjälper löpande de förvaltningar och bolag som har frågor och behöver hjälp med kunskap om laddning av elbilar. Riktlinjer för etablering av laddplatser på parkeringsplatser som ägs av stadens förvaltningar och bolag (ej gatumark) har tagits fram och remitteras internt inom staden under februari för behandling i miljö- och hälsoskyddsnämnden under våren 2022. Fixa Laddplats har haft ett större webinarium och några mindre sammankomster.

Fyra nummer av nyhetsbrevet Miljöbilar i Stockholm har kommit ut under året.

Planerade seminarier om eldrivna parkmaskiner har skjutits till våren 2022.

Aktiviteter:

- Ansvara för kommunkoncernens gemensamma fordonshantering och för inköpskategorin fordon. Optimera hanteringen och användningen av stadens egna fordon inom ramen för kommunfullmäktigeuppdraget. Stötta förvaltningar och bolag vid uppföljning av fordonsinnehav och tankning. Upphandla hyrbilstjänst. Implementera den nya elbilspooltjänsten med eldrivna personbilar och lätta lastbilar hos så många av stadens verksamheter som möjligt. Utförd.
- Tillsammans med trafiknämnden implementera geofencing för hastighetsefterlevnad av stadens tjänstebilar där det är tekniskt möjligt. Ej utförd. Det går inte att få tag på nya bilar med geofencingteknik inmonterad, saknas hos alla fordonsleverantörer. Förvaltningen har inte heller hittat någon utrustning som går att eftermontera. Arbetet fortsätter och ska enligt uppdrag slutredovisas senast i december 2022.
- Undersöka möjligheten att konvertera minst två av stadens laddhybridbilar från bensin till etanol (E85). Laddfunktionen ska finnas kvar så att bilarna efter konvertering kan köra på el eller E85 (avsikten är att bilarna ska tanka och köra el i första hand och E85 vid längre körsträckor). Konverteringen görs för att bilarna ska kunna köras så fossilfritt som möjligt och för test och demonstration med syfte att få kunskap och erfarenhet inför ett eventuellt statligt konverteringsbidrag som aviserats till år 2022. Utförd.
- Lansera den biodrivmedelskampanj (etanoltankningskampanj) som arbetats fram under år 2020. Utförd i form av kampanjen Bytbränsle.se.
- Tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser följa och analysera utvecklingen av fossilbränsleanvändningen i Stockholm och därmed stötta arbetet med att på ett effektivt sätt nå målet om en fossilfri organisation och ett fossilfritt Stockholm 2040. Utförd.
- Under ledning av kommunstyrelsen och i samverkan med trafiknämnden arbeta med implementering och uppföljning av stadens handlingsplan för vägtrafiken (minskade

växthusgasutsläpp till 2030). Ej utfört, ingen handlingsplan för vägtrafiken har antagits.

- I samarbete med trafikkontoret, Stockholms Parkering AB, exploateringskontoret och andra berörda förvaltningar och bolag ta fram en laddplan för Stockholm. Delvis utförd. Arbete pågår och en laddplan kommer att presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden under våren 2022.
- I samarbete med Stockholm Parkering AB, exploateringskontoret och andra berörda förvaltningar och bolag ta fram en handlingsplan för mobilitet (bilpooler och andra mobilitetstjänster). Delvis utförd. Arbete pågår och en handlingsplan för samarbete kring mobilitetstjänster kommer att presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden under våren 2022.
- Transportcentrum: Förvaltningen ska stödja nämnder och bolagsstyrelser med miljö- och klimatkrav vid upphandlingar där fordon och tjänster som inkluderar fordon och transporter ingår (gäller bilar, lastbilar, entreprenadmaskiner, arbetsfordon, parkskötselverktyg med mera). Hjälp vid såväl framtagande av krav som vid uppföljning och utvärdering. Inför varje upphandling ska möjligheten att skärpa kraven undersökas till exempel för att spegla en pågående teknikutveckling. Utförd.
- Implementera stadens miljölastbilsdefinition tillsammans med andra aktörer. Arbeta för att miljöanpassa arbets- och entreprenadmaskiner genom övergång till ny teknik och/eller användning av biodrivmedel. Utförd.
- Stötta exploateringsnämnden och trafikinämnden med fordons- och drivmedelskompetens gällande åtgärder för att effektivisera masshanteringen, omläggning av gods från lastbil till pråm och lastcykel samt e-handel. Utförd.
- Förbereda för en kampanj om sparsam och miljöanpassad körning som sedan kan genomföras under år 2022, inom ramen för genomförandet av handlingsplan för minskad spridning av mikroplaster. Utförd.
- Samverkar med andra städer i projekt och genom nätverken POLIS och Eurocities för att omvärldsbevaka och påverkar EU-direktiv och liknande. Utförd.
- Kommunera resultat och aktuell information om miljöbilar och hållbara transporter via bl.a. web och nyhetsbrev samt uppdatera och vidareutveckla www.miljofordon.se. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel sålda förnybara drivmedel i länet per år.	27 %,			34 %	37 %		2021

Analys

Periodens utfall avser år 2020. Statistiken rapporteras med eftersläpning så 2021-års siffror finns tillgängliga först i slutet av 2022. Reduktionsplikt infördes för bensin och diesel den 1 juli 2018. Den innebär att drivmedelsleverantörerna måste reducera klimatpåverkan från fossil bensin och diesel genom att blanda in hållbara biodrivmedel. Reduktionsplikten har skärpts succesivt och 2020 ställdes krav på 4,2 procents reduktion av koldioxidutsläppen i bensin och 21 procent av utsläppen i diesel. All bensin som säljs inom länet är låginblandad med etanol och all diesel som säljs vid publika drivmedelsstationer innehåller förnybar

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
RME och HVO. Däremot säljs en del bulkdiesel (dvs direktleverans med tankbil) utan eller med låg andel förnybara komponenter. Andelen förnybar låginblandad råvara i mängden såld diesel till vägtrafiken 2020 i Stockholms län var drygt 31 procent, räknat som volymandel. År 2019 var andelen drygt 37 procent. Tre olika saker förklarar den här minskningen. Fler depåer i Sverige har numera lokala möjlighet att lagra HVO100 vilket gör att det går att leverera reduktionspliktsdiesel mer jämt över Sverige. Under de första åren med reduktionsplikt, 2018-2019, fanns inga större lagringsmöjligheter ute i landet och Stockholm, Göteborg och Malmö fick större volymer HVO för att drivmedelsbolagen skulle klara reduktionspliktsnivån utslaget på hela landet. Högre inbladningar över reduktionspliktsnivån erbjöds i storstäderna men på andra platser i Sverige var nivåerna låga eller obefintliga. Nu har detta jämnats ut. Reduktionsplikten tar även hänsyn till hur mycket koldioxid drivmedlet faktiskt reducerar. Den HVO/RME med störst klimatnytta har använts till låginblandning vilket gör att mer klimatnytta kan erhållas med lägre volymer. En tredje orsak verkar vara att det skett dubbelräkningar vid statistiksammanställningarna under tidigare år. Det är drivmedelsbolagens bulkleveranser av HVO som dels räknas som bulkleverans men också kommit med i reduktionspliktsdieseln. Att använda bulkleveranserna som avräkning mot reduktionspliktsdieseln är tillåtet och något som förmodligen inte uppmärksammats i statistiken tidigare år. Enligt de nationella siffrorna har andelen biodrivmedel stigit från 20,8 till 21,6 procent från år 2019 till år 2020 i hela Sverige – men lokalt har andelen gått ner p.g.a. en kombination av de tre förklaringarna ovan. Den totala mängden drivmedel, fossilt och förnybart tillsammans, har gått ner från 2019 till 2020 i Stockholms län. Bensinvolymer har gått upp men i övrigt har alla andra drivmedelvolymer minskat.							

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Det ligger i stadens intresse att det finns förutsättningar för ett rikt kulturliv och möjligheter att bedriva kulturevenemang, livescener och klubbverksamhet samt bedriva restaurang- och barverksamhet med musik. Detta måste dock vägas mot invånarnas rätt till lugn och ro i sin bostad och möjlighet till fredad nattsömn. Under 2020 tog miljöförvaltningen fram en bullervägledning för musikverksamhet i enlighet med budgetuppdrag. Vägledningen ska vara ett stöd i planeringen och driften av konsert-, evenemangs-, och klubbverksamheter såväl inomhus som utomhus. Miljöförvaltningen ska vid behov vara ett stöd i tillämpningen av vägledningen. Vägledningen ska underlätta för en levande stad med minskad risk för störningar för de boende. Under året har förvaltningen bland annat distribuerat vägledningen tillsammans med praktiska råd och tips till verksamhetsutövare som ska starta upp en verksamhet med serveringstillstånd eller förlänga sitt serveringstillstånd. Syftet är att genom kunskapshöjande insatser motverka att olägenheter uppstår från främst restauranger.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd ska leda, samordna och under 2021 påbörja etableringen av en ny kulturplats i Snösätra industriområde i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden och i dialog med aktörerna i Snösätra	2021-01-01	2021-06-30	

Nämndmål: 2.4.1 Stockholm har en hållbar lokalisering av evenemang och idrottsplatser Uppfylls helt**Analys**

Förvaltningen hanterar årligen ett stort antal klagomål på konsert-, evenemangs-, och klubbverksamheter. Under första delen av 2021 har det varit färre klagomål på denna typ av evenemang på grund av den rådande pandemin. Under sommarsäsongen i samband med att restriktionerna släpptes ökade antalet klagomål på främst musikstörningar från enstaka evenemang.

Förvaltningen fortsätter delta i implementeringen av stadens handlingsplan med tillhörande vägledningar och åtgärder för att främja stadens kultur- och nöjesliv i syfte att stärka stadens attraktions- och konkurrenskraft. Förvaltningen bistår med kunskap om hur verksamheter kan samlokaliseras med bostäder på ett sådant sätt att risk för olägenhet för människors hälsa minskas.

Aktiviteter:

- Erbjuder vägledning i samband med myndighetsutövande bullerbekämpning och i arbetet ta hänsyn till att hjälpa verksamhetsansvariga för livescener/konsert- och klubbverksamheter att vidta bullerdämpande åtgärder. Utförd.
- Bistå Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd i arbetet med att leda, samordna och under 2021 påbörja etableringen av en ny kulturplats i Snösätra industriområde. Utförd.
- Bistå kulturnämnden i arbetet med att främja stadens kultur- och nöjesliv, bland annat i arbetet med att tillämpa relevanta delar av stadens strategi för nattklubbar och livescener. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö Uppfylls delvis**Analys**

Målet innefattar större delen av nämndens verksamhetsområde inom ramen för miljöbalkens tillämpningsområde. I målet innefattas tillsyn enligt miljöbalken, miljö- och luftövervakning, vattenförvaltning, kemikalie- och energirådgivning samt proaktiv projekt- och programverksamhet som syftar till att bidra till att Sveriges och stadens miljö- och klimatmål kan nås.

Förvaltningen har utgjort kompetensstöd i samverkan med samtliga förvaltningar och bolag som berörs av målen i stadens miljöprogram 2020-2023 och stadens handlingsplan för ett fossilfritt Stockholm 2040. Förvaltningen har fortlöpande bistått stadsledningskontoret i att utveckla uppföljningssystemet för miljöprogram och klimathandlingsplan. Förvaltningen har samverkat med näringsliv samt akademi och branschforskningsinstitut som IVL och KTH i olika utvecklingsprojekt. Inom EU-finansierade utvecklingsprojekt har samverkan skett med andra europeiska städer, akademiska institutioner och företag. Digital innovation har varit och är ett ökande område inom utvecklingsprojekten med allt mer digitala lösningar t.ex. för energieffektivisering, delningsekonomi och mobilitetstjänster.

Förvaltningen har också samverkat inom olika internationella nätverk som Eurocities, POLIS, CNCA och C40. Förvaltningen har delat ordförandeskap i Eurocities arbetsgrupp Energy Efficiency and Climate Change vilket ger goda möjligheter att driva utvecklings- och påverkansarbete inom EU tillsammans med andra städer. Kommunikationsarbete gentemot stockholmarna har skett genom olika informationskampanjer.

Förvaltningen arbetar aktivt för att nå målen i miljöprogrammet bland annat genom att ta fram tematiska handlingsplaner och åtgärdsprogram enligt uppdrag i kommunfullmäktiges budget. Bland annat kan nämnas handlingsplanen för biologisk mångfald, där arbete påbörjats med att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram, handlingsplan för cirkulärt byggande samt handlingsplan för klimatanpassning. Handlingsplaner för långsiktiga solcellsinvesteringar på fastighetskontorets byggnader och hållbar plastanvändning har tagits fram. Sedan tidigare finns även stadens kemikalieplan och handlingsplan för god vattenstatus. Planerna och programmen lägger grunden för att peka ut vad de olika aktörerna i staden behöver göra för att nå målen i miljöprogrammet. Miljöförvaltningen samordnar även vattenförvaltningsarbetet och arbetet med biologisk mångfald och erbjuder stöd till förvaltningar och bolag via stadens kemikaliecentrum. Förvaltningen har bistått serviceförvaltningen i arbetet för mer hållbara upphandlingar genom deltagande i kategoristyrningsteam och -råd för el, vitvaror, livsmedel, lokalvård och IT-konsulter. Förvaltningen ansvarar för kategoriteamet Fordon.

Mer utförliga beskrivningar om vad förvaltningen arbetar med för att nå målen i miljöprogrammet finns under rubriken för respektive delmål i miljöprogrammet samt under nämndmålet 3.2.2 *Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara.*

Inom verksamhetsområdet eftersträvar förvaltningen jämställdhet inom de olika uppdragens roller såsom projektledare, projektmedarbetare m.m. utifrån den kompetens som krävs för uppdragens genomförande. Uppfyllelse av eftersträvarade mål bedöms gynna män och kvinnor likvärdigt.

Nämndens betingnad gäller minskade utsläpp av växthusgaser till år 2023 uppgår totalt till 48.372 ton CO_{2e}. Av dessa har 9 000 beräknats ske genom nämndens insatser för att minska oljeanvändningen för uppvärmning och 39 000 genom åtgärder för minskade utsläpp från vägtransporter.

Förvaltningen har prioriterat energi- och klimatrådgivning till fastighetsägare som har fossil olja för uppvärmning samt tillsammans med stadens bolag och förvaltningar tagit fram en plan för utfasning av fossil olja för uppvärmning inom stadens organisation. Utredningar har fortgått för att få bättre statistik över vilka fossiloljeuppvärmda flerbostadsbyggnader och

småhus som finns i staden samt deras oljeanvändning. En grov uppskattning av minskad användning av fossil olja för uppvärmning har gjorts baserad på Energimyndighetens statistik för länet. Minskningen av utsläppen år 2020 utifrån Energimyndighetens statistik uppgår till cirka 3 600 ton CO_{2e} av det totala betinget till år 2023 på 9 000 ton CO_{2e}. Minskning för 2021 analyseras i början på 2022.

Klimatbetinget i klimathandlingsplanen omfattar en ökad elektrifiering och en etanol-tankningskampanj som utvecklades till kampanjen Bytbränsle.se. Arbetet med elektrifiering pågår, antalet laddbara personbilar i Stockholms kommun har ökat från 46 500 till över 70 000 under år 2021. Om de cirka 25 000 nya laddbilarna ersatt motsvarande antal bensinbilar har utsläppen minskat med uppskattningsvis 23 000 ton CO_{2e}. Samtidigt har fordonsparken ökat något i staden. Det är viktigt att dubbelräkning med andra åtgärder undviks (exempelvis utbyggnad av laddinfrastruktur som trafikkontoret och Stockholm Parkering jobbar med). Hemsidan www.bytbransle.se lanserades i april 2021 och finns på stadens hemsida. Efter lanseringen genomfördes en annonskampanj på stortavlor och i digitala media (ersätter etanoltankningskampanjen då den inkluderar alla tillgängliga förnybara drivmedel på svenska marknaden). Över 10 000 unika bilar har kontrollerats på www.bytbransle.se, majoriteten dieselbilar. Om dessa kontrollerade bilar verkligen börjat tanka biodrivmedel istället för fossilt går inte att avgöra eller uppskatta.

Som nämnts ovan är nämndens beting 39 000 ton CO_{2e} för minskade utsläpp från vägtransporter. Biodrivmedelskampanjens eventuella koldioxidbesparingar är mycket svåra att uppskatta. Elektrifieringen av personbilarna i Stockholm (cirka 14 000 ton CO_{2e} år 2020 och cirka 23 000 ton CO_{2e} år 2021 d.v.s. sammanlagt cirka 37 000 ton CO_{2e}) uppfyller nästan det totala besparingsbetinget om 39 000 ton CO_{2e} till år 2023 även om det är oklart om alla elbilar verkligen ersätter en fossilbil.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel badplatser med bra badkvalitet	90 %			75 %	Minst 92 %	92 %	2021
Analys Orsaken till att målet inte nås är främst att det i början av sommaren kom kraftig nederbörd över Stockholm. Nederbörden orsakade bräddningar av avloppsvatten som pågick i ett par dygn. Dessutom är det ett återkommande problem med många fåglar på några av badplatserna.							
  Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status	14 %			14 %	35 %	35 %	2021
Analys Orsaken till svårigheterna att nå miljö kvalitetsnormerna är dels att det fysiska åtgärdsarbetet inte har påbörjats i tillräcklig utsträckning för att minska påverkan på stadens vattenförekomster. Vidare behöver normsättningen utvecklas så att den bättre speglar de naturliga förutsättningar i stadens vatten samt de svårigheter som åtgärder i urban miljö medför. Förvaltningen arbetar aktivt med att både öka åtgärds genomförandet och för dialog med Vattenmyndigheten om utvecklingen av miljö kvalitetsnormerna.							
  Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status	14 %			14	30 %	30 %	2021

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Orsaken till svårigheterna att nå miljö kvalitetsnormerna är dels att det fysiska åtgärdsarbetet inte har påbörjats i tillräcklig utsträckning för att minska påverkan på stadens vattenförekomster. Vidare behöver normsättningen utvecklas så att den bättre speglar de naturliga förutsättningar i stadens vatten samt de svårigheter som åtgärder i urban miljö medför. Förvaltningen arbetar aktivt med att både öka åtgärdsgenomförandet och för dialog med Vattenmyndigheten om utvecklingen av miljö kvalitetsnormerna.							
  Antal dygn över normvärdet för kvävedioxid i luft	3			2 dygn	Max 7 dygn	Max 7 dygn	2021
Analys Periodens utfall avser Essingeleden. Inget överskridande på Stockholms innerstadsgator.							
  Antal dygn över normvärdet för PM10 i luft	18			11 Dygn	Max 35 dygn	Max 35 dygn	2021
Analys Periodens utfall avser St. Eriksgatan.							
  Antalet kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	402 st			118 st	91 st	91 st	2021
Analys Antalet produkter med utfasningsämnen har inte minskat så fort som de uppsatta målvärdena, bland annat för att fler och fler verksamheter har registrerat sina produkter och det totala antalet produkter således har ökat. Därtill har Kemikalieinspektionen uppdaterat kriterierna för utfasningsämnen vilket har inneburit att ett stort antal nya produkter nu omfattas av indikatorn. Allt detta gör att ett omtag om indikatorn och målvärdet har gjorts till kommande år. Nya målvärden är beslutade i kommunfullmäktiges budget för 2022.							
  Minskning av CO2e till 2023					48 372	Tas fram av nämnd/b olagsstyrelse	2021
  Timmedelvärde för kvävedioxid i luft	220 timmar				Max 175 timmar	Max 175 timmar	2021
Analys Periodens utfall avser Essingeleden. Trots allt lägre halter av kvävedioxid krävs inte minst fortsatt förnyelse av fordonsflottan och fortsatt elektrifiering för att miljö kvalitetsmålet ska klaras.							
  Total köpt energi i stadens verksamheter(KF-nivå)	1910 GWh				1945	1945	2021
Analys Indikatorn avser staden som helhet. Miljöförvaltningens köpta energi bokförs tillsammans med övriga förvaltningar med ringa energianvändning.							
  Utsläpp per invånare (ton CO2e per invånare)	1,7 Ton CO2 / inv			1,9 Ton CO2 / inv	Max 1,8 Ton CO2 / inv	1,8 ton CO2e / inv	2021
Analys Utfallet avser beräkningar för 2020. Beräkningarna är preliminära och baseras delvis på prognoser och skattade värden p.g.a. eftersläpning i statistik. Fastställt värde för 2020 samt prognosticerat värde för 2021 beräknas i maj 2022.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden kartlägga utbildningsbehov kopplade till stadens mål om att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad 2040 och en fossilbränslefri organisation 2030	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Exploateringsnämnden ska, tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden, upprätta en prioriteringslista över förorenade områden som inte är föremål för exploatering, men som är i behov av sanering	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, trafiknämnden, äldre- och funktionshjälpnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB implementera handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska med stöd av miljö- och hälsoskyddsnämnden och andra berörda nämnder och bolagsstyrelser initiera ett projekt med EU-finansiering som ska möta behoven i klimatomställningen	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska genomföra en uppföljning av kranmärkningen av stadens verksamheter	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska implementera handlingsplan för minskad plastanvändning	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden ta fram en handlingsplan för hur långsiktiga investeringar i solpaneler på stadens fastigheter skulle kunna användas för att såväl minska stadens energikostnader och reducera stadens fossila avtryck.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en kravspecifikation för upphandling av naturskötsel	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Servicenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda upphandlingskrav gällande måltidstjänster i syfte att minska miljö- och klimatpåverkan	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Servicenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden, utreda förutsättningar och kostnader för att upprätthålla en miljö- och klimatmärkning för inköpssystem med tillhörande arbetssätt	2021-01-01	2021-12-31	
✓ SISAB ska med stöd av Stockholms Stadshus AB och miljö- och hälsoskyddsnämnden jämföra miljöprogrammet med standarden i Miljöbyggnad Silver och bolagets projekteringsanvisningar, och utifrån stadens miljöprogram tillsammans med krav på god och hälsosam inomhusmiljö identifiera och ta fram en kravnivå för nyproduktion inom staden.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden genomföra en kampanj om kemikalier med ungdomar som målgrupp	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: 2.5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska Stockholms klimatpåverkan och energianvändning

 Uppfylls helt

Analys

Verksamhetsplanens aktiviteter för att minska Stockholms klimatpåverkan och stadens energianvändning har genomförts enligt plan med endast några mindre avvikelser. Ett undantag är att implementera handlingsplanen för minskad användning av fossila plaster. Handlingsplanen beräknas bli beslutad om i Kommunfullmäktige under 2022.

Miljöprogrammets etappmål 1.1 "Minskade växthusgasutsläpp - högst 1,5 ton CO₂e per invånare"

Utöver aktiviteterna i verksamhetsplanen har förvaltningen utgjort stöd åt stadsledningskontoret med att utveckla process för uppföljning av klimatbudget samt bistått förvaltningar och bolag med förtydliganden av miljöprogrammets mål och indikatorer samt åtaganden i klimathandlingsplanen. Förvaltningen har även bistått stadsledningskontoret i arbetet med Viable Cities klimatkontrakt och EU-ansökan för det europeiska klimatkontraktet, European Missions - 100 Climate-Neutral and Smart Cities by 2030. Utsläppsberäkningar avrapporterades till miljö- och hälsoskyddsnämnden i maj. Förvaltningen har följt det internationella standardiseringsarbetet för bokföring av negativa utsläpp genom C40. Negativa utsläpp uppstår om mänsklig aktivitet, t.ex. infångning och lagring av koldioxid, leder till upptag av koldioxid utöver det upptag som annars skulle ha uppstått naturligt i kolcykeln.

Klimatpakten har genomförts enligt plan med digitala seminarier och digital årskonferens liksom initiativet Klimatpakten Levererar inom Climate Neutral City Alliance (CNCA).

Inom energi- och klimatrådgivningen (EKR) har förvaltningen samverkat med övriga kommuner i regionen samt med energikontoret på Storstholm. En ny samverkansöverenskommelse har tagits fram för det regionala samarbetet för perioden 2022-2025.

Lokalt i Stockholm har EKR genomfört webinarier om laddplatser för elbilar och solenergi för bostadsrättsföreningar respektive småhusägare. Den energitekniska rådgivningen har fokuserat på byggnader med hög energianvändning och uppvärmning med fossil olja. Det innovativa digitala rådgivningsverktyg som utvecklades av EKR under 2020 har använts även under 2021 för de fastighetsägare som har önskat digital rådgivning. I samverkan med AFF (AFF Forum - Avtal för fastighetsförvaltning & Service) har en avtalsmodell tagits fram för att underlätta för BRF:er och mindre fastighetsägare att teckna energieffektiviseringsavtal med leverantörer av energioptimeringstjänster.

Förvaltningen har utvecklat tillsynen av fastighetsägares egenkontroll avseende energihushållning. Inom tillsynen fortsätter rutiner och arbetsverktyg avseende bedömning av energieffektiviseringsåtgärder att utvecklas. Där en byggnad konstateras ha hög energianvändning enligt energideklaration begärs inom tillsynen in skriftlig redovisning av

byggnadens nuvarande energianvändning för att om fastighetsägaren vidtagit tillräckliga åtgärder. Om den skriftliga redovisningen inte visar på att byggnadens energianvändning effektiviseras kan förvaltningen komma att förelägga fastighetsägare att genomföra energiutredning med åtgärdsförslag av energieffektiviseringsåtgärder. För närvarande följs två ärenden upp gällande energihushållning.

Andelen elbilar och laddhybrider i nybilsförsäljningen har ökat till 50 procent mot slutet av året. Trafikarbetet minskade under inledningen av pandemin men har sedan stigit igen och närmar sig tidigare år. Mer information finns under avsnitt 2.3.

Miljöprogrammets etappmål 1.2 "Minskad klimatpåverkan från konsumtionen"

Enligt miljöprogrammet ska staden på sikt kunna ställa klimatkrav vid nyproduktion av byggnader och anläggningskonstruktioner. En metodik för beräkning av kravnivå har tagits fram av förvaltningen i samverkan med bostadsbolagen och SISAB. Metodiken kommer att testas i exploateringskontorets hållbarhetsprogram för kommande etapp i Norra Djurgårdsstaden. Målsättningen är att få fram kravnivå till år 2023 för nyproduktion av byggnader.

Pandemin har lett till ökad mognadsgrad för digitala möten, inte bara inom förvaltningen utan inom samtliga av förvaltningens nätverk. Den beteendeförändringen beräknas kvarstå med minskade flygresor som följd även efter pandemin.

Med stöd av förvaltningen har mått och mätmetoder för klimatpåverkan från stadens livsmedelskonsumtion och inköp av måltider utvecklats inom kategoriteamet för livsmedel.

Miljöprogrammets etappmål 2.1 "Minskade växthusgasutsläpp - högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter"

Förvaltningen har kartlagt kvarvarande olje användning för uppvärmning i stadens organisation och bistått berörda förvaltningar och bolag med att ta fram planer för att fasa ut olje användningen. Vid kartläggningen i början av 2021 fanns 33 oljepannor kvar med ett sammantaget växthusgasutsläpp på knappt 400 ton CO₂e. För 23 av dessa finns en konkret plan för utfasning till senast 2023. Förvaltningen har fått i uppdrag av nämnden att årligen följa upp olje användningen för uppvärmning i stadens organisation. Förvaltningen har påbörjat planeringen för uppföljning av kvarvarande olje användning i början av 2022.

I stadens fordonsflotta finns nästan uteslutande miljöbilar och andelen som kör på el eller förnybara drivmedel ökar. Av stadens 958 egna fordon (statistik från kvartal 3, 2021) är 386 biogasbilar, 397 elbilar, 24 etanol (E85), 35 laddhybrider och 116 snåla bensin- eller dieselbilar.

Förvaltningen hjälper serviceförvaltningen med krav på miljöfordon och förnybara drivmedel vid upphandling av transporttjänster samt hjälper även till vid uppföljningen av avtalen. Vid förfrågan hjälper förvaltningen även andra förvaltningar och bolag med detta. Förvaltningen har tagit fram och arbetar efter en plan för att mer systematiskt hjälpa förvaltningar och bolag och har förstärkt bemanningen med en heltidstjänst.

Miljöprogrammets etappmål 2.2 "Effektiv energianvändning"

Utöver aktiviteterna i verksamhetsplanen har förvaltningen genom Energicentrum gett fortlöpande stöd till exploateringskontoret i dialogen med byggherrar för att nå stadens energikrav vid nyproduktion på stadens mark. Vid uppföljning har det visat sig att det kan vara svårt att nå stadens energikrav. Ett resultat av energikraven vid byggande i Norra Djurgårdstaden är dock att byggnader byggs med ett klimatskal (väggar, tak och bottenplatta) som ska ge värmeförluster som är 25 procent lägre än den nationella standarden. Det innebär att byggnaderna byggs energieffektivt oavsett uppvärmningsform -t.ex. bergvärme eller fjärrvärme - vilket är syftet med de satta energikraven.

Förvaltningen har även projektlett stadens arbete med start av en ny rapporteringsperiod enligt Lag (2014:266) om energikartläggning i stora företag på uppdrag av Stadshus AB och bistått stadens effektsamordnare i sakfrågor.

Genom Energicentrum ger förvaltningen fortlöpande stöd till stadens förvaltningar och bolag i frågor rörande effektiv energianvändning. Digitaliseringen kommer allt mer i fokus som ett verktyg för kostnadseffektiv energieffektivisering. En ansökan för energioptimering med AI-stöd har lämnats in till Vinnova i samverkan med SISAB och KTH. Förvaltningen har bistått övriga förvaltningar, framför allt stadsdelsförvaltningar, med klimatberäkningar vid ansökningar om klimatinvesteringsmedel för energibesparande investeringar. Stadsdelar har även fått stöd genom att Energicentrum anordnat två praktikplatser med energikartläggningar för studenter som läser till energispecialister på kvalificerad yrkeshögskoleutbildning, KYH.

Miljöprogrammets etappmål 4.1 "Minskad resursanvändning och klokare konsumtion"

Förvaltningen har under året tagit fram en handlingsplan för cirkulärt byggande. Arbetet med att implementera handlingsplanen har påbörjats. En handlingsplan för minskad plastanvändning har tagits fram för beslut i Kommunfullmäktige under 2022.

Förvaltningen deltar i det nationella initiativet "Minimieringsmästarna" där hushåll får inspiration, kunskap och verktyg för att leva mer hållbart. I Stockholm anmälde 140 hushåll sitt intresse för att delta och tolv valdes ut som nu deltar.

Aktiviteter:

- Bistå stadsledningskontoret med uppföljning av klimathandlingsplanens utsläppsbeting. Utförd.
- Bistå stadsledningskontoret i arbetet med att utveckla kommunkoncernens organisation och strategiska planering och uppföljning för att säkerställa en långsiktigt hållbar energi- och elförsörjning. Utförd.
- Följa arbetet med metoden BECCS (Bio Energy Carbon Capture and Storage) och de försök som sker härvid i syfte att reducera stadens fossila avtryck och nå stadens klimatmål. Utförd.
- Tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser utreda möjligheten till energilagring för överskottsel från stadens egen elproduktion. Utförd.

- Tillsammans med berörda nämnder och bolag utreda spetsteknik för energieffektiva och klimatsmarta stadsdelar. Utförd. Redovisas våren 2022.
- Arbeta för utfasningen av fossil olja för uppvärmning hos såväl stadens förvaltningar och bolag som i småhus och flerbostadshus. Utförd.
- Tillsammans med fastighetskontoret, SISAB, Micasa, bostadsbolagen och Stadsholmen kartlägga förekomsten av lokaler och bostäder med direktverkande el för uppvärmning (inkl. kallhyra, elektrisk varmvattenberedning) och föreslå elbesparande alternativ. Utförd.
- Bistå arbetsmarknadsnämnden med att kartlägga utbildningsbehov kopplade till stadens mål om att Stockholm ska vara en fossilbränslefri stad 2040 och en fossilbränslefri organisation 2030. Utförd.
- Implementera handlingsplan för hållbar plastanvändning. Ej utförd. Handlingsplanen beräknas bli beslutad i Kommunfullmäktige tidigt under 2022.
- Tillsammans med fastighetsnämnden ta fram en handlingsplan för hur långsiktiga investeringar i solpaneler på stadens byggnader skulle kunna användas för att såväl minska stadens energikostnader och reducera stadens fossila avtryck. Utförd.
- Tillsammans med stadsledningskontoret bistå serviceförvaltningen med att utreda upphandlingskrav gällande måltidstjänster i syfte att minska miljö- och klimatpåverkan. Utförd.
- Tillsammans med Stockholms Stadshus AB bistå SISAB med att jämföra miljöprogrammet med standarden i Miljöbyggnad Silver och bolagets projekteringsanvisningar, och utifrån stadens miljöprogram tillsammans med krav på god och hälsosam inomhusmiljö identifiera och ta fram en kravnivå för nyproduktion av skolor inom staden. Utförd. Slutrapport är framtagen för behandling av SISAB:s styrelse.
- Granska föreslagna åtgärder med anledning av energideklaration i flerbostadsfastigheter och vid behov ställa krav på åtgärder. Utförd.

Nämndmål: 2.5.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att Stockholms luftkvalitet förbättras och bullerstörningarna minskar

 Uppfylls helt

Analys

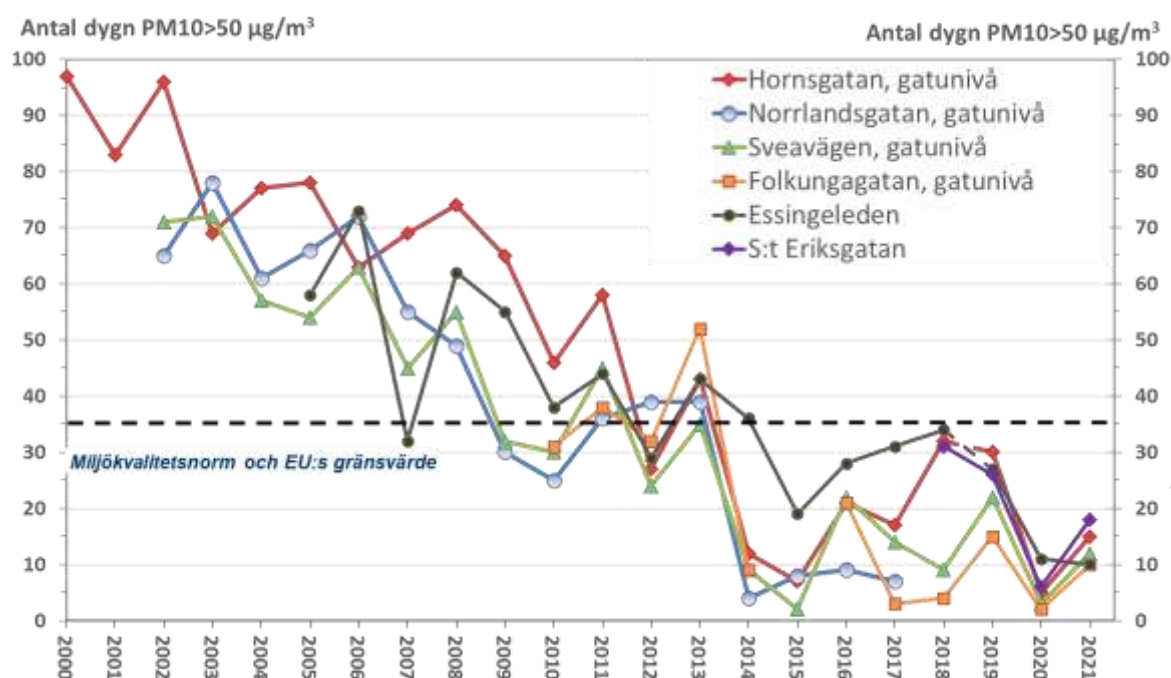
Förvaltningen fokuserar i sin tillsyn på de aspekter som har störst miljö- och hälsopåverkan. Förvaltningen har en aktiv roll vid framtagande samt uppföljning av åtgärdsprogrammen för luft och buller. Förvaltningen deltar aktivt i projekt och nätverk som syftar till förbättrad luft- och ljudmiljö. Åtgärdsprogram för kolmonoxid fastställdes av länsstyrelsen den 25 januari. Åtgärdsprogrammet gäller specifikt för Sveavägen och miljöförvaltningen kommer att följa upp ett antal av åtgärderna i programmet. Revidering av åtgärdsprogram för kvävedioxid och partiklar pågår inför remiss 2022.

Förvaltningen har tillsammans med trafikkontoret arbetat med att prioritera åtgärder inom åtgärdsprogram mot buller 2019-2023. En rapport med beskrivning av åtgärder har publicerats och genomförande pågår. Rapporten innehåller även en utförlig faktadel med sammanställning av de åtgärder som finns att tillgå i arbetet med att begränsa trafikbuller. Arbetet med uppdatering av stadens bullerkarta enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller, har inletts.

Miljöprogrammets etappmål 6.1 "Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare"

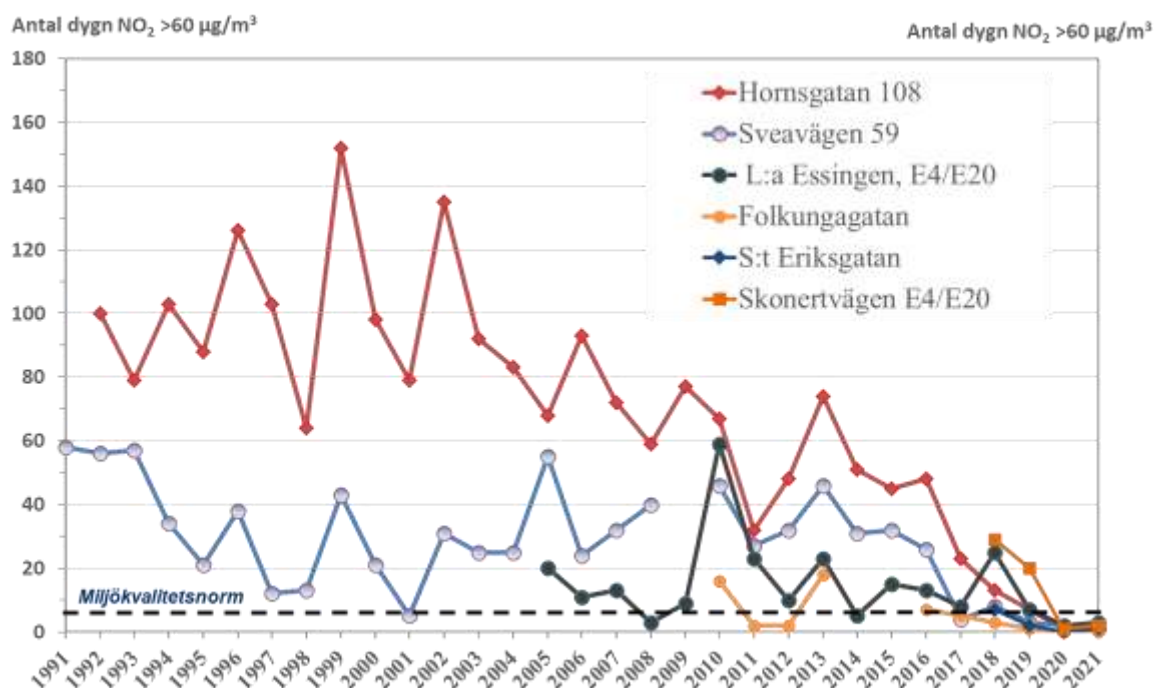
Luftkvaliteten i staden förbättras kontinuerligt och antalet personer som exponeras för luftföroreningar i staden minskar. Den långsiktiga trenden är att luftkvaliteten i Stockholm har blivit mycket bättre. Skärpta avgaskrav på fordon över hela EU, minskade industriutsläpp, utbyggnad av fjärrvärme, infasning av renare bränslen, elektrifiering, miljöbilar, trängselskatt, dubbdäcksförbud, dammbindning, miljözoner m.m. har bidragit till förbättringen av luftkvaliteten i staden.

Halterna av partiklar (PM10) har under det senaste decenniet visat på en kraftigt nedåtgående trend vilket tydliggörs av diagrammet nedan. Miljökvalitetsnormerna klarades för PM10.

Halterna varierar mellan åren utifrån meteorologiska situationer. Detta har medfört att halterna av PM10 är högre 2021 jämfört med 2020. Miljömålet frisk luft för dygnsmedelvärden och årsmedelvärden av PM10 klarades därför inte på alla innerstadsgator och inte heller längs med E4/E20 Essingeleden.

Halterna av kvävedioxid i gatunivå på stadens mest belastade gator presenteras i diagrammet nedan.

År 2021 klarades miljö kvalitetsnormen för dygnsmedelvärden för kvävedioxid i Stockholm med god marginal. Miljömålet frisk luft för timmedelvärden av kvävedioxid klarades emellertid inte på Essingeleden men väl på innerstadsgatorna. Orsaken till de låga halterna av kvävedioxid bedöms framförallt bero på förnyelse av fordonsflottan och en ökad elektrifiering.

Miljöprogrammets etappmål 6.2 "Minskat omgivningsbuller"

Förvaltningen har följt upp trafikkontorets åtgärder enligt åtgärdsprogrammen för luft och buller. Förvaltningens bedömning är att åtgärder för 2021 har genomförts som planerat och i enlighet med miljöprogrammets etappmål.

Aktiviteter:

- Kontinuerlig luftövervakning och utvärdering av miljö kvalitetsnormer och miljömål. Utförd.
- Utvärdering av åtgärder, samt uppföljning av åtgärder för att sänka halterna av olika luftföroreningar. Utförd.
- Framtagande av nya haltkartor för partiklar (PM10) och kvävedioxid (NO2) samt framtagande av nytt åtgärdsprogram för Stockholms län. Utförd. Arbetet med åtgärdsprogrammet fortsätter 2022.

- Kontinuerligt ge stadens medborgare information om luftkvalitetssituationen. Utförd.
- Följa upp åtgärdsprogrammet för buller. Utförd.
- Arbeta med innovativa lösningar för bullerskydd, i synnerhet gröna bullerskydd. Utförd.
- Inleda arbetet med ny bullerkartläggning av Stockholms stad enligt bullerdirektiv och förordningen om omgivningsbuller. Utförd.
- Guide till tystnaden 2.0 – projekt för att tillgängliggöra tysta natur- och rekreationsmiljöer för återhämtning för fler invånare i staden. Utförd.
- Övergripande utredning av klagomål på spår- och vägtrafikbuller i nybyggda bostäder. Delvis utförd. Arbetet har påbörjats och fortsätter under 2022.

Nämndmål: 2.5.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att miljökvalitetsnormerna för vatten följs

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen ansvarar för samordning, planering och projektledning för framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Arbetet sker i nära samarbete med övriga förvaltningar, Stockholm vatten och avfall AB, andra kommuner samt vattensamarbeten.

Under året har sex lokala åtgärdsprogram antagits och miljöförvaltningen har arbetat vidare med färdigställandet av ytterligare lokala åtgärdsprogram och förberett Brunnsviken, Flaten samt Judarn för antagande i början av 2022.

Miljöförvaltningen har tillsammans med exploateringskontoret och Stockholm vatten och avfall AB genomfört fällning av Magelungens bottensediment.

Miljöprogrammets etappmål 5.4 "Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten"

För att nå måluppfyllelse under programperioden behöver ett aktivt arbete bedrivas med att genomföra åtgärder enligt de lokala åtgärdsprogrammen. Det är ett komplext arbete inte minst då åtgärderna ofta är utrymmeskrävande och kostsamma. Samordning med åtgärder för att minska sårbarheten för skyfall är viktigt då åtgärderna för att åstadkomma förbättrad vattenkvalitet ofta behöver vidtas på samma platser som åtgärder för skyfallshantering och klimatanpassning. Grunden för att nå måluppfyllelse under programperioden är lagd i och med att de lokala åtgärdsprogrammen tas fram. Det krävs dock betydande insatser från de genomförandeansvariga förvaltningarna och bolagen för att nå god status och det tar tid innan åtgärdernas effekt kan mätas. Bedömningen är att staden kommer att kunna nå måluppfyllelse i form av förbättrad vattenkvalitet inom programperioden men att det kommer att dröja innan

god status enligt vattenförvaltningen uppnås.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens vattenarbete enligt handlingsplan för god vattenstatus och de lokala åtgärdsprogrammen. Utförd.
- Driva genomförandet av handlingsplanen för vatten och särskilt fokusera på att i samverkan med Stockholm Vatten och Avfall AB ta fram lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Utförd.
- I samverkan med genomförandeorganisationerna driva ett effektivt genomförande av de operativa åtgärderna som föreslås i de lokala åtgärdsprogrammen i syfte att underlätta stadsutvecklingen. Utförd.
- Stödja arbetet med miljötillsyn, klimatanpassning, miljömål och planhandläggning i syfte att verka för att miljökvalitetsnormerna för vatten på sikt kan följas. Utförd.
- I samarbete med idrottsnämnden verka för att etablera en båtbottentvätt i syfte att minska miljögifter i Stockholms vatten. Utförd. Arbetet med att inrätta en båtbottentvätt kommer att fortsätta under 2022.
- Samordna arbetet med att motverka nedskräpning av stadens vatten. Utförd. Slutrapport från arbetet kommer att presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden under våren.
- Genomföra löpande miljögiftsövervakning för att följa utvecklingen av kemisk status och särskilda förorenade ämnen i stadens prioriterade sjöar, vattendrag och kustvatten och vid behov komplettera med screening i övriga vatten. Utförd.
- Genomföra undersökningar i stadens prioriterade sjöar, vattendrag och kustvatten i enlighet med övervakningsprogram för ekologiska kvalitetsfaktorer. Utförd.
- Delta i kommunövergripande vattensamverksgrupper och vattenvårdsförbund samt i regionala samt internationella vattensamarbeten och samarbeta med olika forskningsinstitut för att intensifiera vattenarbetet. Utförd.
- Delta i externfinansierade projekt, som exempelvis iWater, Drizzle och LIFE IP Rich Waters för att bidra till genomförande av handlingsplanen och lokala åtgärdsprogram. Utförd.
- Bistå genomförandeorganisationerna i arbetet med fällning av Magelungen samt förbereda fällning av Drevviken 2022. Utförd.

Nämndmål: 2.5.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att stärka Stockholms biologiska mångfald Uppfylls helt**Analys**

Miljöförvaltningen ansvarar för samordning av stadens handlingsplan för biologisk mångfald. I detta arbete ingår framtagande av stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald (SÅP). Arbetet sker i nära samarbete med framförallt stadsdelsförvaltningarna och trafikkontoret. Fyra av fem planerade SÅP har påbörjats och det femte kommer att påbörjas våren 2022.

Förvaltningen har tagit fram en utbildning i naturvårdande skötsel och har under hösten utvecklat en webbutbildning som är klar för lansering under våren 2022. Denna ska kunna möjliggöra självstudier i naturvårdande skötsel för såväl entreprenörer som stadens egen personal. Underlag för kravställning vid upphandling av naturvårdande skötsel tas under året fram i samverkan med stadsdelsförvaltningar, fastighetskontoret och trafikkontoret.

Förvaltningen har i samarbete med Stockholms universitet utvecklat stadens biotopdatabas som är ett kunskapsunderlag för miljöövervakning och fysisk planering. I enlighet med budgetuppgift för 2021 har metodutveckling inletts tillsammans med berörda förvaltningar, för att kunna följa utvecklingen av grönytor och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO).

Tillsynen av stadens skyddade områden har genomförts enligt tillsynsplan. Arbetet med inrättande och utredning av nya reservat samt biotopskyddsområden har skett enligt verksamhetsplanen. Förvaltningen har tillsammans med stadsbyggnadskontoret tagit fram förslag till biotopskyddsområden att utreda vidare. Förslagen har skickats ut på remiss till berörda förvaltningar och kommer beredas under våren 2022.

Förvaltningen har tillsammans med trafikkontoret fortsatt arbetet med att ta fram ett förslag till övergripande trädmål för staden, enligt uppdrag i budget 2020.

Miljöprogrammets etappmål 5.1 "Upprätthålla funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur"

De stadsdelsvisa åtgärdsprogrammen för biologisk mångfald som tas fram i samarbete med berörda stadsdelsförvaltningar och trafikkontoret kommer att vara en viktig del av det underlag som behövs för att staden ska kunna vidta åtgärder för att upprätthålla funktioner och samband för stadens biologiska mångfald.

Förvaltningen samverkar med samordningsgruppen för Grönare Stockholm och har bland annat ingått som expertstöd i bedömning och utvärdering av ansökningar för åtgärder som ska vidtas inom ramen för etapp 4 i Grönare Stockholm. Förvaltningen har även bistått stadsledningskontoret i att bedöma ansökningar om medel ur central medelsreserv för biologisk mångfald.

Förvaltningen har startat ett projekt som svarar mot ett budgetuppgift om att följa utvecklingen av stadens totala blågröna ytor och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden

(ESBO) över tid. Förvaltningen samarbetar med trafikkontoret, stadsbyggnadskontoret och stadsdelsförvaltningarna, i syfte att ta fram indata, metodik och rutiner inom staden för uppföljningen. Metodiken och projektets fortsatta framdrift kommer att presenteras för miljö- och hälsoskyddsnämnden i början av 2022. Projektet kommer att kunna leda till att uppföljningsmått kan tas fram för att följa utvecklingen av funktioner och samband för den biologiska mångfalden.

Miljöförvaltningen har bidragit med miljöunderlag och synpunkter i detaljplaneprocessen för ny bebyggelse så att den gröna infrastrukturens funktioner kan upprätthållas. Förslag till beslut om utvidgning av Årstaskogen-Årsta holmar naturreservat har tagits i miljö- och hälsoskyddsnämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden. Beslut att inrätta Hagsåtraskogens naturreservat har fattats i kommunfullmäktige i juni. Redovisning av förutsättningar för skydd av Fagersjöskogen och Storskogen/Ålstensskogen kommer att ske inom en snar framtid.

Miljöprogrammets etappmål 5.2 "Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel"

Miljöförvaltningen erbjuder stadens verksamheter stöd och vägledning i frågor kopplade till handlingsplanen för biologisk mångfald i syfte att kunna genomföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden. Nämnderna och bolagen är på god väg i arbetet med att vidta lämpliga åtgärder. De stadsdelsvisa åtgärdsprogrammen för biologisk mångfald som tas fram i samarbete med berörda stadsdelsförvaltningar och trafikkontoret, kommer att vara en viktig del av det underlag som behövs för att staden ska kunna vidta åtgärder för att ett ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel.

Förvaltningen har fortsatt arbeta med att kartlägga Stockholms gröna infrastruktur. I år har analyser utförts för sydvästra Söderort, innerstaden och Österort. Analysen pekar ut var och hur ekologiska spridningsvägar och ekosystemtjänster skulle kunna stärkas.

Förvaltningen arbetar med att ta fram en kravspecifikation för naturskötsel för att underlätta kravställning i upphandlingar av entreprenörer med kompetens inom naturvårdande skötsel. Kravspecifikationen kommer att lanseras under våren 2022. I kombination med webbutbildningen för ekologisk skötsel av naturmark är förhoppningen att kravspecifikationen ska utgöra ett bra stöd för utökad ekologisk skötsel av naturmark inom staden.

Förvaltningen arbetar även i samarbete med stadens skötselansvariga i samtliga stadsdelsområden med att skapa ett digitalt verktyg för prioritering och uppföljning av naturvårdsskötsel i utvalda skötselobjekt. Nämnden har bidragit med rådgivning angående naturvårdande skötsel både inom och utanför skyddade områden. Nämnden har bidragit med synpunkter/förslag på ekologiska förstärkningsåtgärder och kompensationsåtgärder i tillståndsärenden såväl som i planprocessen.

Aktiviteter:

- Samordna, följa upp, implementera och kommunicera stadens arbete med biologisk mångfald enligt handlingsplan för biologisk mångfald. Utförd.

- Samverka med andra förvaltningar i att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald. Utförd.
- Stötta genomförandeorganisationerna i arbetet med skötsel och åtgärder för att gynna biologisk mångfald genom informationsspridning, rådgivning, kunskapsunderlag och utbildning. Utförd.
- Delta i kommunövergripande samverkansgrupper och regionala samt internationella samarbeten för ökad biologisk mångfald. Utförd.
- Samarbeta med olika forskningsinstitut för att ta fram och kvalitetssäkra kunskapsunderlag. Utförd.
- Bedriva miljöövervakning av biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster enligt miljöövervakningsprogram för biologisk mångfald och relaterade ekosystemtjänster. Utförd.
- Fortsätta kartlägga stadens totala grönyta och ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO), tillsammans med berörda förvaltningar, för att kunna följa deras utveckling över tid. Utförd.
- Erbjud utbildning inom naturskötsel till stadens verksamheter samt upphandlade entreprenörer som är verksamma inom området. Utförd.
- I samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden under 2021 utvidga och inrätta naturreservat i Årtaskogen för att även innefatta 2014-års gräns, inrätta naturreservat i Hagsätraskogen, fortsätta utredningarna och inrättandet av naturreservat i Kyrkhamn samt utreda reservatsbildning i Fagersjöskogen och Storskogen/Ålstensskogen. I arbetet ska beaktas att bostadsbyggnadsmål och planerad viktig infrastruktur kan genomföras. Delvis utförd. Arbete avseende Kyrkhamns naturreservat pågår, framtagande av tidplan sker i samspel med bl.a. planeringen av Lövstaverket.
- Att fortsätta utreda lämpliga biotopskyddsområden i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna. Utförd.
- Tillsammans med berörda stadsdelsnämnder fortsätta arbetet med Grönare Stockholm där fokus är att stärka arbetet med grön infrastruktur och mångfunktionalitet i stadens parker och grönområden samt stärka gröna svaga samband enligt översiktsplanen. Utförd.
- I samarbete med stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden samt andra berörda nämnder arbeta vidare med att tillgängliggöra stadens naturreservat med rekreativa värden samt tillgängliggöra naturreservaten för personer med funktionsnedsättning. Utförd.
- Erbjud utbildning och ge rådgivning angående naturvårdande skötsel och genomförande av projekt i reservaten genom möten med reservatsförvaltare, verksamhetsutövare och upphandlade entreprenörer. Utförd.

- Följa upp reservatens bevarandestatus för att fånga upp förändringar över tid. Delvis utfört. Under året har en ny metod tagits fram, som ska användas för uppföljning kommande år.

Nämndmål: 2.5.5 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en aktiv roll i att minska spridningen av farliga kemikalier

 Uppfylls helt

Analys

Kommunfullmäktige beslutade 2020 om en ny kemikalieplan med åtgärder som preciserar hur staden ska arbeta med att fasa ut farliga kemikalier. Genom skrivna vägledningar, utbildningar och medverkan i projekt och arbetsgrupper stöder och vägleder nämnden stadens verksamheter i genomförandet av kemikalieplanens åtgärder.

Miljöprogrammets etappmål 7.1 "Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter"

Genom kemikaliecentrum erbjuds stadens verksamheter stöd och vägledning i kemikaliefrågor i syfte att kunna genomföra åtgärder i Stockholms stads kemikalieplan. Om stadens nämnder och bolag genomför åtgärder kommer etappmålet i miljöprogrammet kunna nås.

Utredningar och analyser av material genomförs för att identifiera effektiva arbetssätt, relevanta krav på produkter och kemikaliesmarta val. Förvaltningen bedriver även övervakning av miljögifter i inomhusmiljön, särskilt där barn vistas, för att identifiera och följa upp effektiva åtgärder. Genom olika utåtriktade kommunikationsinsatser får privata verksamhetsutövare och konsumenter ökad kunskap om kemikalier.

Särskilt kan nämnas att arbetet med kemikaliesmarta skolor och förskolor har gått in i en ny fas. Den befintliga vägledningen för kemikaliesmart förskola och tillhörande webbutbildning har uppdaterats. Arbetets inriktning har också breddats och en vägledning för skolor och fritidshem har tagits fram i dialog med utbildningsförvaltningen.

Användningen av Byggvarubedömningen för att välja och dokumentera använda bygg- och anläggningsmaterial håller på att utvecklas. Det sker genom att underlätta för fler anläggningsprojekt att använda verktyget, att det i högre grad även används i driftsfasen och att de krav avseende materialval som ställs i samband med markanvisning ska följas upp mer systematiskt. Dessutom görs analyser av utvalda material. Exempel på material som har undersökts är gummigranulat för konstgräs, isolering för ventilationskanaler och plastgolv.

Samtliga stadens verksamheter ska ha förteckningar på de kemiska produkter som används. Chemsoft är det system som finns för detta och för att säkerställa en säker hantering av kemiska produkter. Genom systemet hämtas också underlag på hur antalet produkter med så kallade utfasningsämnen utvecklas. Eftersom kemikalieinspektionen nyligen har definierat om begreppet utfasningsämnen har indikatorvärdet ökat dramatiskt under året. Målvärdena för indikatorn tar framöver hänsyn till denna ändrade definition.

Förvaltningen medverkade i början av året i Kemikalieinspektionens nationella tillsynsprojekt om växtskyddsmedel i detaljhandeln. I samband med tillsynsprojektet genomfördes även tillsyn av lagerhållare och överlåtare av särskilt farliga kemikalier samt cirka 20 e-handlare. Tillsynen visade bland annat att en stor andel av verksamheterna, inklusive större grossister, saknade överlåtelsestillstånd för vissa eller samtliga särskilt farliga kemiska produkter. Företagen som säljer det som rubriceras som särskilt farliga kemiska produkter ska ha överlåtelsestillstånd samt ha rutiner för förvaring och hantering av produkterna. De får enbart sälja produkterna till yrkesverksamma eller personer med särskilt tillstånd.

Det planerade varutillsynsprojektet omfattande kemiska analyser i samråd med övriga storstäder har inte kunnat genomföras p.g.a. marknadskontrollförordningen som trädde i kraft den 16 juli. Kemikalieinspektionen har med anledning av ändringarna ställt in tillsynsvägledningen till kommunerna. I dagsläget kan inte kommunerna utföra denna tillsyn fullt ut eller debitera för tillsynen. En lagrådsremiss har aviserats i början av nästa år. Lagrådsremissen ska klargöra de rättsliga möjligheterna att utföra kemikaliekontroll enligt miljöbalken och hur tillsynen kan finansieras.

200 taktvättare har under året informerats om att anmälan krävs vid blästringararbeten och taktvätt, och förvaltningen har hanterat nio inkomna anmälningsärenden. Den övriga ärendehantering har bland annat omfattat handläggning av ett tiotal remisser från länsstyrelsen gällande överlåtelsestillstånd.

Bland andra aktiviteter som planeras eller genomförs kan också nämnas en kampanj om kemikalier riktad till ungdomar, vägledningar om kemikaliesmarta arbetsplatser för stadens verksamheter och för återbruksverksamheter. Se även nämndmål 3.2.2.

Aktiviteter:

- Säkerställa att kemikalieplanen och rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi uppfylls i bygg- och anläggningsprojekt, i samverkan med trafiknämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna samt byggande och anläggande bolag. Utförd.
- Följa och prioritera arbetet med att minska framförallt barns och ungas exponering för skadliga kemikalier genom att ta fram arbetssätt och informationsmaterial samt öka ambitionsnivå i arbetet med för en giftfri förskola och skola. Utförd.
- Tillsammans med berörda nämnder och bolagsstyrelser informera om kemikaliesmarta arbetsplatser i stadens egen organisation. Utförd.
- Vid behov stödja övriga nämnder och bolagsstyrelser i samband med upprättande, utvärdering samt uppföljning av miljö- och klimatkrav vid upphandling. Utförd.
- I samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljökrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag att göra detsamma i de egna avtalen. Utförd.
- Genom tillsyn och som samtalspartner med näringslivet öka både stadens och privata aktörers arbete för minskad kemikaliepåverkan. Utförd.

- Ta fram en vägledning för kemikaliesmarta återbruksverksamheter, i dialog med branschaktörer från civilsamhället såväl som från näringslivet. Utförd.
- I samarbete med utbildningsnämnden genomföra en kampanj om kemikalier med ungdomar som målgrupp. Utförd.
- Ge SISAB stöd i att jämföra miljöprogrammet med standarden i Miljöbyggnad Silver och bolagets projekteringsanvisningar, och utifrån stadens miljöprogram tillsammans med krav på god och hälsosam inomhusmiljö identifiera och ta fram en kravnivå för nyproduktion inom staden. Utförd. Slutrapport är framtagen för behandling av SISAB:s styrelse.
- Arbeta med tillsyn av båtklubbarna med inriktning på minskad användning av skadliga båtbottnfärger. Utförd.

Nämndmål: 2.5.6 Inomhusmiljöer och offentliga miljöer ska inte medföra risk för människors hälsa

◆ Uppfylls delvis

Analys

Den riktade bostadstillsynen är ett verktyg för att uppnå en sund inomhusmiljö för alla boenden i Stockholms stad med särskild inriktning på flerbostadshus. Med den riktade bostadstillsynen kan tillsyn och förbättrande åtgärder utföras i hela bostadsbeståndet till skillnad från den klagomålsdrivna tillsynen där fokus endast ligger på den enskilda bostaden som klagomålet avser. Sedan 2020 har inspektioner inom den riktade bostadstillsynen inte genomförts på grund av pandemiutbrottet för att inte bidra till ökad smittspridning av covid-19. En utredningsgrupp för fastighetsägare har inrättats enligt budgetuppdrag för att genomföra metodutveckling och inventering av fastigheter i behov av tillsyn. Uppdraget är slutfört och inspektioner återupptas när smittspridningen av covid-19 har avtagit.

Inflödet av nya klagomålsärenden avseende störning i bostad är fortsatt högt. Vanligaste typen av störning är buller (inklusive grannstörningar) följt av lukt samt fukt och mögel, ventilation och temperatur (kyla respektive värme). Under 2021 har 856 nya klagomålsärenden initierats vilket är en ökning jämfört med tidigare. Förvaltningen har under året avslutat 810 ärenden. I 66 procent av ärendena har någon form av förbättrande åtgärd i inomhusmiljön genomförts vilket är lägre än tidigare år. Det beror på att ett högre antal än vanligt av de rapporterade störningar som utretts inte bedömts vara olägenheter. Den 31 december uppgick antalet pågående ärenden totalt till 781 stycken. Av dessa är 123 stycken överlämnade till överinstans för prövning.

Under året har samverkan pågått mellan trafikkontoret och miljöförvaltningen när det gäller att minska bullerstörningar från varutransporter nattetid.

Avseende tillsynen av fastighetsägares egenkontroll så har 35 procent av de drygt 300 granskade fastighetsägarna fått anmärkningar som kräver uppföljning. De flesta anmärkningar som krävt uppföljning avser bristande kontroll av varmvattentemperaturerna i undercentralen,

vilket innebär risk för tillväxt av Legionellabakterier. Uppföljningar har även gällt bristande kemikalieförvaring, skadedjur och energihushållning.

Aktiviteter:

- Inrätta utredningsgrupp för riktad tillsyn av flerbostadsfastigheter samt genomföra metodutveckling och inventering av fastigheter i behov av tillsyn. Utförd.
- Genomföra riktad bostadstillsyn i flerbostadsbyggnader i socioekonomiskt utsatta områden. Ej utförd. Tillsynen har inte genomförts under 2021 med hänsyn till risken för smittspridning.
- Handlägga klagomål på störningar i bostäder. Utförd.
- Informera verksamhetsutövare och fastighetsägare med avseende på egenkontroll, förebyggande arbete med försiktighetsmått och gällande regelverk. Utförd.
- Uppmana fastighetsägare att mäta radon och vid behov åtgärda vid för höga halter. Utförd.
- Med utgångspunkt i "Vägledning för buller från kulturscener i staden" ge verksamheter stöd i sitt arbete med lokalisering, planering och försiktighetsmått för att minska risker för störningar i omgivningen och ge verksamheten en tryggare och säkrare möjlighet att bedriva verksamhet i staden. Utförd.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Arsmål	KF:s årsmål	Period
■ Andel flerbostadsfastigheter i de kommunala bostadsbolagen som har kontrollerats avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m3 luft. HS				86	90 %		2021
Analys Utfall går i nuläget inte att ta ut ur förvaltningens ärendehanteringssystem. Baserat på att målet tidigare inte helt uppnått och att nya objekt ständigt tillkommer är förvaltningens bedömning att målet enbart delvis kommer uppnås. I de kommunala bostadsbolagen pågår mätningar men det går i nuläget inte att läsa in resultaten i ärendehanteringssystemet och därför kommer resultatet från mätningarna att granskas under 2022.							
■ Andel flerbostadsfastigheter i staden (totalt) som är kontrollerade avseende radon och har radonvärden under referensvärdet 200 Bq/m3 luft i %.				83	83 %		2021
Analys Utfall går i nuläget inte att ta ut ur förvaltningens ärendehanteringssystem. Med anledning av att personella resurser har behövt läggas på anpassningar till det uppgraderade verksamhetssystemet har inte förelägganden om att genomföra mätning eller åtgärder kunnat genomföras i planerad omfattning. Detta i kombination med att målet tidigare inte helt uppnått och nya objekt ständigt tillkommer medför att förvaltningens bedömning är att målet enbart delvis kommer uppnås.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Respons på klagomål lämnas och kontakt med utpekad störningskälla tas inom två veckor.	96,9 %			93,8 %	95 %		VB 2021

Nämndmål: 2.5.7 Miljö- och hälsopåverkan från Stockholms miljöfarliga verksamheter minskar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedriver tillsyn enligt tillsynsplanen. Tillsynsplanen omfattar fler än 1430 miljöfarliga verksamheter av varierande storlek och inriktning. Målen för tillsynen inom området är att störningar och omgivningspåverkan genom utsläpp till luft och vatten samt bullerstörningar reduceras så långt som möjlig och att markområden används på ett sätt som inte innebär risker för hälsa och miljö. I den löpande tillsynen ingår att granska egenkontrollen, hanteringen av kemikalier och avfall, uppföljning av miljörapporter och tidigare kända brister, villkorskontroll, att motivera till förbättrad egenkontroll och att utveckla miljöarbetet utöver lagstadgade krav.

Aktiviteter:

- Genomföra tillsyn enligt tillsynsplanen. Utförd.
- I samarbete med exploateringsnämnden fortsätta utveckla arbetet kring växtsanering av förorenad mark, bland annat i saneringsarbetet av södra delen av Snösåtra. Delvis utförd. Markundersökningarna pågår och evaluering av bästa möjliga innovativa tekniker påbörjas efter att man har fått en bättre bild av förutsättningarna i undersökningsområdet.

Nämndmål: 2.5.8 Avfallet i Stockholm hanteras så att det inte medför negativa konsekvenser för miljö och hälsa

 Uppfylls delvis

Analys

För att underlätta ekonomiskt för restaurangverksamheterna under pandemin påbörjades tillsyn av avfallshantering hos restaurangverksamheter först i årets tredje tertiäl. Brister rörande avfallshanteringen noterades vid nästa samtliga av årets inspekterade verksamheter, vilket tyder på behov av fortsatt tillsyn och information riktad mot verksamheterna. Riktad tillsyn på stadens återvinningsstationer (förpacknings- och tidningsinsamlingen) har genomförts enligt plan. Miljöförvaltningen har även granskat mottagningspunkter för företag

och deras möjlighet att lämna förpackningsavfall kostnadsfritt. Det största problemet vid återvinningsstationerna är nedskräpning och dumpning av avfall.

Antal klagomålsärenden rörande avfall ökar. Vanligaste klagomålen är att restaurang- och livsmedelsverksamheters avfallshantering leder till lukt- eller nedskräpningsproblematik. Det är också vanligt med klagomål på bristande städning och dumpat verksamhetsavfall på någon av stadens återvinningsstationer. Det har även kommit in klagomål på nedskräpning eller bristande avfallshantering hos andra aktörer, såsom exempelvis i flerbostadshus.

Matavfallsobligatoriet trädde i kraft inom Stockholms stad 1 januari 2021. Hittills har 55 verksamheter beviljats dispens från att sortera ut matavfall. Det finns enligt Stockholm Vatten och avfall AB indikationer på att det är flera verksamheter som inte sorterar ut matavfall.

Utöver tillsyn genom platsbesök har förvaltningen i år även bedrivit digital tillsyn av vissa av de anmälnings- och tillståndspliktiga avfallsanläggningarna. Tillsynen visade att företagen rapporterar farligt avfall till Naturvårdsverkets nationella register som introducerades förra året. Även nästa år behöver rapporteringen vara i fokus för tillsynen.

Förvaltningen har under året bedrivit tillsyn rörande rivningsavfall, riktad till såväl privata aktörer som till stadens bolag och förvaltningar, för att förbättra hanteringen av rivningsavfall inom staden. Tillsynen har särskilt fokuserat på efterlevnaden av kravet på sortering enligt avfallsförordningen. Några klagomålsärenden som rör rivning har även hanterats.

Förvaltningen har medverkat i en samarbetsgrupp med Göteborg, Malmö och Byggföretagen med inriktning på rivningstillsyn.

Ett 60-tal remisser från länsstyrelsen avseende tillstånd till transport av avfall har besvarats. Härutöver har även ett flertal remisser rörande ändrad avfallslagstiftning besvarats av nämnden.

Förvaltningen har i slutet av året förberett den extrasatsning på avfallstillsynen som kommer påbörjas under 2022.

Miljöprogrammets etappmål 4.2 "Ökad recirkulation av materiella resurser"

Förvaltningen har tagit fram en handlingsplan för cirkulärt byggande i samverkan med byggande förvaltning (fastighetskontoret) och bolag (framför allt bostadsbolagen, Micasa och SISAB) i staden. Arbetet med att implementera handlingsplanen har påbörjats.

Aktiviteter:

- Under 2021 arbeta med att följa upp att införandet av obligatorisk matavfallsinsamling sker på verksamheter som serverar fler än 25 portioner per dag. Utförd.
- Handlägga dispensansökningar avseende obligatorisk matavfallsinsamling. Utförd.
- Utredda hur nedskräpningen runt återvinningsstationerna kan minska och utsorteringen av material som kan återvinnas kan öka. Delvis utförd. Arbetet fortsätter under 2022.
- Delta i arbetet med att finna en lösning för avfallshantering vid Årsta partihallar. Delvis utförd. Förvaltningen har tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall bedrivit tillsyn mot verksamheters hantering av komprimatorer i Årsta Partihallar.

- Följa arbetet med att införa de nya reglerna om fastighetsnära insamling. Utförd.
- Tillsyn av städning i anslutning till ÅVS och restaurangverksamheters- respektive fastighetsägares utsortering av förpackningsmaterial. Utförd.
- Effektivisera tillsynen av hanteringen av rivningsavfall genom att starta ett samarbete med stadsbyggnadskontoret. Utförd.
- Ta fram information om hantering av avfall som utgörs av PVC. Delvis utförd. Arbetet fortsätter under 2022
- Ta fram gemensamma riktlinjer för tillsynen av återvinning av avfall för anläggningsändamål. Delvis utförd. Arbetet avslutas 2022.
- Ta fram en strategi för tillsyn av avfallstransportörer och de som mäklar/handlar med avfall. Delvis utförd. Arbetet avslutas 2022.
- Lägga upp en strategi för tillsyn av avfall i samband med nybyggnation. Ej utförd. Arbetet påbörjas 2022.

Nämndmål: 2.5.9 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska samordna arbetet med att minska plastens skadliga påverkan på människa och miljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har tagit fram ett förslag till handlingsplan för hållbar plastanvändning. I augusti beslutade nämnden att godkänna förslaget och hemställa om att kommunfullmäktige fastställer den. Planering pågår för lansering och implementering av planen när den är beslutad.

Samordning av plastarbetet har skett genom stadens interna plastforum. Under 2021 har tre digitala forum genomförts med fokus på kunskapshöjning och erfarenhetsutbyte. Förväntan är att forumet kommer öka samverkansmöjligheterna när genomförandet av de kommande handlingsplanerna om *hållbar plastanvändning*, *handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten* respektive *cirkulärt byggande* kommer igång.

Den referensgrupp, med representanter från berörda förvaltningar och bolag, som finns för genomförandet av handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast har träffats och utbytt erfarenheter kring genomförandet av handlingsplanens åtgärder. Bland de aktiviteter som miljöförvaltningen har genomfört under året kan nämnas utredningar om nedskräpning från byggarbetsplatser, innehåll av mikroplast i kemiska och kosmetiska produkter samt mikroplastspridning vid användning av plastgranuler i storköksdiskmaskiner. Förvaltningen har också deltagit i den nationella beställargruppen för konstgräs som samordnas via Naturvårdsverket och stöttat både fastighetskontoret och Adda Inköpscentral med kravställan i upphandling. Utöver det har förvaltningen också stöttat serviceförvaltningen i kravställan och uppföljning av plastintensiva sortiment och deltagit i upphandlingsmyndighetens arbete med att utveckla hållbarhetskriterier för plastförpackningar.

Aktiviteter:

- Fortsätta arbetet med att slutföra och implementera handlingsplanen för minskad plastanvändning. Utförd.
- Säkerställa samordning av mikroplastarbetet och andra plastrelaterade frågor. Utförd.
- Tillsammans med kulturnämnden och Stockholm Business Region AB verka för att stadens evenemang är socialt och miljömässigt hållbara bland annat genom minskning av plastprodukter och förstärkt avfallshantering och återvinning. Delvis utförd. Guiden för hållbara event har uppdaterats inom uppdraget. Arbetet har pausats för att även omfatta 2022 års budgetuppdrag att tillsammans med kulturnämnden och kommunstyrelsen utreda möjligheten att alla större evenemang på stadens mark inför gemensamma pantsystem för dricksglas.

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Analys

Nämndens verksamhet bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt där arbetssätten kontinuerligt utvecklas och förbättras. Förvaltningen både deltar i och driver utvecklings- och innovationsprojekt för att skapa och sprida nya lösningar som ger god miljönytta. Som en del av stadens egen ekonomi kan nämnden uppvisa en god budgethållning och noggrann kontroll av kostnader.

Mot bakgrund av spridningen av covid-19 har miljöförvaltningen från våren 2020 fram till och med september 2021 haft en viktig roll i att kontrollera att serveringsställen följer gällande regler om att hålla distans för att minska risken för smittspridning utifrån lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. En tillfällig enhet inrättades på förvaltningen under våren 2021 för att samla arbetet med trängseltillsynen. Enheten avvecklades efter att restriktionerna lyftes i oktober, men förvaltningen har haft fortsatt beredskap i fall arbetet skulle behöva återupptas. I och med att smittspridningen i samhället på nytt ökade i december återstartades trängseltillsynen, om än i mer begränsad omfattning. Vid årsskiftet skalades tillsynen upp ytterligare och trängselenheten återinrättades under januari månad. Statlig ersättning för denna tillsyn har utgått till kommunerna.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

● Uppfylls helt

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden redovisar ett överskott om 22,3 mnkr. Nettoutfallet uppgick till 120,1 mnkr jämfört med budget på 142,4 mnkr.

Självfinansieringsgraden för miljöbalken var något lägre än budgeterat på grund av lägre tillsynsintäkter inom avdelning Plan och miljö. De lägre intäkterna beror på personalomsättning, vissa uppskjutna inspektioner som en följd av pandemin och arbetet med införande av det uppgraderade verksamhetssystemet. Avdelningen hälsoskydd har lägre intäkter för ordinarie tillsyn beroende på personalomsättning och omprioriteringar samt på grund av att uppdateringen av nämnda verksamhetssystem har tagit mer personella resurser i anspråk än förväntat. Intäktsstappet balanseras med ersättning för trängseltillsyn och högre intäkter från badvattenprovtagning på grund av många omprover.

Självfinansieringsgrad för livsmedelskontrollen var högre än budgeterat. Det beror på lägre kostnader för ordinarie tillsynspersonal, lägre kostnader för utbildning och konferens samt den statliga ersättningen kopplad till trängseltillsyn, som delvis utfördes med befintlig personal. Mycket lägre kundförluster än budgeterat har också en positiv påverkan på självfinansieringsgraden.

Självfinansieringsgrad för förvaltningen i sin helhet blev 87 procent jämför med budgeterade 72 procent.

	VP 2021	T2 2021	VB 2021
Miljöbalkstillsyn (MB)			
<i>Självfin.grad Hälsoskydd</i>	66%	67%	68%
<i>Självfin.grad Plan och Miljö</i>	68%	67%	61%
Självfin.grad MB	67%	67%	66%
Livsmedelskontroll			
<i>Självfin.grad Livsmedelskontroll</i>	79%	85%	114%
MHN tillsyn	72%	75%	87%

Som tabellen nedan visar blev utfallet av årsarbetare inom tillsynen högre både inom miljöbalkstillsynen och inom livsmedelskontrollen, främst på grund av extra resurser kopplade till trängseltillsyn. Dessutom förstärktes miljöbalkens tillsyn under 2021 med cirka två årsarbetare för att hantera ökat inflöde av klagomål och arbete med verksamhetssystemet.

	Utfall 2020	VP 2021	Utfall 2021	varav trängseltillsyn 2021
Miljöbalkstillsyn	64,4	69,1	71,9	1,2
Livsmedel	46,6	44,0	52,7	8,6
Summa	111,0	113,1	124,6	9,8

Under 2021 ökade förvaltningen också takten i det omfattande digitaliseringsarbete som bedrivs enligt förvaltningens strategiska färdplan för digitalisering.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	84,3 %			85,5 %	100 %	100 %	VB 2021
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	84,3 %			85,5 %	100 %	100 %	VB 2021
  Nämndens prognossäkerhet T2	-12 %			-14 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2021

Nämndmål: 3.1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är kostnadseffektiv

 Uppfylls helt

Analys

För tillsynens avgifter gäller den grundläggande principen att tid för vilken verksamhetsutövarna har betalat, ska återgäldas med tillsynstid. Detta är ett fundament för en legitim kommunal tillsyn. Varje tillsynsobjekt besöks dock inte årligen utan för många objekt sker tillsynen med något eller några års mellanrum. Nämnden följer upp detta på objektsnivå och per tillsynsområde. Detta är också en utgångspunkt i den årliga taxeöversynen.

Utförd tillsyn i förhållande till den planerade

Alla tillsynsområden har fått tillsyn. För mindre verksamheter kan det ske med intervaller på upp till fyra år, för större anläggningar är det täta kontakter under året. Tillsynen sker både på plats hos verksamheten och i form av systemtillsyn där verksamhetsutövarnas egenkontroll granskas avseende deras uppföljning av efterlevnaden av sina tillståndsvillkor. En stor del av tillsynen utgörs av granskningar av inlämnade utredningar, såsom miljörapporter och undersökningar utförda av konsulter som anlitas av verksamhetsutövarna.

Det totala antalet utförda tillsynstimmor inom miljöbalken låg väl i linje med den planerade volymen. Liksom under 2020 har något färre inspektioner genomförts än planerat. Vissa verksamheter har stängt, tillsynsbesök har senarelagts och kontroll av trängsel på serveringar har haft hög prioritet och tagit resurser från den planerade tillsynen. I viss utsträckning har

även en omprioritering av den timbaserade tillsynen behövt göras. Dels för att introducera det uppgraderade verksamhetssystemet, dels med hänsyn till pandemin samt för anpassning till vakanser. På vissa tillsynsområden har en viss förskjutning (i förhållande till planeringen) skett från antalet direkt debiterbara timmar till indirekt debiterbar tid. Bland annat har en utredning genomförts med syfte att utveckla den riktade bostadstillsynen och se över tillsynsmetodiken. Inom tillsynsområde förorenad mark har ett antal genomförda extrasatsningar, budgetuppdrag samt hantering av internremisser gjort att de indirekt debiterbara timmarna överskred planeringen. Trots pandemin har tillsynen inom miljöbalksområdet, med några få undantag, kunnat bedrivas i enlighet med plan.

Den 1 april 2021 trädde en ny förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter i kraft. Genom förordningen förändras regelverket för finansieringen av livsmedelskontrollen. Den stora skillnaden är att dagens system med förskottsdebiterade årliga avgifter ersätts med ett system med obligatorisk efterhandsdebitering. Övergången till det nya systemet med efterhandsdebitering, som påbörjades redan under 2021, medförde utmaningar ur såväl ett praktiskt som ekonomiskt perspektiv. Tillämpning av efterhandsdebitering avseende avgifter för ordinarie tillsyn medförde ett intäktsbortfall för 2021 med återgång till full finansiering från 2022.

Ersättning för extra tillsynsinsatser avseende trängseltillsyn och andra omfördelningar kompenserar för intäktsstapp till följd av övergången till efterhandsdebitering samt för lägre ordinarie tillsynsintäkter.

Förvaltningen har inarbetade rutiner för kontroll av arbetet inom tillsynen och följer noggrant kostnadsnivån samt att fakturerade timmar också är levererade. Detaljerad redovisning av utförd tid för miljöbalken respektive livsmedelskontrollen redovisas i bilaga 3 (tillsynsplanen) respektive 4 (kontrollplanen).

Aktiviteter:

- Översyn av taxor med fast årsavgift. Utförd.
- Tillämpa system för uppföljning av att utförd tillsynstid motsvarar betalade avgifter med särskild prioritering av verksamhetsutövare med fasta årsavgifter. Utförd.
- Med beviljade resurser utföra överförda kontroller som förvaltningen inte hann med under 2020. Utförd.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen bedriver ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete för att säkerställa effektiva processer med hög kvalitet. Inom ett flertal områden fungerar nämndens expertfunktioner stödjande till andra förvaltningar och bolag inom staden, inte minst inom

upphandlingsområdet. Vidare strävar förvaltningen efter att vara en bra och attraktiv arbetsgivare med en god arbetsmiljö och generösa möjligheter till kompetensutveckling.

I enlighet med stadens internationella strategi och miljö- och hälsoskyddsnämndens riktlinjer för EU-policyarbete bedriver miljöförvaltningen ett aktivt påverkansarbete inom flera internationella nätverk för att driva stadens och nämndens intressen. Förvaltningen är aktiv inom Eurocities miljöforum (samt miljöforumets arbetsgrupper med fokus på bland annat energi och klimat, vatten och biologisk mångfald) och bidrar också tidvis med synpunkter till ställningstaganden producerade av Eurocities transportforum. Förvaltningen är även medlem av transportnätverket POLIS. Förvaltningen har under året också bidragit med underlag till stadens ställningstaganden på olika samråd inom nämndens ansvarsområden som EU-kommissionen genomfört. Genom pågående och tidigare genomförda EU-projekt har förvaltningen också ett utbrett kontaktnät med andra relevanta aktörer inom Europa. EU-projekt möjliggör testandet av nya innovativa lösningar, och en process är också under framtagande för att enklare sprida resultaten av genomförda projekt. Mer information finns även under nämndmål 3.2.1.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	84	85	84	83	84	82	2021
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	90 %	90%	2021
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %			100 %	70 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2021
Analys Indikatorn avser upphandlingarna med ett kontraktvärde över 2 mnkr, och ingen upphandling över 2 mnkr har genomförts under 2021.							
  Index Bra arbetsgivare	88			88	87	84	2021
  Sjukfrånvaro 	2,6 %	1,2 %	3,1 %	2,5 %	3,2 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	0,7 %	0,5 %	0,8 %	1,2 %	1,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden inrätta en kostsamordnande funktion med ansvar för samordning och styrning av livsmedel	2021-01-01	2021-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden förslå organisationsförbättringar i tillstånd- och tillsynsprocesser i syfte att erbjuda en sammanhållen och förenklad myndighetsutövning. I detta ska särskilt beaktas	2021-01-01	2021-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
samverkan mellan tillståndsverksamheten och stadens alkohol, narkotika, doping och tobaksförebyggande (ANDT) arbete			

Nämndmål: 3.2.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska på internationell nivå verka för ett proaktivt miljöarbete som driver åtgärds- och utvecklingsarbete framåt

 Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen deltar i ett antal internationella samarbeten, däribland Eurocities miljöforum (med tillhörande arbetsgrupper) och trafik- och mobilitetsnätverket POLIS. Miljöförvaltningen har också delat ordförandeskap i Eurocities arbetsgrupp Energy Efficiency and Climate Change vilket ger goda möjligheter att driva utvecklings- och påverkansarbete inom EU tillsammans med andra städer.

Förvaltningen har under året bistått stadsledningskontoret med svar på ett flertal EU-konsultationer och synpunkter på EU:s Fit for 55-paket samt olika direktiv. Förvaltningen har även deltagit i C40:s arbete med utveckling av internationella beräkningsprotokoll, redovisning av klimatbudgetar och negativa utsläpp.

Inom den internationella klimatpakten City Business Climate Alliance (CBCA) deltar ett drygt tiotal företag i Stockholm med stöd av förvaltningen för att utveckla hållbara varutransporter.

Förvaltningen verkar också för förändring av vattenförvaltningsarbetet på europeisk nivå. Arbetet sker främst inom Eurocities med särskilt fokus på efterlevnad av vattendirektivet och angränsande direktiv.

Aktiviteter:

- Aktivt söka relevanta internationella sammanhang och samverkansytor för att öka verksamhetsutveckling samt i syfte att samordna synpunkter på strategier och EU-lagstiftning. Utförd.
 - Verka inom nätverken Eurocities, CNCA, ICLEI, C40 och POLIS. Utförd.
- Aktivt söka relevanta EU-bidrag för att öka graden av extern finansiering och tillvarata möjligheter som erbjuds inom EU:s fonder och program att delta i innovations- och samverkansprojekt som stärker den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten. Utförd.

Nämndmål: 3.2.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bidra till att Stockholms stads upphandlingar är hållbara

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen medverkar i kategoriteam, -råd och referensgrupper inom flera kategorier. Förvaltningen ansvarar för kategoriteamet Fordon och arbetet har löpt på enligt plan. Förvaltningen hjälper även löpande till vid förfrågan med fordonskrav vid olika typer av transportupphandlingar som genomförs av andra förvaltningar och bolag.

Miljöförvaltningen deltar i kategoriarbetet för lokalvårdstjänster för att genom inköpsprocessen minska dessas miljö- och hälsopåverkan samt säkerställa en god inomhusmiljö. Dessutom ger förvaltningen stöd till serviceförvaltningen i arbetet med att formulera kravspecifikationer kopplade till inköpsrelaterade åtgärder i de tematiska handlingsplanerna som ligger under miljöprogrammet – exempelvis kemikalieplanen, handlingsplan för biologisk mångfald och handlingsplan för minskad spridning av mikroplast.

Ett betydelsefullt resultat av dialogen med leverantörer som är värt att nämna är att stadens leverantör av brandsläckare nu har kunnat ersätta de skumsläckare som man tidigare haft i sortimentet och som innehöll den uppmärksammade kemikaliegruppen PFAS med PFAS-fria släckare. Befintliga släckare kommer att bytas ut i takt med att de skulle fyllas på, eller snabbare om respektive verksamhet så väljer.

Förvaltningen ger även stöd till byggande förvaltningar och bolag för att säkerställa att upphandlade konsulter och entreprenörer arbetar i linje med stadens handlingsplaner och riktlinjer.

Förvaltningen deltar också i kategoristyrningsteam och -råd för el, vitvaror, livsmedel, lokalvård och IT-konsulter.

Under året har förvaltningen inlett ett samarbete som leds av serviceförvaltningen i syfte att utreda förutsättningar och kostnader för att upprätthålla en miljö- och klimatmärkning för stadens inköpssystem.

För att förbättra kommunikationen och samordningen mellan olika funktioner på förvaltningen som arbetar med att ge stöd i frågor om miljökrav i inköp har en intern samordningsgrupp också bildats.

Förvaltningen har under året gett expertstöd kring biologisk mångfald i livsmedelsupphandlingar. Förvaltningen har även arbetat med att ta fram en kravspecifikation för upphandling av naturskötsel i samverkan med trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna.

Miljöprogrammets etappmål 5.3 "Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald"

Förvaltningen har under året gett expertstöd kring biologisk mångfald i livsmedelsupphandlingar.

Aktiviteter:

- Säkerställa att kemikalieplanen och rekommendationen för konstgräs, gummigranulat och platsgjutet gummi uppfylls i bygg- och anläggningsprojekt, i samverkan med trafiknämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna samt byggande och anläggande bolag. Utförd.
- Vid behov stödja övriga nämnder och bolagsstyrelser i samband med upprättande, utvärdering samt uppföljning av miljö- och klimatkrav vid upphandling. Utförd.
- I samverkan med kommunstyrelsen och servicenämnden säkerställa att miljökrav inkluderas i inköpsprocessen för de centrala avtalsområdena samt stödja nämnder och bolag att göra detsamma i de egna avtalen. Utförd.
- Tillsammans med servicenämnden och kommunstyrelsen utreda förutsättningar och kostnader för att upprätthålla en miljö- och klimatkänkning för inköpssystem med tillhörande arbetssätt. Delvis utförd. Miljöförvaltningen har bidragit med underlag till arbetet.. Utredningen fortsätter under 2022.
- Ta fram kravformuleringar kopplade till handlingsplanen för biologisk mångfald i samband med upphandling av måltidstjänster. Delvis utförd. Förvaltningen har deltagit på samverkansmöten och svarat på frågor kring kravformuleringar.
- Ta fram en kravspecifikation för upphandling av naturskötsel i samverkan med trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna. Utförd.
- Stödja nämnder och bolagsstyrelser med miljö- och klimatkrav vid upphandlingar där fordon och tjänster som inkluderar fordon och transporter ingår. Utförd.

Nämndmål: 3.2.3 Miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet är innovativ och använder digitala verktyg

● Uppfylls helt

Analys

Miljöförvaltningen har tagit ett stort steg framåt inom digitaliseringsarbetet. I två pilotprojekt, digitala inspektioner respektive köldmedierapportering, har de digitala förutsättningarna analyserats och projekten har gått vidare mot test av valda tekniska lösningar. En pilot för texttolkning, kategorisering och bearbetning av inkomna klagomål med stöd av AI har även påbörjats. Ambitionen är att kontinuerligt utveckla och sprida insikter och lösningar till andra verksamhetsprocesser. Parallellt med pilotprojekten har även flera projekt startats för att säkerställa att digitaliseringsarbetet blir långsiktigt hållbart. En modell för omhändertagande av innovation är under utveckling och implementeras i början av år 2022. Förvaltningen vill löpande och effektivt kunna prioritera, analysera och balansera resurser för att än mer öka förvaltningens förmåga att nå mål och realisera projekt där stora nyttor identifierats. En kompetenskartläggning är även genomförd. Den digitala resan kräver nya eller utvecklade kompetenser. Rekrytering för att stärka förvaltningens framdrift av utveckling och innovation planeras under våren 2022. För att skapa en samsyn samt bygga en genomförandekraft i

digitaliseringsresan har det även genomförts omfattande kommunikationsinsatser till alla på förvaltningen. Likaså har det digitala ledarskapet stärkts genom kompetenshöjande workshops.

Aktiviteter:

- Implementera prioriterade e-utbildningar. Utförd.
- Gör strategi och plan för digital kompetensutveckling. Utförd.
- Förmedla kunskap om digitala arbetssätt. Utförd.
- Föreslå och planera prioriterade projekt för utveckling. Utförd.
- Avdela konkreta arbetsuppgifter för löpande innovationsutveckling. Utförd.
- Formulera konkreta mål för det digitala ledarskapet. Utförd.
- Ta fram en datastrategi och plan. Utförd, fortsätter 2022.
- Ta fram en AI-strategi. Utförd, fortsätter 2022.
- Utred krav för digitala verktyg för arbete oberoende av tid och plats. Utförd.
- Identifiera och prioritera behov av samarbeten. Utförd.
- Planera och strukturera kommunikation av färdplanen. Utförd.
- Översyn av nämndens artikel 30-register, samt framtagande av rutin för att hålla registret uppdaterat. Utförd.
- Översyn av nämndens informationsklassningar enligt stadens riktlinjer för informationssäkerhet. Utförd.

Nämndmål: 3.2.4 Miljöförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare med en hälsosam arbetsmiljö och gott ledarskap

 Uppfylls helt

Analys

För att minimera risken för smittspridning av covid-19 i samhället uppmanade förvaltningen, utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer, till hemarbete fram till den sista september för de medarbetare som har arbetsuppgifter som kan utföras på distans. Därefter har en successiv återgång till kontoret skett, även om många fortsatt arbetar hemifrån delar av arbetsveckan. Efter att smittspridningen av covid-19 åter ökade i början av december vidtog förvaltningen nya åtgärder, bland annat ställdes fler möten om till digitala forum och fysiska möten planerades så att resor med kollektivtrafiken i rusningstid kunde undvikas i största möjligaste mån. Efter Folkhälsomyndighetens uppdaterade rekommendationer om hemarbete i mitten av december uppmanar nu förvaltningen till hemarbete för samtliga medarbetare som har arbetsuppgifter som kan utföras på distans. Medarbetare har fortsatt möjlighet till

hemlånning av viss kontorsutrustning, för att tillgodose en god arbetsmiljö även i hemmet. Förvaltningen har under året också tagit fram ett förhållningssätt för arbetet efter pandemin, då graden av hemarbete sannolikt kommer att ligga på en högre nivå än innan pandemin även när det är möjligt att återgå till kontoret utan försiktighetsåtgärder. Flexibla arbetsformer som passar både verksamhet och medarbetare är viktigt också för förvaltningens möjlighet att ses som en attraktiv arbetsgivare.

Rekryteringstakten har under året varit hög, inte minst för att kunna bemanna den enhet som fokuserade på trängseltillsynen utifrån lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Enheten avvecklades i början av oktober när tillämpliga restriktioner upphörde, men förvaltningen har haft en beredskap för att återstarta arbetet om så krävs. I och med att smittspridningen i samhället på nytt ökade i december återstartades trängseltillsynen, om än i mer begränsad omfattning. Vid årsskiftet skalades tillsynen upp ytterligare och trängselenheten återinrättades under januari månad.

Förvaltningen har också fortsatt att satsa på kompetensförsörjning i enlighet med den kompetensförsörjningsplan som beslutades för 2018-2023. En ledningsutvecklingsinsats för förvaltningens samtliga chefer inleddes under året och väntas pågå även under nästa år. Även en omfattande kompetensutvecklingsinsats inom digitaliseringsområdet genomfördes under hösten för förvaltningens chefer, med syftet att skapa samsyn i digitaliseringsarbetet samt bygga ökad genomförandekraft i de kommande aktiviteterna.

Miljöförvaltningen har även under 2021 uppvisat goda resultat i stadens arbetsgivarindex och medarbetarundersökning. Förvaltningen uppnår 2021 värdet 88 på indexet Bra arbetsgivare (som består av delindexen "jämförbarhet", "attraktiv arbetsgivare" och "rekommendera arbetsplats"), vilket är fyra indexpunkter högre jämfört med samtliga fackförvaltningar 2021. Som tidigare rapporterats uppnår förvaltningen i årets medarbetarenkät ett resultat på 84 vad gäller aktivt medskapandeindex (AMI). I Nyckeltalsinstitutets index attraktiv arbetsgivare uppgår resultatet till 146 (vilket är att jämföra med branschmedianen på 132). I Nyckeltalsinstitutets jämförbarhetsindex (JÄMIX) når förvaltningen ett resultat på 140 (där branschmedianen är 126). Förvaltningen tillhör fortsatt den grupp av deltagande organisationer som uppnått högst resultat i kategorin "Kartläggning av faktiska arbetsvillkor" och förvaltningen mottog därför även i år Nyckeltalsinstitutets certifikat för "excellent arbetsgivare 2021".

Aktiviteter:

- Erbjudna utbildningar inom bland annat juridik, ekonomi och ärendehantering för förvaltningens chefer och medarbetare. Utförd.
- Erbjudna utbildningar för förvaltningens chefer inom ledarskap, lönebildning, arbetsmiljö, arbetsrätt, kompetensbaserad rekrytering och rehabilitering. Utförd.
- Upphandla nytt tidrapporteringsystem för flextid. Utförd.
- Kompetensutvecklingsinsatser för förvaltningens inspektörer inom bemötandefrågor och hot och våld. Utförd.

- Fortsatt delta i Nyckeltalsinstitutets index för jämställdhet (JÄMIX) och Attraktiv arbetsgivare. Utförd.
- Förbättrad introduktion av nyanställda. Webbaserad introduktionskurs för nyanställda som komplement till fysisk introduktion som sker en gång per halvår. Utförd.
- Se över förvaltningens lönekriterier. Utförd.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Nämndens resurser måste disponeras på effektivast möjliga sätt vilket medför behov av ständig verksamhetsutveckling. Miljö- och hälsoskyddsnämnden fortsätter att fokusera på kärnverksamheten, det vill säga tillsynen, med hög självfinansieringsgrad inom detta område.

Budgeten från kommunfullmäktige var ursprungligen netto 130,3 mnkr. I avstämningsärendet erhöll nämnden ytterligare 4,6 mnkr för vattenförbättrande åtgärder från CM 2 och sedan ytterligare 7,5 mnkr i godkänd ombudgetering för överförda livsmedelskontroller enligt Kommunstyrelsens beslut om årsredovisning 2020 med uppföljning av budget för Stockholms stad. Som tabellen nedan visar uppgår den sammanlagda T2-nettobudgeten till 142,4 mnkr.

	Kostnader	Intäkter	Netto
KF budget 2021	226,4	-96,1	130,3
Budgetjustering för lokala åtgärdsprogram	4,6		
Omslutningsförändringar	34,1	-34,1	
Budget avstämningsärendet	265,1	-130,2	134,9
Budgetjustering/ombudgetering fr 2020	7,5		
Budget T2	272,6	-130,2	142,4

Det totala överskottet om 22,3 mnkr beror framförallt på:

- statlig ersättning för trängseltillsyn (48,4 mnkr)
- lägre ordinarie tillsynsintäkter pga. uppskjutna inspektioner, tillsynsomprioriteringar, införande av efterhandsdebitering för livsmedelskontroll samt arbete med uppgradering av förvaltningens verksamhetssystem
- lägre personalkostnader till följd av vakanser, föräldraledigheter, personalavgångar och VAB
- högre personalkostnader kopplade till trängseltillsyn
- lägre kostnader för resor och konferenser
- lägre kundförluster

- högre kostnader för digitalisering och uppgradering av verksamhetssystemet

Inom flera externfinansierade projekt har aktiviteter flyttats fram till år 2022 vilket medför att kostnader under 2021 blivit något lägre än budgeterat. Det innebär att intäkterna för dessa projekt också har blivit lägre. Pågående EU-revision inom tre projekt har preliminärt kommit fram till att förvaltningen i första hand behöver återbetala ca 0,6 mnkr, men det finns risk för ytterligare granskningar som kan medföra större återbetalningsskyldighet för förvaltningen. I samråd med PwC beslutades att projektmedlen som finns på balanskonto intäktsförs 2022 när revisionens slutliga beslut har fastställts.

Det finns också en hälsosam försiktighet i bedömningarna vid månadsprognoser och förvaltningens effektivisering blev större än budgeterat. De verksamheter och aktiviteter som planerades i verksamhetsplanen, undantaget vissa tillsynsområden, har till stor del genomförts – men till lägre nettokostnad än beräknat.

Förvaltningen har under 2021 fortsatt bedriva tillsynen avseende trängsel på serveringsställen utifrån lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Statlig ersättning om 34,5 mnkr erhöles för trängseltillsyn perioden januari-september 2021. Med den ökade smittspridningen i december återstartades trängseltillsynen och förvaltningen erhöles ytterligare 13,9 mnkr.

Som beskrivits ovan började förvaltningen tillämpa efterhandsdebitering avseende livsmedelsavgifter för ordinarie kontroll. Endast de verksamheter som kontrollerats under 2021 har debiterats årliga avgifter och från och med 2022 debiteras samtliga kontrollavgifter för samtliga verksamheter i efterhand i takt med att kontrollen utförs. Detta medförde ett intäktsbortfall för livsmedelskontrollen under år 2021.

Budget och utfall per avdelning och totalt för MHN år 2021

Här följer en redogörelse för utfallet per avdelning:

Nedanstående tabell visar utfall 2020 samt differensen mellan budget år 2021 och utfall 2021.

	VB 2020	VP 2021	Prognos 2021	VB 2021	Diff mot VP 2021
<i>Intäkter</i>					
Plan och miljö	29,3	31,8	32,2	25,7	-6,1
varav miljöbilsprojekten	4,0	4,9	5,8	3,5	-1,5
Hälsoskydd	39,6	36,3	39,4	40,6	4,2
Livsmedelskontroll	57,2	46,1	59,1	73,4	27,3
Miljöanalys	2,0	0,7	2,3	1,2	0,5
SLB-analys	13,6	13,8	15,0	15,7	1,9
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, gemensamma kostnader, IT-projekt, MSL	2,3	1,4	1,9	2,3	0,9
Summa intäkter	144,0	130,2	149,9	158,9	28,7

Kostnader					
Plan och miljö	62,6	64,8	65,4	65,9	1,1
-varav miljöbilar	10,9	10,1	11,8	11,8	1,7
Hälsoskydd	43,5	45,2	47,4	46,9	1,7
Livsmedelskontroll	48,7	54,7	55,8	51,2	-3,4
Miljöanalys	31,4	33,4	36,2	33,0	-0,4
SLB-analys inkl. avskrivningar	21,0	21,8	22,3	21,7	-0,1
FC, Nämnd, Verksamhetsstöd, Kommunikation, gemensamma kostnader, IT-projekt, MSL	44,3	52,8	59,3	60,3	7,6
Summa kostnader	251,5	272,6	286,4	279,0	6,4
Netto	107,5	142,4	136,5	120,1	22,3

Differenser mot VP 2021 beror på följande:

- Plan och miljö: Lägre tillsynsintäkter som beror på personalomsättning, vissa uppskjutna inspektioner som en följd av pandemin och arbetet med införande av uppgraderat verksamhetssystem. Lägre intäkter för miljöbilar beror på pågående EU-revision inom tre projekt. Revisionen har kommit fram att ca 0,6 mnkr behöver betalas tillbaka, men det finns risk för ytterligare granskningar som kan medföra större återbetalningsskyldighet. I samråd med PwC beslutades att projektmedel som finns på balanskonto inte intäktsförs tills förvaltningen får det slutliga beskedet. Högre kostnader beror bl.a. på kartläggning för elbilar i privat hemtjänst och arbete med introduktionen av eldrivna lätta lastbilar.
- Hälsoskydd: Lägre ordinarie tillsynsintäkter beroende på att avdelningen behövde lägga större personella resurser än planerat på uppgraderingen av verksamhetssystemet. Avdelningen fick också ersättning för ökade kostnader avseende kontroller av trängsel på serveringsställen som medför att intäktsutfallet blir högre än budgeterat.
- Livsmedelskontrollen: Högre tillsynsintäkter beroende på den statliga ersättningen för ökade kostnader avseende kontroller av trängsel på serveringsställen men lägre intäkter för ordinarie tillsyn beroende på införande av efterhandsdebitering under 2021 och på produktionsbortfall kopplat till uppgraderingen av verksamhetssystemet.
- SLB-analys: Högre intäkter och kostnader p.g.a. högre efterfrågan efter luftmätningar med något lägre avskrivningskostnader p.g.a. sena leveranser. Högre efterfrågan beror delvis på breddning av förvaltningens uppdrag till att även omfatta mätningar av luftföroreningar i akuta skeden såsom vid sopbranden i Kagghamra.
- Miljöanalys: Högre intäkter beror på vidarefakturerings av kostnader inom miljöövervakning i samarbete med övriga kommuner. Något lägre kostnader beror på lägre personalkostnader på grund av försenade rekryteringar.

- Förvaltningschef, Kommunikation, Verksamhetsstöd samt gemensamma kostnader: Högre intäkter för inköpskategori Fordon, som nämnden har ansvar för. Kommunfullmäktige har beslutat att kostnaderna för kategoriägarskapet ska fördelas i organisationen och att kategoriägande organisationer till del ersätts för uppdraget. Högre kostnader beror på beslutade satsningar inom digitaliseringsområdet samt ökade kostnader för införande av uppgraderat verksamhetssystem.

Avvikelser per kostnadsslagsnivå enligt stadsledningskontorets fördelning i tabellen nedan.

<i>Mnkr</i>	Nämndens budget	Utfall	Avvikelse mot budget	Förklaring
Kostnader				
Tillsyn/myndighetsutövning	135,2	133,7	-1,5	Lägre kostnader för ordinarie tillsyn som delvis balanseras med högre kostnader för trängseltillsyn
Miljöövervakning	52,6	51,5	-1,2	Lägre personalkostnader pga. försenade rekryteringar. Högre kostnader för luftmätningar men lägre kostnader för framskjutna aktiviteter såsom strandinventering och miljöinformation i inköpssystemet som leds av SF
Miljöbilar	10,1	11,8	1,7	Högre konsultkostnader för bl.a. kartläggning för elbilar i privat hemtjänst och arbete med introduktionen av eldrivna lätta lastbilar
Energi och klimat	11,9	12,0	0,1	
Gemensam verksamhet	50,2	59,1	8,9	Satsningar inom digitalisering samt ökade kostnader för ECOS 2
Externfinansierade projekt	11,0	9,7	-1,3	Omslutning inom projekten
Summa kostnader	271,0	277,7	6,6	
Intäkter				
Tillsyn/myndighetsutövning	-100,1	-130,6	-30,6	Högre intäkter pga. den statliga ersättningen för extraordinära kostnader kopplade till trängseltillsyn (48,4 mnkr) samt lägre ordinarie tillsynsintäkter pga. införande av efterhandsdebitering, bortfall av objekt, registervård samt framskjutna tillsynsbesök

Miljöövervakning	-13,9	-15,8	-1,9	Högre intäkter beroende på mycket högre efterfrågan på luftmätningar inkl. mätningar av luftföroreningar i akuta skeden såsom vid sopbranden i Kagghamra.
Miljöbilar	-4,9	-3,5	1,5	Lägre intäkter inom miljöbilensprojekt beroende på pågående EU-revision
Energi och klimat	-0,1	-0,2	-0,1	
Gemensam verksamhet	-0,2	-0,9	-0,7	Ersättning för inköpskategori Fordon samt statlig ersättning för sjukfrånvaron
Externfinansierade projekt	-11,0	-7,8	3,2	Lägre intäkter inom Horizon-projekten beroende på pågående EU-revision samt lägre intäkter och kostnader inom projekten (omslutning om 1,3 mnkr)
Summa intäkter	-130,2	-158,9	-28,7	
avskrivningar (miljöövervakning)	1,6	1,3	-0,3	Något lägre avskrivningskostnader pga. senare leveranser
internräntor	0,0	0,0	0,0	
Verksamhetens nettokostnader inkl. kap kostnad	142,4	120,1	-22,3	

Resultat jämfört med prognos

Miljö- och hälsoskyddsnämndens beräknade kostnader inklusive avskrivningar i tertialrapport 2 2021 uppgick till 286,4 mnkr. Resultatet i bokslutet 2021 var 279,0 mnkr vilket ger 2,6 procents avvikelse från prognosen i andra tertialrapporten.

Intäkterna beräknades i tertialrapport 2 till 149,9 mnkr. Resultatet i bokslutet blev 158,9 mnkr, vilket ger 5,6 procents avvikelse från prognosen i andra tertialrapporten.

Nettobudgetavvikelse jämfört med T2 prognos blev 16,4 mnkr, dvs. 11,5 %. Därmed uppfyller nämnden inte mål för prognossäkerhet om 1 %.

Avvikelsen mot T2 prognos beror främst på regeringens oväntade decemberbeslut om ytterligare 45 mnkr i statsbidrag till kommuner för trängseltillsyn 2021, varav Stockholm fick 13,9 mnkr. Under 2021 bedrev förvaltningen trängseltillsyn fram till den sista september utifrån lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Restriktionerna upphörde den 1 oktober. Med den ökade smittspridningen i december återstartades trängseltillsynen, om än i mer begränsad omfattning, och skalades sedan upp ytterligare vid årsskiftet.

Avvikelsen beror också på lägre kostnader, framförallt lägre personalkostnader (p.g.a. vakanser och längre föräldradedigheter), lägre kundförluster, lägre konsultkostnader p.g.a. framskjutna aktiviteter samt lägre kostnader för resor, utbildningar och konferenser.

Det finns därtill en allmän försiktighet när förvaltningen gör prognoser. Många områden/projekt med tämligen liten omsättning gör prognoser och även om var och en av dem har ett begränsat reservutrymme för att med säkerhet kunna infria den lämnade prognosen, kan summan av alla dessa ”reserver” bli betydande och därmed påverka prognossäkerheten. Fortsatt pandemi under 2021 har också försvårat prognosarbetet.

Investeringar

För år 2021 uppgick nämndens planerade investeringsutgifter till 1,3 mnkr vilket fördelas som kostnad på flera år. Investeringarna avser framförallt luftmätningssutrustning för SLB-analys. Inköp av utrustningen är nödvändig för att klara av den ökade efterfrågan på luftmätningar. Investeringarna för 2021 uppgick till 1,8 mnkr, dvs. 0,5 mnkr högre än VP 2021. På grund av pandemin och hög arbetsbelastning påbörjades och genomfördes upphandlingar av nya instrument under november och december 2020. Hög efterfrågan efter luftmätningar har medfört något högre investeringsnivå 2021. Utfallet för 2020 blev 0,7 mnkr lägre än budgeterats.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Under 2021 sålde förvaltningen två släpvagnar som köptes in år 2016. Försäljningen skedde enligt stadens redovisningsregler.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Nämnden har inga verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt.

Analys av balansräkning

Enligt stadens anvisningar ska balansräkningen för år 2021 kommenteras i jämförelse med balansräkningen år 2020:

- Anläggningstillgångar ökar under år 2021 eftersom årets avskrivningar var lägre än nyanskaffningar.
- Kundfordringarna var 4,8 mnkr år 2020, det vill säga 8,5 mnkr lägre jämfört med år 2019. Kundfordringar för 2021 var 13,9 mnkr, dvs. i nivå med år 2019. Det beror på större slutfaktureringen som gjordes i december 2021.
- Förvaltningen har en försumbar fordring mot anställda per den 31 december 2021.
- Andra kortsiktiga fordringar var 0,2 mnkr år 2021, dvs. 1,2 mnkr lägre jämfört med år 2020 beroende på influtna projektmedel.

- Förutbetalda kostnader, vilket främst består av hyra för första kvartalet år 2022 samt IT-licenser, var något högre än vid utgången av 2020.
- Upplupna intäkter år 2021 uppgick till 1,4 mnkr och var 0,6 mnkr lägre än år 2020. Det beror på att ett lägre belopp för utförda tillsynsavgifter som avser 2021 behövde bokas upp eftersom förvaltningen inte hann fakturera kunderna under december.
- Leverantörsskulder uppgick till 17,9 mnkr och var 1,9 mnkr högre år 2021 än år 2020 vilket förklaras av större inflöde av fakturor sent i december 2021.
- Övriga kortfristiga skulder, som avser förskottsinbetalda projektmedel från EU och andra bidragsgivare, var 18,1 mnkr det vill säga 4,0 mnkr högre år 2021 än 2020 beroende på inkomna medel inom nya projekt.
- Upplupna löner och sociala avgifter var lägre år 2021 än 2020 beroende på den senarelagda löneöversynen 2020 (som behövde bokas upp i bokslutet för 2020).
- Förutbetalda intäkter uppgick till 0,5 mnkr och var på samma nivå som år 2020.
- Övriga interimsskulder var högre år 2021 än 2020 eftersom en större faktura för digitaliseringsarbete inte hann inkomma i tid beroende på ekonomisystemfel hos leverantören.

På följande sida visas mer detaljerat balansräkningen.

Balansräkning			
Period: 202100-202113			Kr
		Förändring	
	Per 2020-12-31	202101-202113	Per 2021-12-31
Anläggningstillgångar	1 289 557,27	493 381,14	1 782 938,41
12 Maskiner och inventarier	1 289 557,27	493 381,14	1 782 938,41
Omsättningstillgångar	14 884 311,57	7 519 573,35	22 403 884,92
15 Kundfordringar	4 759 163,50	9 106 312,15	13 865 475,65
161 Fordringar hos anställda	0	10 055	10 055
165 Fordringar hos staten	160 402,00	-160 402,00	0,00
166 Andra kortfristiga fordringar	1 490 408,68	-1 251 848,68	238 560,00
167 Ingående mervärdesskatt	0	0,00	0,00
16 Diverse kortfristiga fordringar	1 621 980,68	-1 373 365,68	248 615,00
171 Förutbetalda kostnader	6 536 831,39	310 342,88	6 847 174,27
175 Upplupna intäkter	1 966 336,00	-523 716,00	1 442 620,00
179 Övriga interimssfordringar	0	0	0
17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8 503 167,39	-213 373,12	8 289 794,27
Summa Tillgångar	16 173 868,84	8 012 954,49	24 186 823,33
Eget kapital	16 648 784,91	-2 521 502,74	14 127 282,17
20 Eget kapital	16 648 784,91	-2 521 502,74	14 127 282,17
Avsättningar	0	0	0
Långfristiga skulder	0	0	0
Kortfristiga skulder	-32 822 653,75	-5 491 451,75	-38 314 105,50
24 Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-18 709,00	15 769,00	-2 940,00
25 Leverantörsskulder	-16 004 164,96	-1 943 874,85	-17 948 039,81
26 Moms och särskilda punktskatter	0	0,00	0,00
28 Övriga kortfristiga skulder	-14 102 392,32	-3 965 553,47	-18 067 945,79
291 Upplupna löner	-1 118 469,20	865 069,00	-253 400,20
293 Upplupna sociala avgifter	-466 823,68	359 568,68	-107 255,00
295 Förutbetalda intäkter	-537 782,00	32 152,00	-505 630,00
299 Övriga interimsskulder	-574 312,59	-854 582,11	-1 428 894,70
29 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-2 697 387,47	402 207,57	-2 295 179,90
Summa Skulder & Eget kapital	-16 173 868,84	-8 012 954,49	-24 186 823,33

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Förvaltningen ansvarar för Agenda 2030-målen "Hållbar energi för alla" (mål 7, tillsammans med kommunstyrelsen), "Hållbar konsumtion och produktion" (mål 12) "Hav och Marina resurser" (mål nr 14) samt "Ekosystem och biologisk mångfald" (mål nr 15 tillsammans med exploateringsnämnden).

Alla målansvariga nämnder och förvaltningar inbjöds till en workshop i slutet av året anordnad av Svenska FN-förbundets nationella projekt Glokala Sverige, som syftade till ökad kunskap, utbyte och engagemang för deltagande kommuners politiker och tjänstemän.

Mål 7. Hållbar energi för alla (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningens löpande arbete med energieffektivare fordon (framförallt elfordon), ökad andel biobränslen, utfasning av fossila uppvärmningssystem, energieffektivisering i byggnader, ökad förnybar elproduktion samt bidrag till stadens arbete med att säkra effekttillgång är alla viktiga komponenter för att nå målet Hållbar energi för alla liksom stadens mål likväl som nationella och globala klimatmål.

Förvaltningen samverkar i olika fora med akademi, näringsliv liksom med stadens bolag och förvaltningar som bidrar till att nå målen. Särskilda insatser görs vid genomförande av budgetuppdrag och projekt som förvaltningen själv initierar.

Mål 12. Konsumtion och produktion (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Förvaltningens löpande arbete med att bidra till åtgärder i miljöprogrammet, klimathandlingsplanen, matstrategin "God, hälsosam och klimatsmart mat", stadens avfallsplan för återbruk och matavfallsinsamling, samt stadens kemikalieplan bidrar till att nå delmålen inom hållbar konsumtion. Insatserna präglas av aktiv samverkan och kommunikation med en mångfald av olika aktörer och målgrupper.

Under året har förvaltningen samverkat med arbetsmarknadsförvaltningen för att utveckla aktiviteter för att studerande inom vuxenutbildningen, framför allt SFI, ska kunna göra miljö- och klimatmedvetna val. Projektet Minimeringsmästarna, som engagerar olika sorters hushåll till att minimera sitt avfall och minska konsumtionens klimatpåverkan, har i år genomfört två träffar med familjerna som deltar. De har vägt och redovisat allt sitt avfall, besökt Stockholm vatten och avfall AB:s (SVOA) verksamhet Återbruket i Skärholmen och provat olika aktiviteter inom hållbar konsumtion, som även har kommunicerats till stockholmarna i stadens sociala medier. En tredje insats som förvaltningen genomfört är budgetuppdraget att tillsammans med SVOA kommunicera matsvinn och matavfall till stadens måltidsverksamheter. Förvaltningen har också aktivt deltagit i stadens studie om samverkan med civilsamhället för att utveckla medborgardialog- och engagemang.

Förvaltningen har under året också tagit fram en handlingsplan för cirkulärt byggande. Arbetet med att implementera handlingsplanen har påbörjats. En handlingsplan för minskad

plastanvändning har tagits fram för beslut i Kommunfullmäktige under 2022.

Mål 14. Hav och marina resurser (miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Det pågående arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten (LÅP) utgör den mest prioriterade samverkansprocessen inom mål 14. Processen inkluderar alla berörda förvaltningar inklusive Stockholm vatten och avfall. Förvaltningen leder det LOVA-finansierade arbetet kring LÅP för stadens kustvatten, i samverkan med berörda grannkommuner. Arbetet inom den förvaltningsövergripande dagvattengruppen utgör en annan viktig samverkan. Samverkansformerna kring genomförande av åtgärder och uppföljning behöver fortsatt utvecklas. Styrgruppen för god vattenstatus har därför gett samordningsgruppen i uppdrag föreslå hur samverkan mellan förvaltningar kan förbättras. Tillsammans med övriga förvaltningar delaktiga i arbetet enligt handlingsplanen för god vattenstatus genomförde förvaltningen en digital lanseringskonferens om ett stärkt gemensamt arbete för lokala åtgärdsprogram. Budgetuppdragen kring att förebygga nerskräpning av stadens vatten, implementering av handlingsplanen för minskad spridning av mikroplast, framtagande av handlingsplan för upprättande av nya badplatser samt samverkan i framtagande av stadsdelsvisa åtgärdsprogram för biologisk mångfald är andra viktiga uppdrag där samverkan behövs för att nå måluppfyllelse av mål 14.

Mål 15. Ekosystem och biologisk mångfald (exploateringsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden)

Handlingsplan för biologisk mångfald antogs av kommunfullmäktige i november 2020. Planen är den första i sitt slag i staden och lägger grunden för en höjd ambitionsnivå för arbetet med att nå mål 15 samt utgör en plattform för samverkan både inom staden och med externa parter såsom näringsliv, fastighetsägare och föreningsliv. I handlingsplanens implementering ingår även att ta fram stadsdelsvisa åtgärdsprogram som konkretiserar de åtgärder som behöver utföras. Åtgärdsprogrammen lägger grunden för utökad samverkan mellan olika aktörer i staden som arbetar med att förvalta och utveckla naturmarken.

Jämställdhet

Agenda 2030 slår fast att jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för att nå alla hållbarhetsmål och att arbetet med agendan därför måste ha ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Miljöförvaltningen har sedan länge arbetat med olika insatser inom jämställdhetsområdet; exempelvis genomförs årligen en omfattande lönekartläggning för att säkerställa att osakliga löneskillnader mellan könen inte förekommer och förvaltningen bedriver ett omfattande likabehandlingsarbete utifrån diskrimineringslagstiftningen. Bland de aktiva åtgärder som genomförts återfinns bland annat kartläggning av arbetsvillkor och säkerställande av icke-diskriminering i rekryteringsrutinerna.

Inom tillsynen tillämpas ett humanperspektiv där åtskillnad inte görs mellan könen utan lagstiftningen betonar likabehandling. Förvaltningens arbete kan således bidra till jämställd hälsa, där alla stadens medborgare ska ha lika möjligheter till exempelvis en god boendemiljö. Miljöförvaltningens strategiska arbete för ökad jämställdhet har främst inriktat sig på där normer skapas; det ska finnas ett jämställdhetsperspektiv i det dagliga arbetet, i alla delar av

organisationen. Servicen ska vara god och likvärdig för alla oavsett kön och förvaltningen arbetar kontinuerligt med kompetensutvecklingsinsatser kring bland annat bemötande, normkritik och jämställdhet. Förvaltningen har bland annat genomfört utbildningsinsatser inom normkritik, makt och privilegier. Förvaltningen har kontinuerlig omvärldsbevakning inom ämnet och anordnar också föreläsningar med externa talare i aktuella ämnen.

Barns rättigheter

Rutiner och checklistor för framtagande av barnkonsekvensanalys har tagits fram inom förvaltningens tillsynsarbete rörande skolor och förskolor, bassängbad och plaskdammar. För skolor och förskolor har miljön i och runt skolan, utöver hälsomässiga aspekter, betydelse för barnens möjlighet att tillgodogöra sig skolarbetet på ett bra sätt. Barnkonsekvensanalyserna ska vara en del av underlaget vid beslut där barn påverkas. Vid beslut som innebär att barnens bästa inte tillgodoses ska konsekvenserna redovisas i besluten. Checklistorna kan även användas inom andra relevanta tillsynsområden om beslut inom området kan påverka barns rättigheter. Förvaltningen belyser även i remissyttranden till stadsbyggnadskontoret förhållanden som har betydelse för barns rätt till att växa upp i en hälsosam miljö.

Stockholms stads kemikalieplan har ett starkt uttalat fokus på att minska framförallt barns exponering för farliga ämnen. Ett omfattande arbete för kemikaliesmarta förskolor har utförts av förskolorna med vägledning från miljöförvaltningen. Anvisningar har kommunicerats till såväl kommunala som fristående förskolor och huvudmän bland annat genom en tryckt vägledning och en e-utbildning. Mer information finns också på

<https://leverantor.stockholm/fristaende-forskola-skola/forskola-pedagogisk-omsorg/kemikaliesmart-forskola/>

Under 2021 har arbetet breddats till att rikta sig även till skolor och fritidshem. I samarbete med utbildningsförvaltningen har en vägledning fram för dessa verksamheter producerats och publicerats i form av en e-utbildning. Ytterligare relevanta insatser som är under genomförande gäller kemikaliekommunikation med ungdomar samt arbete för att minska förekomsten av farliga ämnen på de av stadens arbetsplatser där många gravida förväntas finnas – omsorgsverksamheter och kontor.

Nationella minoriteters rättigheter

Miljöförvaltningen tillhandahåller översättning av information till nationella minoritetsspråken när så efterfrågas. Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt för att tillgängliggöra mer information på engelska och i linje med principer för klarspråk inom förvaltningens delar av stadens webbsidor. Konkreta insatser under 2021 har exempelvis varit framtagande av en engelskspråkig variant av "Leva Hållbart" på stadens webbsida. Innehållet planeras att publiceras under 2022. Samtliga nyanställda medarbetare på förvaltningen har även erbjudits utbildning i Klarspråk.

Konsekvenser av covid-19-pandemin

Förvaltningen har löpande under relevanta mål redovisat påverkan på miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhet med anledning av spridningen av covid-19. Under detta avsnitt presenteras den samlade påverkan på nämndens verksamhet, vilket innebär att vissa delar återupprepas i nedanstående text.

Förvaltningen fortsatte fram till den sista september med tillsynen avseende trängsel på serveringsställen utifrån lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Restriktionerna upphörde sedan den 1 oktober. Under våren bildade förvaltningen en tillfällig enhet för att samla trängseltillsynen som tidigare delades mellan tillsynsavdelningarna. Denna hantering förenklade styrningen och uppföljningen av trängseltillsynsarbetet och gav också bättre planeringsförutsättningar för ordinarie tillsyn vilket minskade risken för undanträngningseffekter. Statliga medel erhöles för trängseltillsynen och förvaltningen har under året haft extra personella resurser för denna tillsyn. Enheten utvecklades i början av oktober när tillämpliga restriktioner upphörde, men förvaltningen har haft en beredskap för att återstarta arbetet om så krävs. I och med att smittspridningen i samhället på nytt ökade i december återstartades trängseltillsynen, om än i mer begränsad omfattning. Vid årsskiftet skalades tillsynen upp ytterligare och trängselenheten återinrättades under januari månad.

Avseende övrig tillsyn så är förändringarna jämfört med tertialrapport 2 små. Ordinarie tillsyn fortgår i stort enligt plan även om viss tillsyn, exempelvis hälsoskyddstillsyn på äldreboenden och riktad bostadstillsyn, inte har kunnat utföras under året med hänsyn till risken för smittspridning. Antalet ombokade tillsynsbesök är fortsatt relativt hög, då många besök inom vissa tillsynsområden bokas om på verksamhetsutövers begäran på grund av oro för smittspridning. Där tillsynen så tillåter utförs också inspektioner på distans. I enlighet med det lättnadspaketet för det lokala näringslivet som presenterades i mars 2020 avvaktade förvaltningen under en tid med tillsyn inom vissa särskilt påverkade branscher. Förvaltningen har kontinuerligt gjort bedömningar kring vilken tillsyn som kunnat återupptas, och under september återupptogs också tillsynen på restaurangers avfallshantering vilket innebar att förvaltningen från september inte längre avvaktade med någon tillsyn kopplad till lättnadspaketet. Den tillsynsskuld inom livsmedelskontrollen som uppkom under 2020 på grund av omprioriteringar till förmån för trängseltillsynen har hanterats parallellt med planerad kontroll för året.

Förvaltningen har också senarelagt ett antal informations- och kommunikationsaktiviteter, och där det har varit möjligt har seminarier och andra informationstillfällen gjorts digitala. Eventuella behov av omprioriteringar i verksamheten analyseras kontinuerligt.

För att minimera risken för smittspridning av covid-19 i samhället uppmanade förvaltningen, utifrån Folkhälsomyndighetens rekommendationer, till hemarbete fram till den sista september för de medarbetare som har arbetsuppgifter som kan utföras på distans. Därefter skedde en successiv återgång till kontoret, även om många fortsatt arbetat hemifrån delar av arbetsveckan. Efter att smittspridningen av covid-19 åter ökade i början av december vidtog förvaltningen nya åtgärder, bland annat ställdes fler möten om till digitala forum och fysiska möten planerades så att resor med kollektivtrafiken i rusningstid kunde undvikas i största möjligaste mån. Efter Folkhälsomyndighetens uppdaterade rekommendationer om hemarbete i

mitten av december uppmanar nu förvaltningen till hemarbete för samtliga medarbetare som har arbetsuppgifter som kan utföras på distans. Medarbetare har fortsatt möjlighet till hemlån av viss kontorsutrustning, för att tillgodose en god arbetsmiljö även i hemmet. Förvaltningen har under året också tagit fram ett förhållningssätt för arbetet efter pandemin, då graden av hemarbete sannolikt kommer att ligga på en högre nivå än innan pandemin även när det är möjligt att återgå till kontoret utan försiktighetsåtgärder. Flexibla arbetsformer som passar både verksamhet och medarbetare är viktigt också för förvaltningens möjlighet att ses som en attraktiv arbetsgivare. Sjukfrånvaron ligger fortsatt på en stabilt låg nivå.

Vad gäller de ekonomiska effekterna påverkas tillsynsverksamheten med ökade kostnader med anledning av trängseltillsynen. Ersättning genom den statliga kompensationen kopplad till pandemin som betalas ut till kommunerna balanserar dock denna kostnadsökning. Under 2021 har förvaltningen fått 48,4 mnkr i ersättning för trängseltillsyn, varav 13,9 mnkr inkom i mitten av december i samband med ökad smittspridning som medförde nya restriktioner och återstart av trängseltillsyn.

Liksom under 2020 har något färre inspektioner genomförts än planerat. Vissa verksamheter har stängt, tillsynsbesök har senarelagts och kontroll av trängsel på serveringar har haft hög prioritet och tagit resurser från den planerade tillsynen. Fakturerade fasta årliga avgifter för livsmedelskontroller som inte kunde utföras 2020 på grund av pandemin som utfördes under 2021 finansierades med den godkända ombudgeteringen om 7,5 mnkr.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bedömer att den interna kontrollen under år 2021 varit tillräcklig. Avdelningsvisa genomgångar samt övriga kontrollaktiviteter har endast uppvisat ett fåtal, marginella, inte väsentliga avvikelser. De noterade avvikelserna har korrigerats. Revisionskontorets granskning har genomförts utan anmärkning.

Systematiskt kvalitetsarbete

Miljöförvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla processer och arbetssätt för ökad effektivitet och högre kvalitet. Kvalitetsarbetet bedrivs till stor del decentraliserat på miljöförvaltningen där chefer och medarbetare har som mål att ständigt utveckla och förbättra processerna inom sina respektive sakområden.

Innovation och digitalisering för utveckling och ökad kvalitet är i högsta grad viktigt. Under året har det digitala ledarskapet stärkts på ett strukturerat sätt genom fem utbildningsinsatser. Utbildningsinsatserna har stärkt kunskapen om digital transformation, d.v.s. verksamhetsutveckling för att kunna tillämpa digitaliseringens möjligheter, exempelvis användningen av IoT och AI. Via utvecklade och kontinuerliga kommunikationsinsatser har även kvalitetsutveckling, innovation och digitalisering främjats och spridits i organisationen. Arbetet som genomförts har syftat till att säkerställa att förvaltningen genomför

digitaliseringsresan på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, samt att förvaltningen mobiliserar rätt digitaliseringsprojekt som skapar nytta för stockholmarna och medarbetarna. En modell för omhändertagande av innovation håller på att utvecklas och portföljstyrning är under implementering. Genom portföljstyrningen kommer förvaltningen än bättre kunna prioritera, analysera och balansera resurser för att nå ännu större miljönytta.

Förvaltningen har under året initierat tre pilotprojekt inom digitalisering. Vägledande för valet av projekten har varit att de ska möjliggöra spridning till andra processer och vara innovativa, d.v.s. lärande och kulturutvecklande. Vidare så balanseras internt ökad effektivitet med extern nytta.

Utvecklingsarbetet har även att ta hänsyn till en rad faktorer som att säkerställa t.ex. god informations- och datasäkerhet och anpassningar till stadens IT-infrastruktur. Exempel på detta kan vara digitala system som inte alls eller i alla fall inte utan svårighet kommunicerar med varandra. Skälen till detta kan vara tekniska, juridiska, eller administrativa. Oavsett rådigheten över olika system så finns det inte alltid incitament att eliminera tekniska hinder för utveckling till exempel för att man prioriterar bevarande av befintlig funktionalitet eller struktur. Detta kan hämma eller förhindra innovation och utveckling.

Höga krav ställs på skydd av databearbetning, speciellt personuppgifter. Eftersom externa leverantörer inte sällan domineras av företag från USA kommer den europeiska juridiska rätten att hindra att personuppgifter lämnas ut till tredje land lätt i konflikt med annars tekniskt möjliga lösningar och utvecklingssår.

Miljöförvaltningen deltar också i ett flertal projekt där både akademi och företag finns representerade. Projekten syftar inte sällan till att ta fram och testa nya innovativa lösningar för att på ett enkelt sätt skapa hälso- och miljönytta. Förvaltningen har under året drivit flera innovativa projekt som bl.a. inkluderat AI, tillsammans med bl.a. KTH, Ellevio, Vattenfall, Fastighetsägarna, Stockholm Resilience center, RISE och Viable Cities. Dessa har huvudsakligen varit externfinansierade från bl.a. EU, Energimyndigheten och Vinnova.

Inom ramen för EU-projektet MEISTER har förvaltningen testat effektstyrning på tre publika laddgator i innerstaden tillsammans med Ellevio och Vattenfall. Projektet är avslutat och resultaten visar att effektstyrning på publik laddning är ett viktigt verktyg som hjälper till att hantera kapacitetsbrist och möjliggöra utbyggnaden av laddinfrastruktur. Förvaltningen leder också Vinnovaprojektet Hållbarhet blir standard där metoder och processer utvecklas för att bättre ta tillvara de innovativa lösningar som utvecklas genom de projekt staden medverkar i.

Forskningssamarbeten pågår sedan flera år inom ramen för övervakning av kemikalier i inomhusmiljön. Under året har provtagningar och analyser i skol- och förskolemiljöer genomförts i samarbete med IVL Svenska Miljöinstitutet för att följa upp effekten av byte av gamla PVC-golv och andra byggrelaterade åtgärder.

Förvaltningen samarbetar också med forskningen och ledande entreprenörer inom flera dagvattenrelaterade forskningsprojekt, däribland DRIZZLE, som är ett kompetenscentrum för dagvattenfrågor, samt Yteffektiv dagvattenrening och Anonyma Källor. De två sistnämnda avslutas under året och resultaten införlivas i arbetet med DRIZZLE.

Inom ramen för innovationsprojektet iWater har förvaltningen i samarbete med KTH, Stockholms universitet, Linköpings universitet, Ericsson, Telia och Stockholm vatten och

avfall AB undersökt möjligheterna att utveckla ett nätverk för vattenövervakning, placera ut sensorer och genom realtidssystem identifiera kemiska ämnen och patogener i hela livscykeln för stadens vattenförsörjning.

Vad gäller synpunkter och klagomål så har miljöförvaltningen över åren haft ett tämligen lågt antal serviceanmärkningar. Serviceanmärkningar diarieförs enligt fastställd rutin och återkoppling ska ske till den klagande inom 15 arbetsdagar. Avseende klagomål på nämndens beslut i specifika ärenden så registreras dessa i det pågående ärendet och besluten är överklagningsbara. Under 2021 har tre serviceanmärkningar inkommit och samtliga har hanterats inom angiven tidsram.

Övrigt

Nämndbeslut och ärendebalans

Nämnden har sammanträtt elva gånger under året och behandlat 168 ärenden. Ärendebalansen kan utläsas genom att jämföra antalet nya och avslutade ärenden inom samma år. Under 2021 upprättades 19407 ärenden vilket är 1030 fler än 2020. Under året avslutades 16151 ärenden vilket är 6952 färre än antalet avslutade ärenden under 2020 och 3256 färre än nya ärenden. Totalt 7807 ärenden var öppna vid årsskiftet 2021/2022 vilket är 3249 fler än vid förra årsskiftet. Av ärenden som avsåg anmälan, ansökan eller klagomål inkom 2838 via e-tjänsterna vilket utgör 43,4 % av de ärendetyperna.

Anledningen till förändringen av antalet avslutade ärenden och antalet öppna ärenden är främst att avslut av ärenden var prioriterat inför byte av ärendehanteringssystem vid årsskiftet 2020/2021. Även att antalet nya ärenden ökade under året bidrog. Antalet öppna ärenden är mer likt åren innan år 2020.

Period	Nya ärenden	Avslutade ärenden	Öppna ärenden (1)
2011	21856	21594	6368
2012	17384	17439	6729
2013	17128	17237	6835
2014	17880	18193	6657
2015	18835	17336	8361
2016	18791	18732	8522
2017	18345	18602	8382
2018	19383	19122	8564
2019	19438	18868	9320
2020	18377	23103	4558
2021	19407	16151	7807

Not 1: Öppna ärenden avser läget vid årets slut.

Ärendestatistik för 2021 inom tillsynsområden

Avdelning	Nya ärenden	Avslutade ärenden	Öppna ärenden (1)
Plan och miljö	1472	684	1297
Hälsoskydd	4281	3451	3892
Livsmedel	12640	11378	1503

Not 1: Öppna ärenden avser läget vid årets slut.

Överklaganden

Det har under året kommit in 280 avgöranden från överinstanser där överklagade beslut från miljö- och hälsoskyddsnämnden har prövats i sak. Statistiken inkluderar därmed inte avgöranden där nämndens beslut inte har prövats av överinstans, såsom avvisning och avskrivning, eller avgöranden där nämnden varit part men inte fattat något beslut, såsom utdömande av vite och tillståndsprövningar med nämnden som remissinstans. Det är en betydande ökning jämfört med föregående år då 236 avgöranden inkom, och en ännu större ökning jämfört med året dessförinnan då 155 avgöranden inkom. Ökningen beror främst på att det inkommit fler avgöranden från länsstyrelsen. Liksom tidigare år härrör en majoritet av avgörandena från beslut som meddelats och överklagats före år 2020.

Nämnden har under en längre tid haft problem med långa handläggningstider hos länsstyrelsen. Överklaganden har vanligen legat hos länsstyrelsen i omkring ett år, och inte sällan betydligt längre än så, innan de har prövats. Eftersom ett beslut som huvudregel inte gäller så länge det är överklagat innebär det att nämnden inte har kunnat göra förelägganden och avgiftsbeslut gällande mot adressaten. Effekten av att länsstyrelsen under året har avgjort fler ärenden än normalt är både att antalet överklaganden som har legat hos länsstyrelsen i längre än 12 månader har minskat och att en viss minskning av handläggningstiden för nya överklaganden har kunna noteras. Detta är en positiv trend som förvaltningen hoppas ska hålla i sig.

Den pågående pandemin har haft en betydande påverkan på nämndens tillsyn under året, vilket också återspeglas i avgörandena från överinstanser. Bland annat har tillsynen enligt lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen renderat ett mycket stort antal förelägganden vid vite. Ett fåtal av dessa har överklagats och det kan noteras att nämndens beslut i nästintill samtliga fall har stått sig. Vidare har nämnden löpande under året i ett exceptionellt stort antal ärenden ansökt om utdömande av vitet. Dessa återspeglas alltså inte i statistiken nedan (eftersom den inte inbegriper mål om utdömande av vite) och förtjänar därför att nämnas särskilt. Förvaltningsrätten har under året avgjort 204 av nämndens ansökningar om utdömande av vite enligt trängsselfallstiftningen, vilket uppskattningsvis är närmare tjugo gånger fler än det totala antalet ansökningar om utdömande vite som prövas inom nämndens samtliga tillsynsområden under ett normalår. Vidare har domstolen i endast fem av dessa fall beslutat att inte döma ut vitet, vilket innebär att nämndens ansökan om utdömande av vite har bifallits i mer än 97 procent av de trängsselfall som har prövats under året. Det är ett mycket gott betyg för nämndens tillsynsinsats på området, inte minst då det är fråga om ny och i flera avseenden oprövad lagstiftning.

Utfall av överinstansernas avgöranden

Nämndens beslut har fastställts (inklusive avgöranden där prövningstillstånd inte har meddelats) i 239 fall, vilket utgör 85 procent av totalt 280 avgöranden. Motsvarande andel för år 2020 var 79 procent av totalt 236 avgöranden. Andelen beslut som har stått sig har således ökat jämfört med föregående år. I fråga om övriga utfall har nämndens beslut under år 2021 i 29 fall ändrats¹ eller upphävt helt eller delvis och i 12 fall upphävt och återförvisats för fortsatt handläggning, dvs. totalt 41 fall. Förra året var motsvarande siffra totalt 49 fall med ungefär samma fördelning på ändringar och återförvisningar. Förvaltningen konstaterar att det generella utfallet av överinstansernas avgöranden därmed ligger på en bättre nivå än föregående år och att nämndens tillsynsverksamhet fortsatt uppvisar ett gott betyg när det kommer till överprövningen.

	Totalt	MHN beslut fastställt	MHN beslut delvis ändrat	MHN beslut helt ändrat	Ärendet återförvisas	Fråga om PT
MÖD	11	7	2	2		9
MMD	35	28	3	4		
KR	4	3		1		3
FR	31	27		4		
LST	199	174	4	9	12	
Totalt	280	239	9	20	12	12

De beslut som har *återförvisats* gäller, liksom tidigare år, framför allt olägenhetsärenden där nämnden har fått tillbaka ärendet för fortsatt utredning. De beslut som *delvis ändrats* handlar främst om tillsynsavgifter som satts ner av länsstyrelsen (där nämnden dock i vissa fall efter överklagande fått avgifter fastställda av förvaltningsrätten) och, i fråga om mark- och miljödomstolen, ett antal mål där nämnden i ett väsentligt vann framgång i ett överklagande av länsstyrelsens beslut att upphäva nämndens förelägganden (vidare härom strax nedan). Avseende de fall där nämndens beslut har *ändrats helt* finns ingen tydlig gemensam nämnare i fråga om kategorier av beslut eller rättsområde. I några fall har förvaltningen överklagat dessa avgöranden och sedan fått rätt i överinstans, i andra fall hade nämndens beslut först fastställts av underinstans men sedan hävt av överinstans.

Principiellt viktiga avgöranden

Under året har ett flertal principiellt viktiga, och i vissa fall medialt uppmärksammade, frågor prövats som förtjänar att nämnas kort.

Tillsynen enligt lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen har under året dominerat överinstansernas prövning av nämndens ärenden i flera avseenden. Utöver det exceptionellt stora antalet utdömanden av vite har ett flertal tolkningsfrågor

¹ Exklusive ändringar som inte påverkar beslutet i sak, t.ex. framflyttande av tid för fullgörande av föreläggande.

kopplade till lagstiftningen prövats. I dessa mål har också nämndens tolkningar i allt väsentligt vunnit bifall. Bland dessa kan nämnas möjligheten att delge vitesbeslut muntligen, vilken prövades särskilt av domstolen. En annan mycket principiell fråga, som nämnden dock inte vann framgång i, var huruvida förvaltningen genom delegationsbeslut har möjlighet att stänga ett serveringsställe med allvarliga avvikelser. Förvaltningsrätten ansåg att det föll utanför det delegerbara området och när nämnden överklagade domen beslutade kammarrätten att inte meddela prövningstillstånd. Sannolikt spelade det faktum att nämnden redan hade hävt beslutet att stänga serveringsstället (på grund av att bristerna var åtgärdade) en avgörande betydelse för kammarrättens beslut att inte ge prövningstillstånd, varmed frågan från ett rättsligt perspektiv alltså får anses vara oklar.

Årets sannolikt mest uppmärksammade mål är dock Mark- och miljööverdomstolens dom i fråga om nämndens förbud mot TipTapp att förmedla transport av avfall till annan än av staden upphandlade avfallstransportörer. Mycket förvånande avlog domstolen nämndens överklagande, vilket innebär att mark- och miljödomstolens upphävande av nämndens förbud står fast. Domstolen förefaller fästa stor vikt vid stadens avfallsföreskrifter och att det i de då gällande föreskrifterna anges att enskilda hushåll får transportera grovavfall till ÅVC. Det är inte närmare anggett i föreskrifterna hur sådan transport får ske. Domstolen anser mot bl.a. den bakgrunden att det inte har framkommit att TipTapps egen verksamhet, eller den sorts transporter som verksamheten syftar till att förmedla, gäller sådant avfall som kommunen har ensamrätt till att transportera. Därmed finns det enligt domstolens bedömning inget hinder för det enskilda hushållet att anlita någon annan för att utföra transporten för dess räkning. Det finns inte heller något hinder för en professionell aktör att skapa en digital mötesplats för flera enskilda hushåll att hitta varandra och erbjuda varandra tjänster, i form av transport till återvinningscentral m.m., och ta betalt för tillgången till den mötesplatsen. Nämnden har därför inte haft fog för sitt beslut. Anmärkningsvärt är att domstolen inte verkar ha tagit notis om att det inte bara är grovavfall som förmedlas genom appen, utan även annat avfall. Svårigheterna att bedriva tillsyn eller den omständigheten att det finns exempel på att avfall ändå inte transporteras till återvinningscentral eller olovligen lämnas där påverkade inte heller domstolens bedömning. Domen innebär ett nytt synsätt på den kommunala renhållningen som kan förändra förutsättningarna för den kommunala renhållningen i hela landet. Centralt blir bedömningen av behovet av borttransport från fastighet, så som det regleras i avfallsföreskrifterna. I övrigt läggs ett mycket stort ansvar på tillsynen över bl.a. transporter. I dagsläget finns ett nytt förslag till avfallsföreskrifter i Stockholms kommun, enligt vilket enskilda endast får transportera sitt eget grovavfall till återvinningscentralen. Dessa föreskrifter har emellertid inte beaktats av domstolen då de vid tidpunkten för domen ännu inte hade beslutats. Vilka konsekvenser domen rent faktiskt kommer att få för denna typ av förmedlingstjänster i allmänhet, och i Stockholm i synnerhet, är sålunda för tidigt att uttala sig om.

Därutöver har förvaltningsrätten även avgjort ett ärende från 2017 avseende ett förbud mot att sälja två livsmedel som FSMP ("livsmedel för speciella medicinska ändamål"). Nämndens förbud grundade sig på att produkterna överskrider gränsvärden för vissa vitaminer och mineralämnen för sådana livsmedel. Då överskridandet inte krävs för att uppnå produktens ändamål omfattas produkterna enligt nämnden inte av gällande undantag i regelverket. Förvaltningsrätten finner dock, till skillnad från nämnden, att uttrycket "produktens ändamål" inte ska tolkas som att den patientgrupp produkten är riktad till ska ha ett särskilt behov av en

högre halt av det specifika ämnet för att undantaget ska kunna tillämpas. Förvaltningsrätten anser istället att högre halter kan tillåtas om det krävs för att produkten ska få avsedd effekt för patienterna och att bolaget genom utlåtanden har bevisat att så är fallet för de aktuella produkterna. I målet berörs även frågan om produkterna ska anses utgöra läkemedel eller livsmedel. Efter ett utlåtande från Läkemedelsverket kommer domstolen fram till att de ska anses utgöra livsmedel.

Avslutningsvis har mark- och miljödomstolen avgjort flera i allt väsentligt identiska mål avseende förelägganden riktade mot olika McDonalds-restauranger om krav på åtgärdsförslag för utsortering av förpackningsavfall. Länsstyrelsen hade tidigare under året hävt nämndens förelägganden eftersom restaurangerna inte ansågs falla under begreppet ”hushåll och andra förbrukare”, vilka enligt tillämpliga bestämmelser har en skyldighet att sortera ut förpackningar. Nämnden överklagade besluten till mark- och miljödomstolen som till skillnad från länsstyrelsen instämmer i nämndens uppfattning att verksamhetsutövare som driver restauranger är att betrakta som ”andra förbrukare”. Domstolen fastställer därmed i allt väsentligt nämndens förelägganden, förutom vad gäller metall (returburkar) eftersom domstolen inte anser att dessa omfattas av de aktuella bestämmelserna. Förvaltningen delar inte domstolens bedömning i fråga om returburkar men har valt att inte överklaga domarna eftersom nya bestämmelser om utsortering av förpackningsavfall som klargör frågan inom kort kommer att börja gälla.

Status för projekt med särskild finansiering

Drizzle

Drizzle är ett kompetenscentrum för dagvatten som erhållit medel från Vinnovas kompetenscentrumprogram. Projektet startade 1 september 2017 och pågår fram till augusti 2022 med eventuell förlängning i ytterligare fem år. Luleå Tekniska Universitet leder projektet och Stockholms stad samt Stockholm vatten och avfall AB ingår som partner tillsammans med ytterligare nio partners. I kompetenscentret ska Luleå Tekniska Universitet bedriva forskning i världsklass i nära samarbete med företag och offentliga aktörer. Total projektbudget är 110 100 000 kr, varav Stockholms del är 6 750 000 kr.

Stockholms stads åtagande är bland annat att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram för Riddarfjärden som ett ”case” inom ramen för forskningsprojektet, där partners inom kompetenscentret har ett konkret projekt att samarbeta kring. Målet med Drizzle är att på lång sikt bidra till att ta fram nya metoder och teknologier som kan ersätta existerande dagvattensystem med nya mer hållbara sådana. Parallellt med detta, och på kortare sikt, kommer nya kompletterande lösningar för att förbättra existerande dagvattensystem att tas fram.

Stadens kommundoktorandtjänst inom ramen för Drizzle är utformad så att 80 procent av tiden läggs på forskning av mikroplast i dagvatten och 20 procent inom den kommunala verksamheten. Under året har fokus legat på utbildning, planering av en studie om separering av mikroplast från dagvatten i rännstensbrunnar inklusive provtagning av sediment som analyseras med avseende på bland annat mikroplaster samt en studie om nedbrytning av vanligt förekommande plastskräp till mikroplaster. Nätverket har även erbjudit flertalet lunchseminarier och på det sättet har kompetensen om dagvatten inom staden förbättrats.

Under året har förvaltningen även inlett ett samarbete med Luleå Tekniska Universitet om att ansöka om förlängning av finansieringen av kompetenscentret.

Anonyma källor

Anonyma källor är ett forskningsprojekt som erhållit medel från Formas. Projektet startade i september 2016 och pågick fram till september 2021. Luleå Tekniska Universitet leder projektet och Stockholms stad ingår tillsammans med Dag och Nät samt NCC som parter i projektet. Total projektbudget är 14 676 000 kr, varav Stockholms del är 3 125 000 kr som består i personal och resekostnader.

Syftet med projektet är att öka kunskapen om vilket bidrag olika källor har av organiska och oorganiska ämnen till dagvattnet samt identifiera hur dessa ämnen riskerar att påverka miljön var för sig och i kombination med andra ämnen. Genom att utöka kunskapen inom området kan beslutsunderlag förbättras och spridningen av miljöstörande ämnen via dagvattnet minska.

Detta projekt har nu avslutats och gått in inom ramen för Drizzle.

Yteffektiv dagvattenrening

Yteffektiv dagvattenrening är ett forskningsprojekt som finansieras av Formas. Projektet startade 2016 och pågick t.o.m. 2021. Luleå Tekniska Universitet leder projektet och Stockholms stad ingår tillsammans med Dag och Nät, Svenskt Vatten samt Purac AB, Kemira AB, Järven Ecotech AB och Veg Tech AB som parter i projektet. Total projektbudget är 18 364 450 kr, varav Stockholms del är 120 000 kr som består i personal och resekostnader.

Projektets syfte var att utvärdera sex avancerade tekniker för dagvattenrening som kan bidra till att utveckla yteffektiva reningssystem som kan användas i tät bebyggda områden. Dessutom ska strategier för hur undersökta reningskomponenter kan integreras i såväl existerande dagvattensystem som i bebyggd stadsmiljö tas fram tillsammans med rekommendationer till kommuner.

I Stockholm har provtagning vid anläggningen med zeolitfilter tillhörande Nationalmuseet fortsatt med ytterligare ett provtagningstillfälle under 2020. Analys av koppar, zink, natrium, aluminium samt näringsämnen och bakterier har genomförts för att se om filtret kan rena dessa ämnen i avrinnande vatten. Provtagningen har nu pågått i cirka två år och därigenom har filtrets reningsförmåga över tid kunna studeras. Resultatet har publicerats och projektet är avslutat.

iWater

Miljöförvaltningen har sedan 2016 deltagit i delprojektet iWater inom Digital Demos fokusområde Tillgång till rent vatten. Fokus i iWater är att utveckla ett nätverk för vattenövervakning, placera ut sensorer och genom realtidssystem identifiera kemiska ämnen och patogener i hela livscykeln för stadens vattenförsörjning. I samband med att projektet fortskrider har miljöförvaltningen i samverkan med Ericsson, Stockholms Universitet, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm Vatten och Avfall AB, Linköpings Universitet samt Telia ansökt och beviljats medel från Vinnova att utveckla projektet i det som kallas för

iWater Phase II. Miljöförvaltningen är koordinator för projektet, som sträcker sig från 2018 till 2021 och har en totalbudget på 12 mnkr. Miljöförvaltningens del uppgår till minst 644 tkr, varav bidragsdelen uppgår till maximalt 322 tkr. De största bidragstagarna är universiteten.

Under 2019 installerades den första sensorn utanför Lovön vattenverk för mätning av vattenkvalitet och under 2020 har flera sensorer placerats i dricksvattnenätet i Linköping för mätning av bakterieindikation. Under 2021 utvecklades och installerades även en sensor för mätning av bakterier vid Lovön. Sensorerna mäter vattenkvaliteten i realtid och data analyseras på en IoT-plattform där algoritmer förutspår kommande mätvärden för att detektera avvikelser.

Under 2020 och 2021 har en affärsstrategi tagits fram vilket har medfört värdefullt informationsutbyte mellan slutanvändare och företag avseende behov, nyttor, möjligheter och problem. Affärsstrategin har medfört en ökad potential för vidareutveckling och kommersialisering av slutlösningen. Genom löpande samarbeten och erfarenheter under projektets gång har det tydliggjorts hur digital miljöövervakning kan vara en del av en smart stad samt inom vilka områden digitala lösningar kan nyttjas effektivt och användas för att öka invånares kunskap om vattenresurser.

Projektet har avslutades under hösten 2021 och rapporterades till Vinnova.

LIFE IP Rich Waters

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har beviljats medel från EU:s finansieringsprogram för miljöförbättrande åtgärder för att bedriva projektet LIFE IP Rich Waters. Projektet syftar till att effektivisera åtgärdsarbetet för ett fullt genomförande av åtgärdsprogrammet för Norra Östersjöns vattendistrikt och även bidra till implementeringen av vattendirektivet i hela Sverige. Projektets mål är att genomföra konkreta åtgärder och skapa samverkan och lärande för att göra åtgärdsarbetet effektivare. Miljöförvaltningen deltar i två delprojekt som rör övervakning av miljögifter och åtgärder för att begränsa användningen av giftig båtbottnfärg.

Under 2021 har miljöförvaltningen använt projektmedel för att rapportera in data från miljöförvaltningens miljögiftsövervakning till nationella datavärddar i syfte att tillgängliggöra data för fler användare. Vidare har miljöförvaltningen bistått idrottsförvaltningen i arbetet med att etablera en båtbottnfärg i Mälaren samt etablerat ett samarbete med Mälarens vattenvårdsförbund i syfte att skapa ett samarbetsnätverk för kommuner runt Mälaren för minskad spridning av miljögifter från fritidsbåtar.

MASSA

KTH har tillsammans med miljöförvaltningen, idrottsförvaltningen och trafikkontoret ansökt om medel från Formas om att genomföra projektet MASSA - nya Metoder och konstnärliga Arbetsprocesser för Systemkomplexitet omformar Stockholms Arkipelag.

Projektet syftar till att utreda hur ett samarbete kring masshanteringen kan gå till samt utifrån ett gestaltningsperspektiv undersöka hur massor kan användas för att förbättra de fysiska livsmiljöerna i stadens vatten och gynna exempelvis fisklek och uppväxt.

Slutresultatet kommer att summeras i en forskningsrapport och ett strategidokument som ska utgöra verktyg för hur framtida publika miljöer kan utvecklas med stöd av både konstnärliga perspektiv och ekologisk funktion.

Projektet beviljades medel under hösten 2020. Det avslutas den sista september 2024. Budgeten är totalt 3 945 543 kr fördelat över fyra år. Av dessa medel tillfaller 175 000 kr miljöförvaltningen totalt över projektiden och finansieringsgraden är 100 procent.

Under 2021 beviljades delprojektet MASSA-prototyper ytterligare 1.5 miljoner kronor via Formas Blå innovation. Fokus i detta delprojekt kommer att vara att mer i detalj utreda möjligheterna till etablering av ett rev i Stockholm. Miljöförvaltningen deltar in kind i projektet MASSA-prototyper.

GrowSmarter

Förvaltningen har haft ansvaret att koordinera EU-projektet GrowSmarter, där Stockholm, Barcelona och Köln har energieffektivisera befintliga byggnader, tillföra förnybar energi, genomföra åtgärder för hållbara transporter samt med hjälp av informations och kommunikationsteknologi underlätta en hållbar utveckling och en hållbar livsstil i respektive stads utvalda stadsdel.

Projektet GrowSmarter avslutades formellt i och med utgången av år 2019. Därutöver återstod slutlig rapportering till EU-kommissionen vilken godkändes i oktober 2020. Projektet har därefter genomgått en EU revision. Slutrapportering till miljö- och hälsoskyddsnämnden skedde den 25 maj 2021. I november medverkade Stockholms stad med en monter samt presentationer på Barcelona Smart City Expo, vilket var del av priset när Stockholm genom GrowSmarter vann utmärkelsen World Smart City Award.

Hållbarhet blir standard och Hållbarhet blir standard Mälardalen

Projektet Hållbarhet blir standard har beviljats medel från Vinnova för en förstudie i Mälardalen 2019-2023 och Viable Cities för 2019-2020, den senare avrapporterades till Energimyndigheten i mars 2021. Miljöförvaltningen i Stockholm koordinerar projektet och projektpartners är Stockholms stad, Göteborgs stad, Malmö stad, Värmdö kommun, KTH, IVL Svenska Miljöinstitutet, Sveriges Kommuner och Regioner och Fastighetsägarna Stockholm. Syftet med projektet är att hållbara lösningar som har genomförts i pilotprojekt ska bli standardlösningar i hela kommunen, i både befintliga och/eller nybyggda områden. Hållbara innovativa lösningar för byggnader, transporter och utemiljö som utvecklas i nya projekt ska skalas upp för att uppnå ett klimatneutralt och hållbart samhälle för alla. Positiva synergier förstärks och negativa bieffekter undviks genom ett holistiskt arbetssätt och tvärorganisatorisk samverkan i stadsutvecklingen.

Projektet har utveckla en analysmetod för att kunna skala upp och standardisera hållbara innovativa lösningar för byggnader, transporter och utemiljö och påbörjat arbete med en samverkansguide för att effektivt involvera rätt aktörer och lösningar i stadsutvecklingsprocessen. Analysmetoden har under 2021 testats med ett tiotal hållbara lösningar med potential att bli standard. Utifrån dessa tester ska analysverktyget justeras och under 2022 kommer den nya versionen testas med nya hållbara lösningar samtidigt som processen för användandet av verktyget ska diskuteras. En digitalisering av lösningen är en möjlig

utveckling. Projektet pågår till september 2023.

Energi- och klimatrådgivning (EKR)

Förvaltningen har ansvaret för den övergripande projektledningen för den regionala samverkan för energi- och klimatrådgivning (EKR). Under året har ett nytt samverkansavtal för perioden 2022-2025 tagits fram. Utöver den övergripande projektledningen i Stockholm finns projektledare i Huddinge och Botkyrka. Förvaltningen ingår i styrgruppen för samverkan. Styrgruppen leds av Storsthlm. Den lokala EKR:s insats riktar sig främst till energirådgivning till BRF:er och då med fokus på byggnader med kvarvarande uppvärmning med fossil olja och hög energianvändning. En digital rådgivning har utvecklats för de BRF:er som inte vill ha platsbesök p.g.a. pandemin. Lokalt har EKR deltagit i beteendepåverkande kampanjer för att förbättra anställdas möjlighet att cykla till jobbet och prova på att leva utan egen bil. Lokalt har EKR även genomfört webinarier för satsningar på solceller och elbilsladdning.

Statliga intäkter för EKR år 2020 var cirka 2 mkr vilket motsvarar verksamhetens kostnader.

LCA för byggmaterial

Syftet med projektet har varit att testa och vidareutveckla ett verktyg för att beräkna klimatprestanda för byggprocessen ur ett livscykelperspektiv. Beräkningsverktyget har utvecklats av IVL Svenska Miljöinstitutet och KTH. Bostadsbolagen och SISAB har i projektet tagit fram en gemensam metodik för beräkningsverktygets användning. Krav på klimatberäkning enligt den framtagna metodiken kommer att föreslås ingå i markanvisning för kommande etapp för byggande i Norra Djurgårdsstaden som en första test.

Projektet genomförs i Stockholm stads organisation och på samma sätt i Göteborgs stads organisation.

Intäkterna har under 2021 uppgått till cirka 400 tkr för att täcka en 50 procentig projektledartjänst. Projektet avslutas i mars 2022.

Civitas Eccentric

Stockholm har tillsammans med Madrid, München, Åbo samt Ruse i Bulgarien samarbetat i projektet Civitas Eccentric. Projektet har arbetat med åtgärder som minskar avigsidorna med en stor bilanvändning med fokus på förorter och distributionstrafik. Projektet finansierades inom EU:s forskningsprogram Horizon 2020. Budgeten för Stockholm var cirka 3,9 miljoner Euro, varav knappt hälften avsatts till Stockholms stad och delas mellan miljöförvaltningen och trafikkontoret. Eccentric projektet avslutades år 2020. Under år 2021 har det varit en stor EU-revision som tagit en hel del tid i anspråk.

Teknisk förvaltning – Energi

Förvaltningen har i ett tidigare projekt "Målstyrd Energiförvaltning" utvecklat ett avtalskoncept för avtal mellan BRF:er och energitjänsteföretag för energioptimering av byggnader. Avrapporterat till nämnden 2021-02-04.

I detta projekt som leds av AFF (AFF Forum - Avtal för fastighetsförvaltning & Service) och finansierats av Energimyndigheten har avtalet vidareutvecklats och förvaltas nu av AFF. Avtalet finns nu tillgängligt på AFF:s hemsida liksom informationsmaterial (<https://www.aff-forum.se/vad-ar-teknisk-forvaltning>). Inom projektet har även energi- och klimatrådgivare utbildats för att kunna sprida information om avtalet i sin rådgivning. Vid ett första utbildningstillfälle utbildades 60 rådgivare i landet. Energi- och klimatrådgivningen i Stockholm har deltagit i framtagandet av utbildningen. Projektet fortsätter med seminarier för BRF:er och mindre fastighetsägare fram till 2022-06-30.

Projektet har under 2021 finansierats med ca 100 tkr vilket motsvarar full kostnadstäckning för förvaltningens nedlagda tid i projektet.

Miljöfordon.se

Stockholms stad driver miljöfordon.se tillsammans med Göteborgs och Malmö stad. På sidan finns produktneutral information om miljöbilar (personbilar, lätta och tunga lastbilar) men även andra hållbara transportsätt så som bilpool och lastcykel. Sidan fungerar som en kunskaps- och erfarenhetsbank för fordonsansvariga inom alla typer av företag, kommuner och verksamheter

Kostnaderna har uppgått till totalt 300 tkr, varav Göteborg och Malmö medfinansierar med 90 tkr respektive 60 tkr.

Datadriven styrning

Miljöförvaltningen och trafikkontoret beviljades i juni år 2020 medel för att tillsammans med svenska elsparkcykeloperatören Voi och franska dataanalysföretaget Vianova genomföra ett ettårigt läroprojekt om elsparkcyklarnas användning i Stockholm. Genom projektet kan staden göra omfattande analyser av hur elsparkcyklar används och hur väl de frivilliga avtalen följs. Vidare har staden möjlighet att kommunicera regler och zoner för parkering, sänkt hastighet m.m. för elsparkcyklarna genom att ange geostaket med hjälp av en portal. Projektet är ett samarbete mellan trafikkontoret och miljöförvaltningen och trafikkontoret sköter alla kontakter med elsparkcykelföretagen medan miljöförvaltningen är formell kontakt relativt Vinnova samt stöttar projektledningen. Projektet påbörjades efter sommaren, 2020 och flera elsparkcykelföretag har åtagit sig att dela bearbetad och aggregerad data med staden via Vianovas dataportal. Projektet avslutades vid utgången av år 2021. Vinnova har finansierat projektet med 1 285 463 kr. Av dessa har cirka 600 tkr överförts till trafikkontoret och drygt 213 tkr utbetalats till Voi. Miljöförvaltningen har inga externa kostnader för projektet och bidraget till miljöförvaltningen från Vinnova avser nedlagd arbetstid.

MEISTER

Projektet ”MEISTER” är ett forskning- och innovationsprojekt finansierat av EU:s horisont-2020 program och ingår i CIVITAS-initiativet. MEISTER, som är en förkortning av ”Mobility Environmentally-friendly, Integrated and economically Sustainable Through innovative Electromobility Recharging infrastructure and new business models”, syftar till att

demonstrera och utvärdera innovativa lösningar och affärsmodeller som kan påskynda omställningen till eldrivna fordon i europeiska städer.

Projektet koordineras av ett spanskt konsultbolag, ETRA, och har totalt åtta deltagare, däribland städerna Berlin och Malaga samt forskningsinstitutet RISE Viktoria. Projektet påbörjades den 1 september 2018 och avslutades den 31 augusti 2021. Miljöförvaltningen fick möjlighet att ansluta sig till projektet under slutet av år 2019 eftersom en annan stad lämnat projektet.

Förvaltningens arbete i MEISTER handlar om att öka andelen elfordon i hemtjänsten och studier kring friflytande mobilitetstjänster (elsparkcyklar och elbilar), test av effektstyrning av laddgator samt viss utvärdering av publik snabbbladdning. Dessa delar i projektet avslutas under första kvartalet 2022 och kommer därefter att redovisas för miljö- och hälsoskydds nämnden.

Miljöförvaltningens budget i projektet är cirka € 230.000 (cirka 2,5 mkr) och blir fullt finansierad av EU-kommissionen. Intäkterna år 2021 har uppgått till cirka 956 tkr och kostnaderna 956 tkr.

Fossilfritt 2030 - ERUF

Miljöförvaltningen samarbetar med Energikontoret Storsthlm, Länsstyrelsen, Region Stockholm och BioDrivÖst samt 12 kommuner i länet i projektet Fossilfritt 2030.

Fossilfritt 2030 ska genomföra åtgärder för att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030. I projektet stärks samverkan storregionalt och många kommuner genomför liknande insatser samtidigt, vilket skapar goda förutsättningar för ett fossilfritt samhälle. Det krävs en omställning av fordon och drivmedel och samtidigt behövs arbete för att främja nya beteenden och resmönster. Delprojektet Cykelvänligast och UtanBilenDealen har delfinansierats via projektet fram t.o.m. år 2021. Tillsammans kan projektets deltagare skapa bättre marknadsförutsättningar som möjliggör för näringslivet att investera i ny fordonsteknik, infrastruktur för tankning och laddning samt ökad produktion av förnybara drivmedel. När många offentliga aktörer samverkar och ställer liknande miljökrav vid upphandling av fordon, drivmedel och transporttjänster kan dessutom klimatmålen nås på ett betydligt mer kostnadseffektivt sätt. Projekten leds av BioDrivÖst.

Finansiering kommer från Tillväxtverket inom Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (ERUF). Totalt har drygt 9 miljoner kronor beviljats för projektet som helhet varav cirka 3,8 miljoner kronor tillfaller miljöförvaltningen under en treårsperiod. Miljöförvaltningen lägger ner arbetsinsatser samt del av budgetramen och får cirka 50 procent finansiering för dessa insatser. I november 2021 ansökte projektet om en förlängning med förhoppningen att kunna fortsätta arbetet inom fordon och drivmedel till oktober 2023. Intäkter år 2021 uppgår till cirka 1,5 miljoner kr och kostnaderna till 2,9 miljoner kr.

FastTrack – EU H2020

FastTrack syftar till att påskynda omställningen till hållbara transporter i europeiska städer. Projektet omfattar olika aktiviteter som ska möjliggöra ett ökat utbyte av erfarenheter och kunskap mellan 24 städer kring sex teman. Stockholm ska aktivt medverka som ambassadörsstad inom två teman - miljöfordon och hållbara godstransporter. Projektet

startade februari 2021 och förväntas pågå till juli 2023. Miljöförvaltningen (Miljöbilar) kommer att ansvara för den lokala projektledningen och arbetsinsatser.

Hallo - EIT Urban Mobility

HALLO-projektet vidareutvecklar arbetet med cykellogistik och mikroterminaler som påbörjades inom projektet GrowSmarter. I Barcelona planerar man att etablera två nya samlastningscentraler på utkanten av stadens miljözon för att möjliggöra utökade leveranser med el-lastcyklar i centraler stadsdelar. I Stockholm kommer projektet att möjliggöra dialog med intressenter (d.v.s. fastighetsägare, transportörer, planerare o.s.v.) kring frågan om framtidens leveranser. Projektmedel kommer att användas till arbetstid (processledning) samt aktiviteter (t.ex. fokusgrupper, intervjuer, seminarier m.m.). Inom projektet ska möjligheter till utvecklingen av cykellogistik undersökas och en översiktlig plan till etableringen av nya mikroterminal till samlastning och omlastning i Stockholm ska tas fram. Samlastning av (kylda) varor i en central stadsdel i Stockholm ska demonstreras/testas.

Projektet ska genomföras från april 2021 till mars 2022. KTH är en lokal part i Stockholm; även PostNord ska ingå som en informell lokal part. Miljöförvaltningen (Miljöbilar) samordnar projektet och har beviljats bidrag på cirka 1 miljon kronor från EIT Urban Mobility förutsatt medfinansiering med cirka 400 000 kr. Trafikkontoret bistår projektet med egen tid och stöd vid upphandlingar för demonstrationsprojekt och har under hösten 2021 upplåtit mark för en container i centrala Stockholm som samlastningen ska utgå ifrån.

ASAP - Energimyndigheten

“Awakening Sleeping Assets project” syftar till att främja hållbara logistiklösningar genom att aktivera/användartillgångar som, t.ex. vattenvägar eller tidsfönster i lastning och lossning. Miljöförvaltningen samarbetar med trafikkontoret och Stockholm vatten och avfall AB. Projektet startades april 2021 och förväntas pågå till mars 2024. Projektets totala budget uppgår till 3 515 tkr varav miljöförvaltningens del är 1 055 tkr.

nPETS

nPETS (nanoParticle Emissions from the Transport Sector: Health and policy impacts) är ett EU-projekt inom ramen för programmet “Smart, green and integrated transport” (Horizon 2020). Miljöförvaltningen i Stockholm är en av 13 internationella partners.

Projektet syftar till att studera och kvantifiera utsläpp och bildning av transportgenererade (både avgaser och icke avgaser, från väg, järnväg, luftfart och sjöfart) nanopartiklar (<100 nm) för att förstå hälsoriskerna med dessa aktiviteter samt utvärdera betydelsen av olika åtgärder inom transportområdet på folkhälsan och medborgarnas välbefinnande. nPETS studerar nanopartiklarnas toxikologiska effekter och de biologiska processerna som leder till skadliga effekter hos människor och djur. Projektet vill undersöka hur effekterna beror på partiklarnas storlek, kemiska innehåll och form. Miljöförvaltningen är ansvarig för mätningar i luftmiljön i Stockholm, att sammanställa toxiciteten av olika typer av nanopartiklar samt leda arbetet med exponering- och hälsoriskberäkningar.

Arbetet inom nPETS startade i juni 2021. Under året har Miljöförvaltningen gjort riktade mätningar av partiklar, kväveoxider och sot i Stockholms tunnelbana samt i Söderledstunneln.

Parallellt med detta pågår den ordinarie mätverksamheten vid mätstation på Torkel Knutssongatan. Mätningarna skall användas för att bestämma mängden och källorna till nanopartiklar i Stockholmsluften.